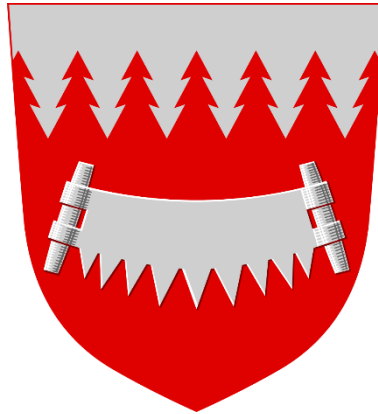

TAIVALKOSKI
Tuhansien tarinoiden pitäjä

TAIVALKOSKEN KUNTA TILINPÄÄTÖS 2022

Kunnanhallitus 29.3.2023 § 110
Valtuusto 28.6.2023 § 26

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.1.2 Kunnan hallinto	5
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	11
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	14
1.1.5 Kunnan henkilöstö	15
1.1.6 Ympäristöasiat	20
1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	24
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	26
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	31
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	31
1.3.2 Toiminnan rahoitus	36
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	38
1.5 Kokonaistulot ja -menot	41
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	42
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	42
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	43
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	43
1.6.4 Selonteko konsernivalvonnasta	43
1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	44
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely	51
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	52
2.1. Käyttötalouden toteutuminen	52
2.2. Keskusvaalilautakunta	52
2.3. Tarkastuslautakunta	53
2.4. Valtuusto.....	56
2.5. Kunnanhallitus	57
2.6. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	65
2.7. Sivistyslautakunta	73
Toiminnan sisältö ja painoalueet	73
2.8. Tekninen lautakunta	92
2.9. Tytäryhtiöt.....	98
2.10. Tuloslaskelmaosan toteutuminen	101
2.11. Investointiosan toteutuminen	103

2.12.	Rahoitusosan toteutuminen	108
2.13.	Yhteenveto sitovien erien toteutumisesta	109
3.	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	110
3.1.	Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	110
3.2.	Tuloslaskelma	110
3.3.	Rahoituslaskelma	111
3.4.	Tase	112
3.5.	Konsernilaskelmat	114
4.	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	118
4.1.	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	118
4.2.	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	120
4.3.	Tasetta koskevat liitetiedot	122
4.4.	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	126
4.5.	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	127
5.	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	128
5.1.	Vesihuoltolaitoksen erillistilinpäätös	128
5.2.	Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus	130
6.	LUETTELOT JA SELVITYKSET	132
	TILINTARKASTUSMERKINTÄ	133

TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2022 aikana kunnan toiminnassa keskeisenä asiana näkyi valmistautuminen historialliseen sosiaali- ja terveyspalvelujen muutokseen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintojen ja henkilöstön siirtämiseksi osaksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta, kunta valmistautui siirtämään myös kunnan ateria- ja puhtaanapidon henkilöstön perustettuun In-house-yhtiö PPP-Köökki Oy:n.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä ateria- ja puhtaanapidon muutosten lisäksi kunnan toimintoihin vaikuttivat Covid-19 pandemia, joka paheni vuoden 2022 aikana, nostaten Covid-19 tartuntojen määrää merkittävästi Taivalkoskella. Covid-19 tartuntojen määrä näkyi myös lisääntyvinä henkilöstön poissaoloina. Covid-19 pandemian lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluja kuormittivat ammattijärjestöjen ylityö- ja vuoronvaihtokiellot sekä lakonuhka.

Osaavan ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointihaasteet avoimiin toimiin ja virkoihin sekä sijaisuuksiin lisääntyivät merkittävästi. Varsinkin sosiaali- ja terveyspalvelujen rekrytoinneissa näkyi alan vetovoiman hiipuminen ja valtakunnallinen kilpailu osaajista. Myös muilla toimialueilla henkilöstössä tapahtui vaihtuvuutta.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan näkyi kuntalaisten epävarmuutena ja pelkona turvallisuuden menettämisestä. Euroopan turvallisuustilanteen muuttuessa kunta lähti aktiivisesti muiden kuntien kanssa lisäämään valmiustoimintaa kunnan eri palvelutoiminnoissa ja varautui häiriö- ja poikkeustoimintoihin.

Ukrainan sodan jatkuessa Suomeen tulleet tilapäistä suojelua tarvitsevien ukrainalaisten osalta Taivalkosken kuntaan palkattiin kotouttamisyhdyshenkilö, jolta kuntaan tulleet ukrainalaiset saivat vastaanottokeskuksien ohjausten lisäksi ohjausta kunnan palveluista, asumisjärjestelyistä sekä apua muissa asettautumiseen liittyvissä asioissa. Kuntalaiset osallistuivat myös aktiivisesti omilla lahjoituksillaan avustamaan kuntaan tulleita ukrainalaisia, josta oli merkittävää apua sotaa paenneille ja kotinsa menettäneille henkilöille.

Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ulottuivat vuonna 2022 koko maailmaan kiihdyttäen inflaatiota ja vaikuttaen Venäjän ja Suomen väliseen kauppaan. Tämä on vaikeuttanut paikallisesti myös Taivalkoskella yritysten toimintaan. Samalla kiihtyneen inflaation myötä asumisen-, ruoan-, palvelujen- ja tavaroiden hintataso on noussut, joka on vaikuttanut kuluttajien ostokäyttäytymiseen ja heikentänyt ostovoimaa. Syksyn 2022 aikana inflaation lisäksi maailmanlaajuisesti elämäämme on vaikuttanut suuri sähkökriisi, joka nosti yksilökuluttajien sähkönhintoja ja lisäsi kunnan sähkönkulutukseen liittyviä kustannuksia. Sähkökriisin alkaessa ja jatkuessa syksyllä 2022 myös Taivalkosken kunta joutui huomioimaan toiminnassaan sähkökatkoksiin varautumisen ja sähkön saannin varmistamisen kunnan kriittisiin toimintoihin.

Taivalkosken asukasluku oli vuoden 2022 lopussa 3.822. Muuttovoitto on käänntynyt laskuun vuoden 2022 aikana. Kaiken kaikkiaan väestö väheni Taivalkoskella 91 henkilön verran. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Taivalkoskella joulukuussa 11,8 %. Tietyillä aloilla voidaan puhua selkeästi jo osaaapulasta. Vuoden 2022 aikana Taivalkosken kunta on tehnyt Naturpolis Oy:n kanssa tiivistä yhteistyötä työnsaantimahdollisuuksien parantamiseksi ja osaajien löytämiseksi eri toimialoille. Osaajien saamiseksi kunta on tehnyt jo vuosia koulutusyhteistyötä OSAOn kanssa, joka on kouluttanut osaajia eri koulutusaloille laajalle alueelle valtakunnallisesti.

Taivalkosken kunnan vuoden 2022 tilikauden tulos on 2.326.953,79 euroa ylijäämäinen. Tulosta voidaan pitää hyvänä. Talousarvioon nähden kunnan verotulot ja valtionosuudet toteutuivat arvioitua suurempina. Sekä verotulot että valtionosuudet kasvoivat 0,6 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pysyivät edellisvuoden tasolla, mutta yleinen positiivinen

talouskehitys sekä sen vaikutus työllisyyteen kasvatti sekä kunnan tuloveroa että yhteisöveron tuottoa. Kunnan velkaosuus vuoden lopussa oli 1567,69 € euroa per asukas ollen edelleen merkittävästi alle kuntien välisen keskitason.

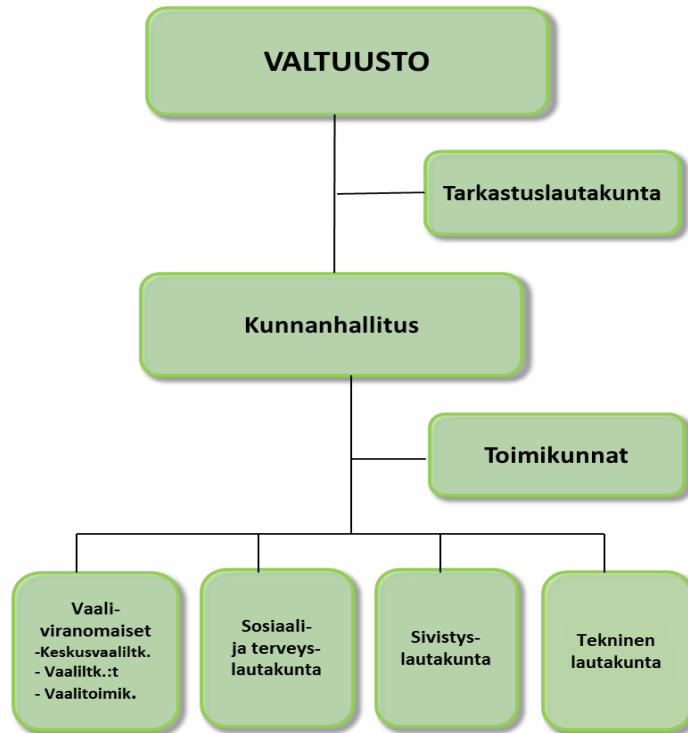
Kiitän kaikkia kunnassa vuoden 2022 aikana toimineita viranhaltijoita ja työntekijöitä työstänne kuntamme hyväksi. Kiitän myös kaikkia Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle siirtyneitä sosiaali- ja terveystalouden sekä In-house- yhtiö PPP-Köökki Oy:n siirtyneitä ateria- ja puhtaanapidon henkilöstä Taivalkosken kuntaan tehdystä työstänne vuosien ajan. Kiitän myös kaikkia luottamushenkilöitä ja muita yhteistyötahoja panoksestanne ja hyvästä yhteistyöstä kuntamme elinvoiman ja näkyvyyden lisäämiseksi.

Taivalkosken kunnan julkisuuskuva on saanut kolhuja vuoden 2022 aikana. Huolimatta julkisesta keskustelusta Taivalkosken kunnan katse on tulevaisuudessa elinvoiman ja palvelutoimintojen kehittämisessä sekä kunnan talouden tasapainossa pitämisessä. Tavoitteena on lähivuosien aikana nostaa kuntamme vahvuudet – ja pitovoimatekijät esiin ja nostaa kuntamme tietoisuutta valtakunnallisesti vahvana ja ihmisläheisenä asuinpaikkana, jossa kuntalaisilla on hyvä asua ja elää monipuolista ja vakaata elämää läpi elämän.

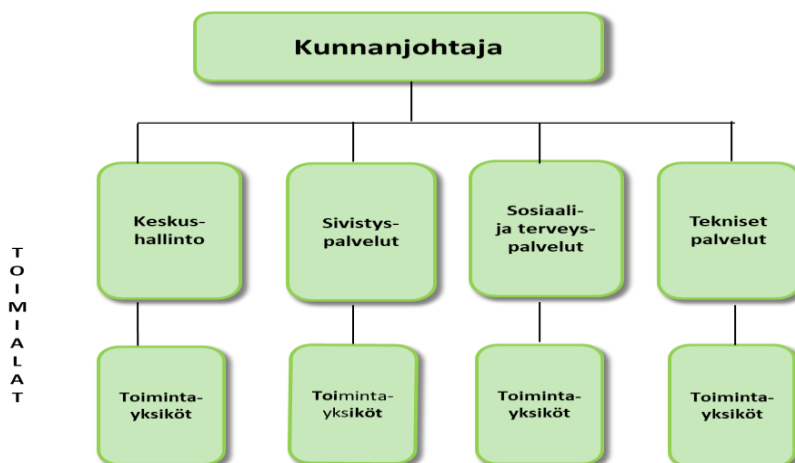
Mirva Haataja
va. kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

HENKILÖSTÖORGANISAATIO

Vuonna 2022 voimassa olleen hallintosäännön 20 §:n mukaisesti keskushallinnon toimialaa johti kunnanjohtaja, sivistyspalvelujen toimialaa kirkonkylän peruskoulun rehtori, sosiaali- ja terveyspalvelujen toimialaa sosiaali- ja terveysjohtaja sekä teknisten palvelujen toimialaa tekninen johtaja. Kunnan uusittu hallintosääntö astuu voimaan 1.1.2023.

Valtuuston kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Jäsenet

Buller Osmo, VAS
Elehvä Markku, SDP
Ervasti Hannu, KESK
Hietala Heli, SDP
Huovinen Petri, SDP
Ihme Maaret, KESK
Karjalainen Harri, pj., KESK
Keränen Niilo, KESK
Keskitalo Joonas, SDP
Kivelä Jaana, KESK
Kivimäki Pasi, TKENSI
Käsmä Pekka, TKENSI
Nevanperä Ahti, 2. vpj., PS
Pulkkanen Anneli, KESK
Puolakanaho Raimo, PS
Savolainen Ritva, SDP
Tauriainen Aimo, SDP
Tauriainen Aira, TKENSI
Turpeinen Vesa, KESK
Tyni Kauko, 1. vpj., TKENSI
Tyni Risto, KESK
Vääräniemi Anna Leena, KESK
Vääräniemi Turo, PS

1.varajäsenet

Paloniemi Markku, KESK
Pauna Sirpa, SDP
Turpeinen Jouko, TKENSI
Tyni Matti, PS

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja	Kivimäki Pasi
Varapuheenjohtaja	Turpeinen Vesa
Jäsenet	Buller Osmo
	Pyttyinen Tuula
	Tiihonen Outi
Vastuunalainen tilintarkastaja	Väärälä Juha, JHT; KHT
Sihteeri	Virkkunen Leena

Kunnanhallituksen kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Hietala Heli, pj.
 Keskitalo Joonas
 Kivelä Jaana
 Käsmä Pekka, 2.vpj.
 Tyni Risto
 Vääräniemi Anna Leena, 1.vpj.
 Vääräniemi Turo

Keskusvaalilautakunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja	Vääräniemi Terttu
Varapuheenjohtaja	Vääräniemi Sanna
Jäsenet	Jakkila Eeva-Kaisa
	Kehusmaa Juha
	Poussu Urho

Sosiaali- ja terveyslautakunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja	Pulkkanen Anneli
Varapuheenjohtaja	Elehvä Markku
Jäsenet	Keskitalo Rauno
	Lämsä Kerttu
	Majava Tarmo
	Tauriainen Aira
	Turpeinen Aune
	Vääräniemi Turo
Khall edustaja	
Esittelijä, toimialajohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja	Haataja Mirva
Sihteeri, toimialasihteeri	Vääräniemi Susanna, 31.1.2022 saakka
Va. sihteeri, toimialasihteeri	Kammonen Anne, 1.2.2022 alkaen

Sivistyslautakunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja	Käsmä Paavo
Varapuheenjohtaja	Huovinen Petri
Jäsenet	Alatalo Mika
	Ihme Maaret, 31.7.2022 saakka
	Lohilahti Pirjo, 1.8.2022 alkaen
	Paloniemi Markku
	Polojärvi Terttu
	Tauriainen Irene
Khall edustaja	Kivelä Jaana
Esittelijä, toimialajohtaja, rehtori	Turpeinen Pekka

Sihteeri, hallinto- ja taloussihteeri Jokela-Pätsi Irma

Teknisen lautakunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja	Tauriainen Aimo
Varapuheenjohtaja	Ervasti Hannu
Jäsenet	Hanhela Sisko <u>Anneli</u>
	Lohilahti Anu
	Pauna Sirpa
	Ronkainen Pertti
	Turpeinen Jouko
	Keskitalo Joonas
Khall edustaja	
Esittelijä, toimialajohtaja,	
tekninen johtaja	Paakinaho-Heikkinen Varpu
Sihteeri, toimialasihteeri	Käsmä Liisa

Kuntasuunnittelutoimikunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Puheenjohtaja, valtuuston puheenjohtaja	Karjalainen Harri, 6.5.2022 saakka
Puheenjohtaja, valtuuston 1. varapuheenjohtaja	Tyni Kauko, 7.5.2022 – 12.6.2022
Puheenjohtaja, valtuuston puheenjohtaja	Karjalainen Harri, 13.6.2022 – 30.6.2022
Puheenjohtaja, valtuuston 1. varapuheenjohtaja	Tyni Kauko, 1.7.2022 – 9.10.2022
Puheenjohtaja, valtuuston puheenjohtaja	Karjalainen Harri, 10.10.2022 alkaen
Varapuheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja	Hietala Heli
Jäsenet	
Kunnanhallituksen jäsen	Keskitalo Joonas
Kunnanhallituksen jäsen	Kivelä Jaana
Kunnanhallituksen 2. varapuheenjohtaja	Käsmä Pekka
Kunnanhallituksen jäsen	Tyni Risto
Kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja	Vääräniemi Anna Leena
Kunnanhallituksen jäsen	Vääräniemi Turo
Valtuuston 1. varapuheenjohtaja	Tyni Kauko
Valtuuston 2. varapuheenjohtaja	Nevanperä Ahti
Teknisen lautakunnan puheenjohtaja	Tauriainen Aimo
Sivistyslautakunnan puheenjohtaja	Käsmä Paavo
Sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja	Pulkkänen Anneli
Vasemmistoliito r.p.:n edustaja	Buller Osmo
Henkilöstön edustaja	Majava Ulla
Kunnanjohtaja	Lehtinen-Nevalainen Kaisu, 6.5.2022 saakka
Vt. kunnanjohtaja	Karjalainen Harri, 7.5.2022 – 12.6.2022
Kunnanjohtaja	Liikamaa Eija, 13.6.2022 – 30.6.2022
Vt. kunnanjohtaja	Karjalainen Harri, 1.7.2022 – 9.10.2022
Vt. kunnanjohtaja	Räisänen Aki, 10.10.2022 alkaen
Vt. hallintopäällikkö	Moilanen Aija-Mari, 2.2.2022 – 30.4.2022
Vt. hallintopäällikkö	Pyttynen Anna, 1.7.2022 alkaen
Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja	Haataja Mirva
Toimialajohtaja, tekninen johtaja	Paakinaho-Heikkinen Varpu
Toimialajohtaja, peruskoulun rehtori	Turpeinen Pekka
Taloussihteeri	Komulainen Päivi, 31.7.2022 saakka

Kunnan johtoryhmä 1.1. – 31.12.2022

Kunnanjohtaja	Lehtinen-Nevalainen Kaisu, 6.5.2022 saakka
Vt. kunnanjohtaja	Karjalainen Harri, 7.5.2022 – 12.6.2022
Kunnanjohtaja	Liikamaa Eija, 13.6.2022 – 30.6.2022
Vt. kunnanjohtaja	Karjalainen Harri, 1.7.2022 – 9.10.2022
Vt. kunnanjohtaja	Räisänen Aki, 10.10.2022 alkaen
Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialajohtaja	Haataja Mirva
Sivistystalveluiden toimialajohtaja	Turpeinen Pekka
Teknisten talveluiden toimialajohtaja	Paakinaho-Heikkinen Varpu
Taloussihteeri	Komulainen Päivi, 31.7.2022 saakka
Henkilöstön edustaja	Majava Ulla
Vt. sihteeri, hallintopäällikkö	Moilanen Aija-Mari, 2.2.2022 – 30.4.2022
Vt. sihteeri, hallintopäällikkö	Pyttynen Anna, 1.7.2022 alkaen

Ansio- ja kunniamerkkitoimikunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2022

Luottamushenkilöjäsen, puheenjohtaja	Nevanperä Ahti
Luottamushenkilöjäsen, varapuheenjohtaja	Käsmä Pekka
Viranhaltijajäsen, sihteeri	Pyttynen Anna

Kunnan edustajat

Kuntayhtymät

Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntavaltuusto 1.1. – 31.12.2022

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Karjalainen Harri	Pulkkanen Anneli

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto 1.1. – 31.12.2022

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hietala Heli	Pauna Sirpa
Keränen Niilo	Ihme Maaret

Alueelliset toimielimet

Oulun poliisilaitoksen poliisin neuvottelukunta 1.1. – 31.12.2022

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Turpeinen Aune	Virkkunen Juha

Oulu – Koillismaan pelastusliikelaitoksen neuvottelukunta 1.1. – 31.12.2022

Jäsen	
Karjalainen Harri	
Lehtinen-Nevalainen Kaisu, 6.5.2022 saakka	
Anna Pyttynen, 20.9.2022 alkaen	

Kuusamon kaupungin yhdyskuntatekniikan lautakunnan ympäristöjaosto 1.1. – 31.12.2022

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jakkila-Parkkinen Tiina	Taivalkoski Marja
Käsmä Pekka	Papinaho Arttu

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmantalouden näkymät ovat synkät Venäjän hyökkäyssodan ja Euroopan energiakriisin jatkuessa. Inflaatio jatkuu nopeana sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa, joskin hieman hidastuneena, ja kuluttajien luottamus on erittäin heikkoa huolimatta hyvästä työllisyystilanteesta monessa maassa. Maailmantalouden kasvu hidastuu vuoden 2022 2,9 prosentista 1,9 prosenttiin vuonna 2023, mutta elpyy 3 prosentin kasvuun vuonna 2024.

Euroalueen näkymät ovat vaikeat energiakriisin ja kuluttajien ennätysellisen heikon luottamuksen vuoksi. Useat ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun hidastumiseen, mutta kasvu elpyy ja on 0,2 prosenttia vuonna 2023 ja 1,5 prosenttia vuonna 2024.

Kotimaassa kuluttajahintojen ja lainakorkojen nopea nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, mikä heikentää yksityistä kulutusta vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä sekä vuonna 2023. Venäjän hyökkäyssota ja sen aiheuttama epävarmuus energiamarkkinoilla ovat laskeneet kuluttajien luottamusta, mikä näyttäisi siirtäneen ainakin kestokulutushankintoja myöhempään ajankohtaan. Hintojen noususta huolimatta palveluiden kulutus on kasvanut vahvasti covid-19-epidemian väistyttyä, ja yksityinen kulutus kasvoi 2,3 % vuonna 2022. Vuonna 2023 yksityinen kulutus vähenee puoli prosenttia työllisyystilanteen heikentyessä ja kotitalouksien reaalityulojen kasvaessa vain niukasti.

Julkisten kulutusmenojen kasvun arvioidaan hidastuvan vajaan kahteen prosenttiin vuonna 2022. Kulutuksen kasvua hidastaa mm. covid-19-epidemian aiheuttamien lisämenojen pieneneminen. Julkisen kulutuksen kasvu hidastuu myös vuonna 2023 määräaikaisten menonlisäysten päättyessä vaalikauden lopussa. Menojen kasvua ylläpitävät kuitenkin mm. väestön ikääntymisestä aiheutuva palvelutarpeen kasvu, Venäjän hyökkäyssodan tuomat varautumisen ja maahanmuuton kustannukset sekä hallitusohjelman mukaiset tehtävien laajennukset. Julkisen kulutuksen arvo kasvaa myös hintojen noustessa edellisvuosia ripeämmin. Lisäksi palkkamenot kasvavat aiempia vuosia nopeammin kunta-alan ja sote sopimuksen yleisen linjan ylittävän sopimuksen myötä.

Vuoden 2021 aikana elpynyt tuotanto jatkui positiivisena vielä vuoden 2022 kaksi ensimmäistä neljänestä ennen talouden hiipumista vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Taloudellisen aktiiviteetin hidastuminen on lähtenyt syksyn aikana liikkeelle erityisesti kaupan alalta ja rahoituspalveluista. Vuoden aikana laajentunut kustannusten ja hintojen nousu ennakoii myös tuotannon volyymin hidastuvaa kasvua. BKT:n arvioidaan supistuvan Suomessa vuonna 2023 0,2 prosenttia yksityisen kulutuksen vähentyessä, kun hintojen nopea nousu heikentää kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja. BKT:n kasvu toipuu vuonna 2024 1,2 prosenttiin, kun inflaatio hidastuu ja tulojen kasvu nopeutuu.

Lähde: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Talvi 2022 Talousnäköymät. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2022:80.

Kuntien ja kuntayhtymien talous

Kuntaliiton ennakkollisen tilinpäätösanalyysin mukaan kuntien menot kasvoivat ripeästi vuonna 2022, ja kuntien hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät. Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman kahteen edelliseen vuoteen verrattuna, mutta säilyi silti vahvalla tasolla: tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi. Omaisuuden myyntivoitot paransivat tilikauden tulosta lähes 900 miljoonalla eurolla, ja ilman myyntivoittoja tulos olisi noin 400 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden kulut kasvoivat vuonna 2022 ennakkollisen arvion mukaan vauhdilla 5 prosenttia. Ennakkoarvio ei sisällä vielä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia, joten kulukehitys kasvaa vielä ennakkoarviosta. Toimintakuluista eniten kasvoivat palvelujen ostot, 12 prosenttia. Vuonna 2022 korona aiheutti vielä kunnille kustannuksia, mutta kunnat saivat kuluihin myös kompensatioita. Koronakuluja vastaavia avustuksia maksettiin 460 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksissä näkyy myös ripeä talouskasvu sekä odotettua vahvempi työllisyyden kehitys, mitkä näkyvät kuntien tilinpäätöksissä kasvaneina verotuottoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi vuonna 2022 7 prosenttia, kunnallisveron tuotto 5 prosenttia sekä kiinteistöveron tuotto 6 prosenttia. Valtionosuudet kasvoivat 6,5 prosenttia.

Vuonna 2022 kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan, mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa.

Kaikki Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä vuonna 2022. Energiakustannukset kasvoivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vuodelle 2023. Yleinen korkokustannusten nousu ei myöskään näy vielä kuntien korkokuluissa korkean suojausasteen johdosta.

Kuntien ja kuntayhtymien investoinnit olivat vuonna 2022 5,76 miljardia euroa, ja investoinnit kasvoivat edellisvuodesta 8,0 %. Lainakanta kasvoi vuonna 2022 230 miljoonaa euroa, josta syömävelkaa otettiin noin 12 miljoonaa euroa.

Lähde: Kuntaliitto, Tiedote 8.2.2023 ja tiedotustilaisuuden 8.2.2023 materiaali.

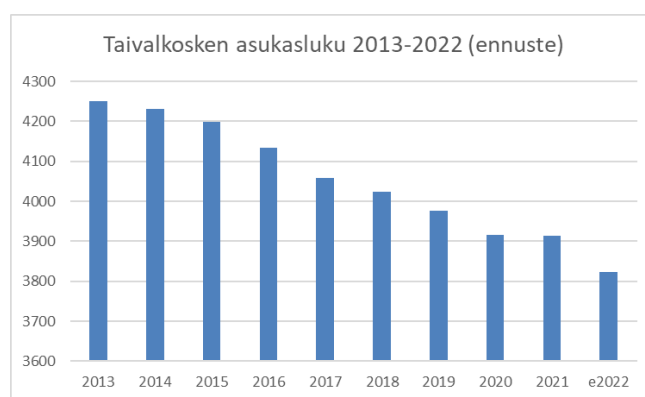
Oman talousalueen kehitys

Väestö

Ennakkotietojen mukaan Pohjois-Pohjanmaan maakunnan väkiluku oli 31.12.2022 yhteensä 416 532. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 929 henkilöä. Kuolleisuus oli suurempaa kuin syntyvyys, ja luonnollinen väestönmuutos oli -143 henkilöä. Samoin kuntien välinen nettomuutto oli negatiivinen (-576 henkilöä), ja maakunnan väestönlisäyksen muodosti nettomaahanmuutto (1.642 henkilöä).

Taivalkosken kunnan asukasluku oli vuoden 2022 lopussa 3 822. Vuoden aikana lapsia syntyi 26 henkilöä, mutta kuolleisuus oli syntyvyyttä suurempi, 73 henkilöä, joten luonnollinen väestönmuutos oli -47 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli myös negatiivinen, -46 henkilöä. Kaiken kaikkiaan väestö väheni vuoden 2022 aikana 91 henkilön verran.

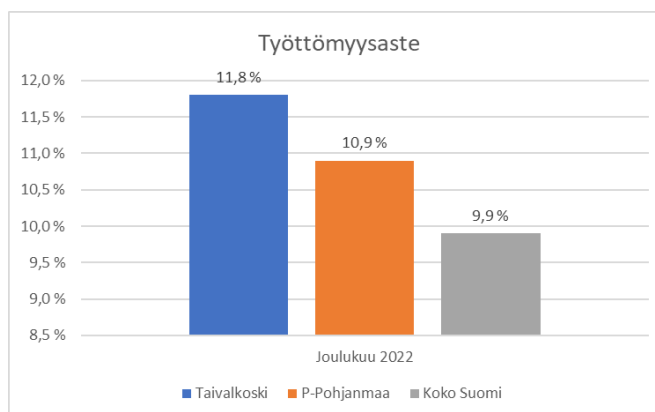
Lähde: Tilastokeskus, väestön ennakkotilasto/Väestörekisterikeskus

Työttömyys

Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston alueella oli joulukuun lopussa 20.700 työtöntä työnhakijaa, mikä on 350 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pohjois-Pohjanmaan työttömyysaste joulukuun lopussa oli 10,9 %, kun koko maan työttömyysaste oli 9,9 %.

Koillismaalla työttömänä oli 852 henkilöä, jossa lisäystä vuoden takaiseen on 40 henkilöä. Taivalkoskella työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 188 henkilöä, jossa on vähennystä vuoden takaiseen 9 henkilöä. Työttömistä työnhakijoista pitkäaikaistyöttömiä oli 47 henkilöä ja nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä 15 henkilöä. Taivalkosken työttömyysaste oli joulukuun lopussa 11,8 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 12,3 %.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Taivalkosken kunnan toimintatuotot vähenivät 0,3 milj. euroa edellisvuodesta. Vähennystä oli myyntituottojen sekä tukien ja avustusten ryhmässä. Kasvua puolestaan oli muissa toimintatuotoissa. Toimintakulut puolestaan kasvoivat 0,5 milj. euroa. Eniten kasvoivat henkilöstökulut 0,6 milj. euroa. Vähennystä oli puolestaan palvelujen ostoissa 0,2 milj. euroa.

Kunnan verotulot kasvoivat 0,6 milj. euroa edellisvuodesta. Tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pysyivät edellisvuoden tasolla, mutta yleinen positiivinen talouskehitys sekä sen vaikutus työllisyyteen kasvatti sekä kunnan tuloveroa että yhteisöveron tuottoa. Myös kunnan valtionosuudet kasvoivat lähes 0,6 milj. euroa. Alkuperäisten vuoden 2022 valtionosuuspäätösten mukaan kuntien valtionosuudet olisivat kasvaneet vuonna 2022 valtakunnallisesti noin 580 miljoonalla eurolla (n. 5,8 %) vuodesta 2021. Heinäkuussa 2022 valtionosuuslaskelmat kuitenkin vielä muuttuivat. Tällöin peruspalvelujen valtionosuuteen tuli koko maan tasolla 8,6 miljoonan lisäys, kun kuntaliitosavustuksiin varattu osuus valtionosuuksista jaettiin kaikkien kuntien kesken. Heinäkuussa myös verotulomenetyksen kompensatiota lisättiin 101 miljoonalla eurolla. Syynä oli työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattaminen, joka leikkaa kuntien verotuloja ja hyvitetään kunnille valtionosuuksien kautta.

Poistot kasvoivat edellisvuodesta 0,1 milj. euroa.

Tilikausi oli 2,3 milj. euroa ylijäämäinen. Positiiviseen lopputulokseen vaikuttivat suurilta osin saadut koronakorvaukset (0,6 milj. euroa), ateria- ja puhtauspalveluiden yhtiöittämiseen liittyvä siirtyvien erien luovutusvoitto (0,2 milj. euroa), 0,9 milj. euroa edellisvuotta pienemmät erikoissairaanhoidon kustannukset sekä edellisvuotta suuremmat verotulot ja valtionosuudet.

Taivalkosken kunnan nettoinvestoinnit olivat vuonna 2022 1,6 miljoonaa euroa, mikä on lähes puolet pienempi kuin vuonna 2021. Lainaa kunnalla oli vuoden 2022 lopussa 6,0 miljoonaa euroa, 1 568 euroa/asukas. Vuonna 2022 ei nostettu talousarviolainaa. Kunnan lainat on sidottu kiinteään korkoon.

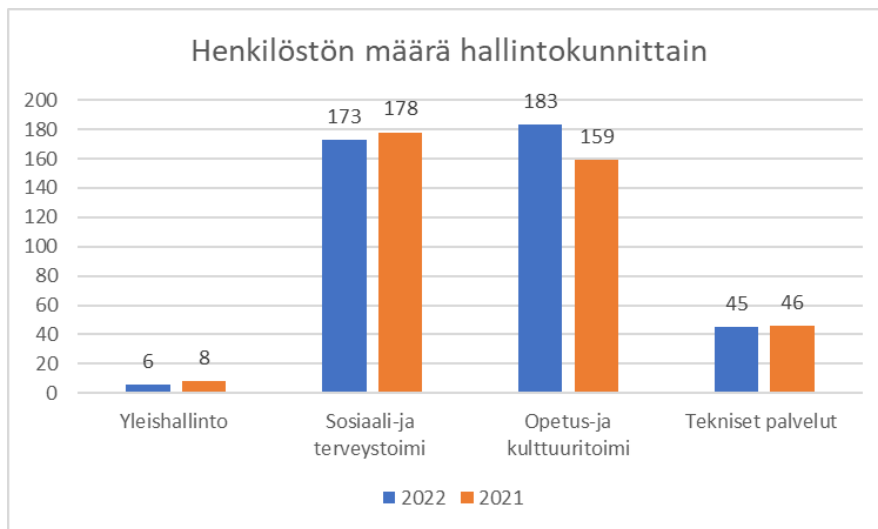
Kunnan toiminnassa näkyi vahvasti vuonna 2022 hyvinvointialueuudistuksen ja siihen liittyvän palo- ja pelastustoiminnan tehtävien siirtymisen, sekä hyvinvointialueuudistukseen liittyvän ateria- ja puhtauspalveluiden yhtiöittämisen valmistelu. Valmistelutyö on näkynyt kunnassa mm. lukuisiin tietopyyntöihin vastaamisena. Sosiaali- ja terveyden huollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyivät hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Kunnan ateria- ja puhtauspalvelut tuottaa 1.1.2023 alkaen Inhouse-yhtiö PPP Köökki Oy. Muutos pienentää kunnan henkilöstömäärää noin puolella.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

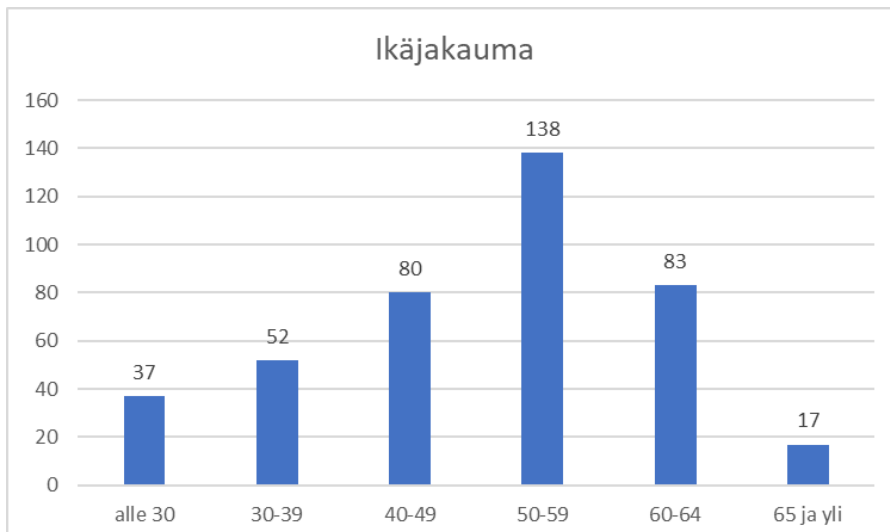
Henkilöstön määrä

Henkilöstön määrä	31.12.2022	31.12.2021
Vakinaiset	240	251
Määräaikaiset	156	128
Työllistetyt	11	12
Yhteensä	407	391

Taivalkosken kunnan henkilöstön määrä 31.12.2022 oli 407 henkilöä, joista vakinaisia 240 henkilöä. Henkilöstömäärien tarkastelu vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaisena antaa poikkileikkauksen tuon päivän henkilöstöresursseista.

Henkilöstön ikäjakauma

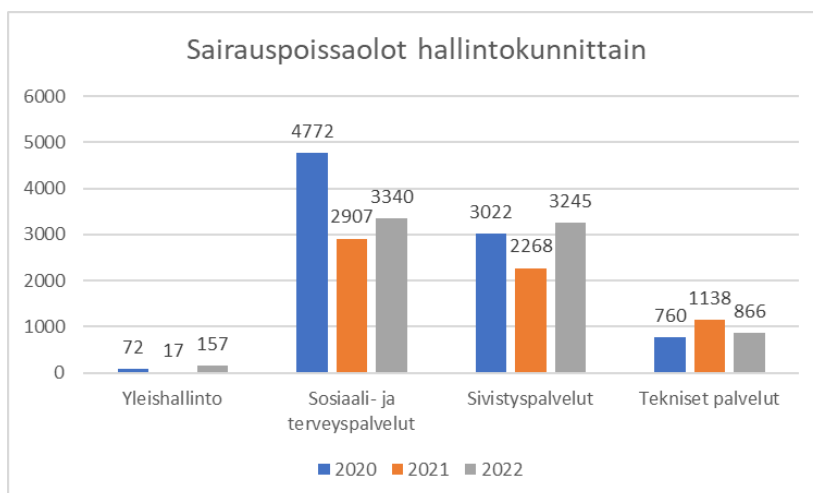
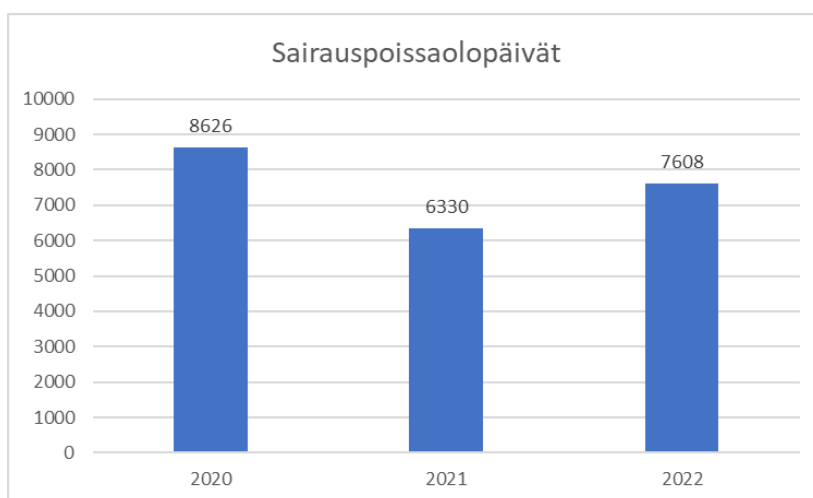

HTV

Henkilötyövuosi	2022	2021
HTV	352,50	346,02

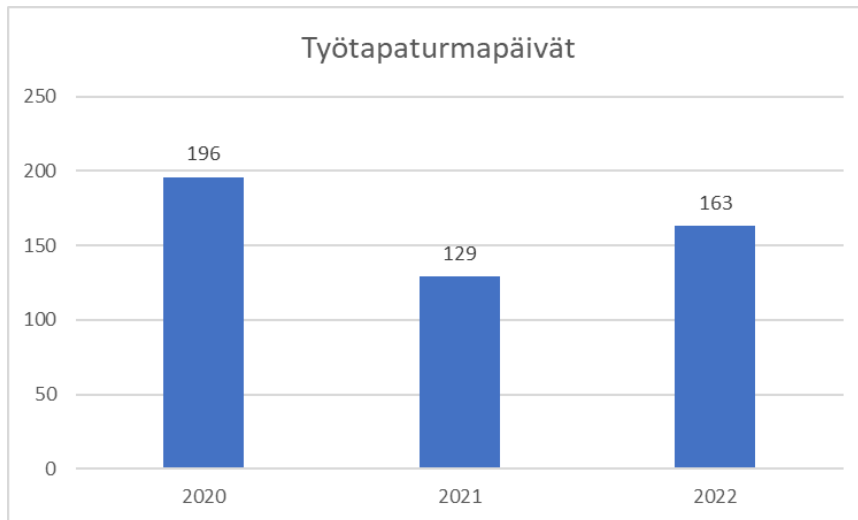
Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä. Osa-aikainen henkilö muutetaan henkilötyövuodeksi osa-aikaprosenttiaan vastaavasti (esim. osa-aikaisuus 50 %, koko vuoden työssä = 0,5 henkilötyövuosi). Osa-aikaisuus lasketaan työajasta. Vain osan vuotta palvelussuhteessa olleen työ lasketaan suhteessa koko vuoden työpäiviin (esim. työssä 1.3. – 31.5. = $92/365 = 0,25$ henkilötyövuotta).

Sairauspoissaolopäivät

Sairauspoissaolopäivien määrä vuonna 2022 oli 7 608 kalenteripäivää; kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 20 % eli 1 278 kalenteripäivää. Sairauspoissaolojen määrä on 18,7 päivää/henkilö (2021 16,2 pv/hlö).

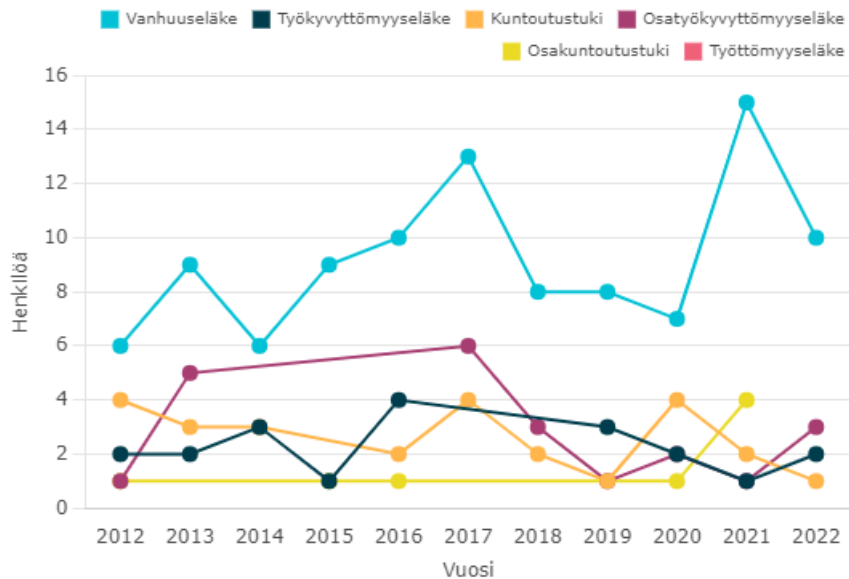
Työtaturmapäivät

Työtaturmista johtuvia poissaoloja vuonna 2022 oli 163 kalenteripäivää. Työtaturmista johtuvat poissaolot vähenivät 67 päivällä.

Eläköityminen

Eläkkeelle siirtyneiden määrä

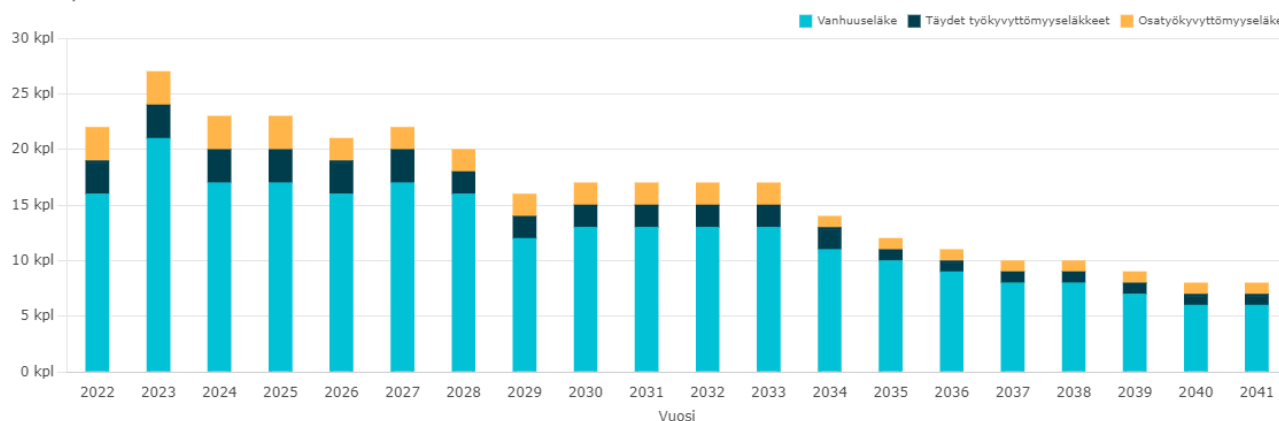

Lähde. Kuntien eläkevakuutus (KEVA)

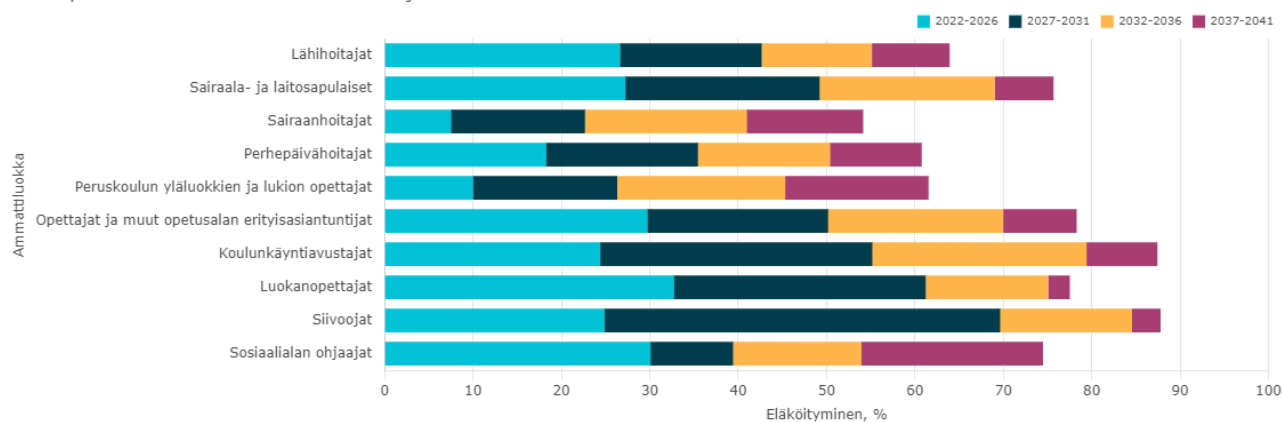
Taivalkosken kunnan palveluksesta siirtyi vuonna 2022 eläkkeelle yhteensä 16 henkilöä. Keski-ikä eläkkeelle siirtyneillä on ollut 63,5 vuotta (2021 63,1 v.).

Eläköitymisennusteessa kuvataan vakuutettujen arvioitu eläköityminen aikasarjana vuosittain. Ennuste perustuu vuoden 2022 lopussa vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2022 alun organisaatiotilanteeseen, eikä se ota huomioon vuoden vaihteessa 2022-2023 tapahtunutta ateria- ja puhtauspalveluiden yhtiöittämistä eikä hyvinvointialueuudistusta. Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatykyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt.

Eläköitymisennuste

Eläköitymisennuste ammattitasoinen kuvaaja

Lähde. Kuntien eläkevakuutus (KEVA)

Henkilöstökustannukset

	2022	2021
Palkat ja palkkiot		
* Palkat ja palkkiot	-14 439 321,80	-13 847 218,75
* Henkilöstökorvaukset	355 096,80	189 702,45
Palkat ja palkkiot yhteensä	-14 084 225,00	-13 657 516,30
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	-3 188 966,56	-3 111 276,04
* Muut henkiösivukulut	-639 278,18	-505 052,25
Henkiösivukulut yhteensä	-3 828 244,74	-3 616 328,29
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	-17 912 469,74	-17 273 844,59
Henkilöstökuluja aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	-42 434,97	-90 274,83
Henkilöstökulut yhteensä	-17 954 904,71	-17 364 119,42

Kunta-alan sopimuskauden 1.5.2022-30.4.2025 palkkaratkaisu toi palkkoihin korotuksia vuonna 2022 kahdessa erässä: 1.6.2022 yleiskorotuksen, jonka suuruus oli 2,0 prosenttia tai vähintään 46 euroa sekä 1.10.2022 järjestelyerän 0,53 prosenttia, josta 0,03 prosenttiyksikköä kohdistuu perhevapaaudistuksen kustannuksiin.

Henkilöstökustannukset ovat nousseet edelleen edellisvuodesta (0,6 milj. euroa). Edellisvuonna henkilöstökustannusten kasvu oli 1,0 milj. euroa. Vuonna 2022 henkilöstökulut kasvoivat sosiaali- ja terveyslautakunnan osalta 0,5 milj. euroa ja sivistyspalveluiden osalta 0,2 milj. euroa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstökulujen kasvu johtuu sijaiskustannusten sekä erilliskorvausten kasvusta. Samoin sivistyspalveluiden kustannusten kasvu johtuu pääasiassa sijaiskustannusten kasvusta.

1.1.6 Ympäristöasiat

Taivalkosken kunnan ympäristösuolelun valvontatehtävät toteutetaan Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kuntien ympäristönsuojelun yhteistoiminta-alueella sopimuksen mukaisesti.

Vuonna 2018 alkanut öljyntorjuntatehtävä on saatu päätökseen vuoden 2022 lopulla. Ydintaajamassa (Kauppatie 16) v. 2018 alkanutta jälkitorjuntaviranomaisen tehtävää on toteutettu suunnitellusti. Kunta on aiemmin teettänyt selvityksen ja jatkanut suojaumppausta ELY:n viranomaisohjeistuksen mukaisesti. Selvitysten pohjalta viranomaiset linjasivat, miten jatkotoimet alueella suoritetaan ja kustannetaan. ELY-keskus selvitti uuden salaojaputkiston rakentamista kohteelle ja kilpailutti kohteen työn toteutuksen. Työt toteutettiin vuoden 2022 lopulla. Kunnan vastuu jälkitorjunnasta on päättynyt ja kunta on hakenut 2022 syntyneitä kustannuksia korvattavaksi kunnalle öljynsuojelurahastolta.

Vuonna 2020 tuli ilmi toinen maaperän ja pohjaveden pilaantuminen (runkovesijohtovuodon esiin kaivamisen yhteydessä). Kunta selvitti öljyvahinkojen jälkitorjuntaviranomaisena vahingon laajuuden kohteelle tehtyjen maaperä- ja pohjavesitutkimusten avulla. Öljyllä pilaantunut maaperä ja pohjavesi saatiin rajattua. Kohteen kunnostuksen suunnittelu ja toteutus siirtyi vuodelle 2022. Kyseisen kohteen kustannukset todettiin kuuluvan maanomistajalle. Maanomistaja toteutti suunnittelun sekä toteutuksen samaan aikaan parkkialueen saneerauksen yhteydessä.

Kunnan jätevedenpuhdistamo toimi kertomusvuoden ajan hyvin ja sieltä vesistöön johdettu jätevesi täytti kaikki sille asetetut lupaehdot.

Taivalkosken keskustaajaman varavedenottamohanke on lähtenyt etenemään, kun Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI) myönsi luvan pohjaveden ottamista ja vedenottamon rakentamiseksi Julmaharjun soraomontulle. Maa-alueen omistus siirtyi UPM-Kymmene Oyj:ltä Taivalkosken kunnalle vuoden 2022 loppupuolella. Varavedenottamon suunnittelu on käynnistetty ja toteutus on suunniteltu vuosille 2023 - 2024.

Taivalkosken kunta jätti hakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle (AVI) lijoen koskimelontaradan vesilain mukaisen lupahakemuksen, koska lupa oli päättymässä vuoden 2022 aikana.

Taivalkosken ilmasto-ohjelman kirjatulla toimenpiteillä kunta pyrkii vähentämään Taivalkosken kunnan hiilijalanjälkeä.

Ympäristötulosalueen (Kuusamo, Posio ja Taivalkoski) toimintakertomus

Toiminta-ajatus

Tulosalue tuottaa yhteistyösopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon (terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto) ja ympäristönsuojelun palvelut Kuusamon, Posion ja Taivalkosken kuntien alueella.

Ympäristötulosalue ja ympäristöjaosto toimivat lakisääteisenä viranomaisena ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja maaseutuhallinnon osa-alueilla. Tulosalue tuottaa ympäristön ja maaseudun kehittämiseen liittyviä palveluita. Tulosalue toimii maa-aineslain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Toiminnan tavoitteena on turvata eläinten hyvinvointi, turvalliset elintarvikkeet ja kuluttajapalvelut sekä terveellinen, turvallinen, viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Eläinlääkintähuollon toimintoja on järjestelty palveluiden turvaamiseksi. Praktiikkapalveluiden osalta yksi praktikkoeläinlääkärin virka on rekrytoinnissa. Jokaiseen eläinlääkintähuollon toimipisteeseen on palkattu eläinhoitaja. Kuusamossa on henkilö vakinaisessa työsuhteessa sekä Taivalkoskella ja Posiolla määräaikaisena. Yksi praktikkoeläinlääkärin virka muutettiin hygieenikkoeläinlääkärin viraksi. Valvonta- ja hygieenikkoeläinlääkärin tehtävät on hoidettu osa-aikaisesti.

Toimialalle perustettuihin ympäristöterveys- ja ympäristönsuojelun tulosityksikön kahteen ympäristötarkastajan virkaan rekrytoitiin virkahenkilöt keväällä ja alkukesällä.

Pienten vesilaitosten riskinarvioinnit ja varautumissuunnitelmat on saatettu ajan tasalle ja hyväksytyt.

Uusi yhteistoimintasopimus hyväksyttiin sopimuskunnissa ja se tuli voimaan 1.1.2023. Tulosalueen virkahenkilöstön jatkuva vaihtuvuus, rekrytoinnin vaikeudet sekä toistuva uusien viranhaltijoiden perehdyttäminen ovat vieneet paljon voimavaroja sekä terveysvalvonnan että ympäristönsuojelun puolella.

Ympäristöjaosto

Vuoden 2022 aikana yhdyskuntatekniikan ympäristöjaosto kokoontui 6 kertaa ja kokousasioina merkittiin yhteensä 41 §:ää. Nämä päätöksen jakaantuivat seuraavasti:

- 9 tiedoksi saatettavia asioita koskevia päätöksiä
- 8 yhteistoiminta-alueen ja ympäristöjaoston hallintoa ja toimintaa koskevaa päätöstä
- 6 ympäristöterveydenhuoltoa koskevaa päätöstä, lausuntoa, mielipidettä, muistutusta tai vastinetta
- 5 ympäristönsuojelun lausuntoa, mielipidettä, muistutusta tai vastinetta koskevaa päätöstä
- 13 ympäristönsuojelu- ja maa-aineslakiin liittyvää lupapäätöstä

Kuntien maksusuudet

Kuntien maksusuudet määräytyvät nettomenoista eli ulkoiset ja sisäiset menot lasketaan yhteen ja niistä vähennetään toimintatuotot (mukaan ei lasketa Posion ja Taivalkosken kuntien yhteistoimintatuloja).

Maa-aineslakiin liittyvien tehtävien hoidosta vastaavan viranhaltijan palkkakulut on sisällytetty ympäristönsuojelun toimintakuluihin. Maa-ainesvalvontaan sisältyvän ostetun valvontatyön kulut on sisällytetty maa-aineslupien kuluihin.

Nettomenot ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun yhteistoiminnan osalta vuodelta 2022 on -965 144 euroa. Posion ja Taivalkosken osuuksiin on lisätty sopimuksen mukainen järjestämistä vastuu korotus 5 %.

Kuntien osuus		korotus 5 %	yhteensä	Laskutettu ennakko	Tasauslasku
Kuusamo 68,48 %	- 660 931				
Taivalkoski 17,67 %	- 170 541	- 8 527	-179 068	173 040	-6 028 (lisämaksu)
Posio 13,85 %	-133 672	- 6 684	-140 356	135 540	-4 816 (lisämaksu)
Netto	-965 144	-15 211	-319 424		

Nettomenot maaseutuhallinnon yhteistoiminnan osalta ovat vuodelle 2022 yhteensä -264 388 euroa. Posion ja Taivalkosken osuuksiin on lisätty sopimuksen mukainen korotus 5 %.

Kuntien osuus		korotus 5 %	yhteensä	Laskutettu ennakko	Tasauslasku
Kuusamo 54,71 %	-144 647				
Taivalkoski 17,14 %	- 45 316	-2 266	-47 582	48 804	1 222 (palautus)
Posio 28,15 %	-74 425	-3 721	-78 146	80 148	2 002 (palautus)
Netto	-264 388	5 987	125 728		

Tarkastukset 2022

Tarkastuksia ja vastaavia toimenpiteitä tehtiin yhteistoiminta-alueella vuonna 2022 seuraavasti:

- Terveysvalvonta 345
- Eläinlääkintähuolto 93
- Ympäristönsuojelu 100
- Yhteensä 538

Tarkastusmäärätavoitteista jäätiin vuonna 2022. Tähän vaikuttivat erityisesti toistuvat henkilövaihdokset, sen aiheuttama henkilöstöresurssipula sekä jatkuvaan rekrytointiin panostaminen ja siihen liittyvä perehdyttäminen. Eläinlääkintähuollon puolella kuormittivat erityisesti laitosvalvontaan liittyvät tehtävät. Ympäristönsuojelussa vuoden aikana työllistivät erityisesti maa-aineslupien valvontaan sekä maa-aines- ja ympäristölupien valmisteluun liittyvät tehtävät eikä luvanvaraisten toimintojen valvontaa ehditty tekemään riittävästi.

1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Historiallinen hyvinvointialueuudistus astui voimaan 1.1.2023, ja kunnat ovat uuden edessä, kun karkeasti noin puolet kunnan tuloista ja menoista siirtyivät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelutuotannon sekä niihin liittyvän henkilöstön mukana hyvinvointialueille. Kunnan tehtäviksi jäävät edelleen koulutus ja varhaiskasvatus, kulttuuri-, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalvelut, kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö, vesi- ja jätehuolto sekä ympäristöpalvelut.

Taivalkosken kunnan kuntastrategia on laadittu vuosille 2017–2021. Kuntastrategia on monin paikoin vanhentunut, etenkin uudessa, hyvinvointialueuudistuksen jälkeisessä tilassa. Talousarviossa 2023 on tavoitteena, että kunta laatii uuden kuntastrategian vuoden 2023 aikana. Kuntastrategiassa määritellään toiminnan ja talouden suunnittelun suuntaviivat jäljellä olevalle sekä seuraavalle valtuustokaudelle.

Tulevaisuuden palveluiden painopistealueet luovat kehityssuunnan myös kunnan kiinteistömäärän hallinnoinnille ja kehittämiselle. Taivalkosken kunnassa hyväksyttiin kiinteistöstrategia kesäkuussa 2022. Kiinteistöstrategiassa kunnan kiinteistöt salkutettiin kategorioihin pidä, pidä/kehitä, kehitä/luovu ja luovu. Kunnalla on paljon ikääntynyttä kiinteistömäärää, johon kohdistuu merkittävässä määrin korjausvelkaa. Toimitilojen korjaus ja kehittäminen luo kunnalle investointipaineita tulevaisuuteen. Kunta aloittaa/jatkaa kiinteistöstrategian mukaisesti toimenpiteitä kiinteistöjensä hallinnassa, ja kiinteistöstrategia on tarkoitus päivittää vuoden 2023 aikana. Hyvinvointialueuudistuksella oli vaikutusta myös kunnan kiinteistöihin, sillä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen käytössä olevat kiinteistöt vuokrattiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Taivalkosken kunnan tunnusluvut tilinpäätöksessä 2022 ovat kuntataloudessa verrattain hyvällä tasolla. Kunnan talousarvio vuodelle 2023 on kuitenkin alijäämäinen, minkä myötä kunta aloittaa talouden tasapainottamisohjelman laatimisen vuonna 2023. Tasapainottamisohjelman laatimisella on luonnollinen yhteys ja jatkumo kuntastrategian laadinnasta, kun askelmerkit tulevaisuuden kunnan kehittämisen painopistealueille laaditaan strategian laadinnan yhteydessä.

Paineita kuntataloudelle luo yleisen taloudellisen kehityksen luoma kustannusten nousu sekä kunta-alan palkkaratkaisut. Kunta-alalle saatiin pitkien neuvottelujen jälkeen palkkojen sopimusratkaisu 8.6.2022. Neuvottelun palkkaratkaisun sopimuskausi on 1.5.2022-30.4.2025, ja ratkaisun mukainen työvoimakustannusten kasvu sopimuskaudella laskettiin olevan noin 8,8 prosenttia. Palkkaratkaisu sisälsi kuitenkin perälaudan, jonka mukaan kunta-alan sopimuskorotuksia nostetaan, mikäli tiettyjen alojen sopimuskorotusten keskiarvo ylittää 1,9 prosenttia. Maaliskuussa 2023 Kunta- ja hyvinvointialueuudistuksen neuvotteluratkaisun hyväksyivät ns. perälautatarkasteluun liittyvän neuvotteluratkaisun. Neuvotteluratkaisun myötä kunta- ja hyvinvointialan palkankorotukset vuosina 2023 ja 2024 nousevat aiemmin sovitusta, ja ratkaisu nostaa alan pysyviä henkilöstökustannuksia vuonna 2023 1 prosentilla ja vuonna 2024 1,1 prosentilla. Osa palkankorotuksista on kaikille maksettavia yleiskorotuksia ja osa paikallisesti sovittavia järjestelyeriä. Lisäksi kunta- ja hyvinvointialan henkilöstölle maksetaan kesäkuussa 2023 vastaavansuuruinen euromääräinen kertapalkkio kuin yksityisillä verrokialoilla. Kertapalkkio on täysiaikaisille työntekijöille 467 euroa. Kertapalkkiot lisäävät vuoden 2023 henkilöstökustannuksia 1,1 prosentilla. Lisäksi varhaiskasvatuksen henkilöstölle on tulossa erillisiä kertapalkkioita. Perälautaratkaisu nostaa kunta-alan henkilöstökustannuksia aiemmin sovitun lisäksi vuonna 2023 noin 1,8 prosenttia.

Kunnat, mukaan lukien Taivalkoski, ovat saaneet vuosina 2021 ja 2022 merkittäviä koronakorvauksia valtiolta, mikä on parantanut kuntatalouden tulosta. Kertakorvausten päättyminen tulee näkymään kuntien tuloksissa tulevina vuosina kuntatalouden menojen ja tulojen epäsuhdan ja merkittävien investointitarpeiden säilyessä ennallaan.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Lähivuosien merkittävimmät riskit liittyvät hyvinvointialueuudistukseen sekä sen myötä tapahtuvaan verorahoituksen jakoon kuntien ja hyvinvointialueiden kesken.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystoimen sekä palo- ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Tehtävien mukana siirtyviä kustannuksia vastaava määrä rahoitusta siirtyi samalla kunnilta hyvinvointialueille sote- ja pelastustoimen toiminnan rahoittamiseksi. Taivalkosken kunnan osalta talousarviossa 2023 on Kuntaliiton laskelmien pohjalta verotuloista arvioitu hyvinvointialueelle siirtyväksi noin 50 prosenttia ja valtionosuuksista noin 58 prosenttia.

Kuntaliiton arviolaskelmat on laadittu pohjautuen vuoden 2021 tilinpäätöstietoihin sekä vuoden 2022 talousarviotietoihin. Syksyllä 2022 oli nähtävissä, että kuntien sote-kustannukset ovat kasvamassa vuoden 2021 tasosta eikä kuntien tuloveroprosentteihin vuodelle 2023 tehty leikkaus -12,64 %-yksikköä riitä kattamaan kustannusten kasvua.

Valtiovarainministeriö tarkistaa syksyllä 2023 vuoden 2022 vahvistettujen tilinpäätöstietojen pohjalta kunnilta hyvinvointialueille siirrettävien tulojen määrän vastaamaan siirtyviä kuluja vastaavaksi ja tarkistus otetaan huomioon kuntien valtionosuuksissa vuodesta 2024 alkaen. Tarkistus koskee takautuvasti myös vuoden 2023 valtionosuuksia, ja myös vuoden 2023 valtionosuuksien tarkistus otetaan huomioon vuosien 2024 ja 2025 valtionosuuksissa.

Kuntaliiton maaliskuussa esittämän arvion mukaan kuntien valtionosuuksista leikataan vielä noin 100 miljoonaa euroa eli 20 euroa asukasta kohden, mutta arviota tarkennetaan vuoden 2023 aikana kun lisätietoja lopullisten sote-siirtolaskelmien tekoon tarvittavista eristä saadaan. Taivalkosken kunnan osalta lisäleikkaus 20 euroa per asukas tarkoittaisi valtionosuuksiin noin 75 tuhannen euron vähennystä.

Hyvinvointialueuudistukseen liittyvän riskin tuo kunnalle myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelutasoon ja -verkkoon liittyvät päätökset. Palvelutasolla on merkitystä kunnan asukkaille ja elinvoimalle, mutta myös kunnan taloudelle liittyen hyvinvointialueelle vuokrattuihin sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöihin. Kiinteistöjen vuokrauksen 3 +1 vuotta mallin jälkeinen aika luo kunnalle kiinteistöriskin vuokrasopimusten jatkumisen osalta.

Valtuusto hyväksyi päätöksellään 22.12.2022 § 99 Taivalkosken kunnan talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2025. Vuoden 2023 talousarvio on 1,0 milj. euroa alijäämäinen ja suunnitelmavuodet 3,7 milj. euroa alijäämäiset. Yhteensä suunnitelmakaudelle kertyy alijäämää 4,7 milj. euroa. Kunnalla on taseessa kertynyttä ylijäämää viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen 31.12.2021 mukaan 13,7 milj. euroa. Kunnan viimeisimmän vahvistetun taseen 31.12.2021 kertynyt ylijäämä kattaa taloussuunnitelmakauden alijäämän. Talousarvion ja -suunnitelmavuosien mittavan alijäämäisyyden johdosta vuoden 2023 talousarvion tavoitteisiin asetettiin kuitenkin talouden tasapainottamissuunnitelman laatiminen, sillä hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen kunnan on löydettävä talouden tasapaino pitkällä aikavälillä ja sopeutettava toiminta uuteen tilanteeseen.

Talousarviossa asetetuissa tavoitteissa on päätetty kartoitettavaksi kunnan lakisääteiset ja muut tehtävät sekä laatia tasapainotussuunnitelma otettavaksi huomioon talousarvion 2024 laadinnassa. Tasapainottamissuunnitelman laatiminen on luontevaa vuonna 2023 toteutettavan strategiatyön lomassa, kun päätetään kunnan toiminnan ja panostusten painopisteistä pidemmällä aikavälillä. Talouden tasapainon ylläpitäminen myös tulevaisuudessa vaatii toiminnan kehittämistä sekä palvelurakenteen arvioimista. Väestön muuttoliike ja ikärakenteen kehitys vaikuttavat merkittävästi toiminnan arviointiin.

Taivalkosken kunnalla on ikääntynyttä kiinteistömassaa, johon kohdistuu korjausvelkaa. Toimitilojen korjaus ja kehittäminen luo kunnalle investointipaineita tulevaisuuteen. Talousarvion 2023

nettoinvestoinnit ovat 3,7 miljoonaa euroa, ja suunnitelmakauden nettoinvestoinnit 13,5 miljoonaa euroa. Mittavat investointitarpeet luovat painetta ja riskiä kunnan taloudelle nykyisessä markkinatilanteessa, kun rahoituksen kustannukset ovat kasvussa.

Henkilöstön osalta suurin toiminnallinen riski on osaavien työntekijöiden saatavuuden varmistaminen sekä pitkien sairauspoissaolojen vaikutukset palvelutuotantoon. Sairauspoissaolojen osalta haasteena on töiden suunnittelu, organisointi sekä aikataulutuksen niin, että palvelutuotanto kestää tilapäisen henkilöstövajeen. Kunnan henkilöstö eläköityy tulevina vuosina edelleen kiihtyvällä tahdilla, ja rekrytointien yhteydessä on esiintynyt henkilöstön saatavuusongelmia. Työntekijöiden saatavuuden osalta on tärkeää, että kunnan maine työnantajana säilyy ja onnistuneet rekrytointiprosessit varmistetaan. Yhteistyötä alueen vetovoimaisuuden ja erilaisten työskentelyvaihtoehtojen tiedottamisessa ja kehittämisessä tehdään muun muassa erilaisten kehittämishankkeiden kautta.

Kunnan takausvastuut vuoden 2022 lopussa ovat noin 9,1 miljoonaa euroa. Takauksiin liittyy taloudellinen riski. Uudessa kuntalaissa (1.5.2015 alkaen) takauksien antamisen edellytyksiä rajoitettiin. Rajoituksista esimerkkinä voidaan mainita mm. rajaus siitä, että kunta ei voi antaa kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yksityisen yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta takausta.

Kunnan takausvastuut 31.12.2022	euroa
Kiinteistö Oy Koillismaakeskus	270 000,00
Kiinteistö Oy Siikataival	2 519 049,00
Taivalkosken Vanhustentaloyhdistys r.y.	1 129 657,00
Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit	1 360 000,00
Naturpolis Oy	300 000,00
Kairan Kuitu Oy	2 028 670,00
Taivalkosken Kyläverkot Oy	1 467 327,73
Taivalkosken Näyttämöyhdistys ry.	17 937,48
Yhteensä	9 092 641,21

Mahdollisten omaisuusvahinkojen, tapaturmien, keskeytysten yms. vahinkojen varalle kunnalla on asianmukaiset vakuutukset. Voimassa on myös vastuuvakuutus. Vakuutusyhtiönä toimii If Vahinkovakuutus Oy. Vahinkovakuutusasioiden hallinnassa kunnalla on ollut apuna vakuutusmeklari Rewenda Oy.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Valtuusto on hyväksynyt 21.3.2014 § 21 Taivalkosken kunnan sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa koskevan ohjeen **Sisäinen valvonta ja riskien hallinta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Taivalkosken kunnassa**. Yleisohje koskee kaikkia kunnan toimielimiä, johtoa ja esimiesasemassa olevia.

Lautakunnat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiamukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta toimialoillaan. Toimialat antavat toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kertomusvuonna 2022 voimassa ollut hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 29.5.2017 § 28. Sääntö tuli voimaan 1.6.2017 ja siinä on määritelty toimielinten toimivallan jako.

Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien esityslistat ja pöytäkirjat ovat julkisilta osin nähtävissä kunnan internetsivuilla. Esityslistojen julkaisemisesta on säännökset edellä mainitussa hallintosäännössä. Pöytäkirjojen nähtävänä pitäminen kunnan internetsivuilla perustuu kuntalain (410/2015) 140 §:ään.

Viranhaltijapäätökset tehtiin Tweb-järjestelmässä. Kunnanhallitus ei käyttänyt kertaakaan kuntalain mukaista otto-oikeutta lautakuntien tai viranhaltijoiden päätöksiin vuoden 2022 aikana. Henkilöstöä koskevat päätökset (vuosilomat, sairauslomat, yms. keskeytykset jne.) tehtiin kertomusvuonna ESS7 -ohjelmalla.

Lautakunnan tai muun viranomaisen on vuosittain määrättävä henkilöt, jotka sen puolesta hyväksyvät menotositteet (myös kirjaustositteet), jollei hyväksyjää ole määrätty johtosäännöissä. Taivalkosken kunnan hallintosäännössä ei ole määräyksiä laskujen hyväksyjistä, joten hyväksyjät määrätään vuosittain toimielinten päätöksillä. Ostolaskut käsiteltiin kertomusvuonna Basware P2P -laskujen hallintajärjestelmässä.

Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus (EU 679/2016) on tullut voimaan toukokuussa 2016 ja sitä on sovellettu kansallisesti 25.5.2018 alkaen. Tietosuoja-asetuksen tavoitteena on varmistaa, että ihmisten oikeus henkilötietojen suojaan ja sen myötä yksityisyyteen toteutuu digitaaliaikana. Tietosuoja-asetus lisää tietosuojan painoarvoa kunnan toiminnassa. Kertomusvuoden aikana toiminnassa ei ole raportoitu merkittäviä riskejä.

Valtuusto asettaa vuosittain talousarviossa toimielimille sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarviossa ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa annetaan määräykset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden raportoinnista. Koko kuntaa koskeva käyttötaloustoteutuma on annettu tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle tilanteista 30.4.2022 ja

31.8.2022. Lisäksi kunnanhallitukselle raportoitiin talouden toteutumaa kuukausittain. Lautakunnille raportointi tapahtuu niiden omien kokousaikataulujen puitteissa.

Kunnanhallituksen alaisuudessa olevista sopimuksista pitää asianhallintasihteeri luetteloita. Lisäksi sopimukset skannataan sähköiseen tietojärjestelmään. Kunnanhallituksen alaisuudessa olevista sopimuksista ei aiheutunut vuonna 2022 negatiivisia seuraamuksia. Kunnanhallituksen alaisten sopimusten valvontaa ei ole vastuutettu yhdelle henkilölle, vaan valvonta tapahtuu samassa yhteydessä, kun sopimus on esillä esim. laskutusta varten. Sopimusten valvonnan uudistus on aloitettu vuoden 2020 loppupuolella. Työ on jatkunut edelleen ja tavoite on saada kunnan kaikki sopimukset Cloudia sopimushallinta -järjestelmään.

Kunnanhallituksen keskuudestaan valitsemat kaksi jäsentä suorittavat kunnan pankkitilien, rahavarojen, arvopapereiden ja vakuuksien tarkastuksen. Kertomusvuonna tarkastus on suoritettu huhtikuussa eikä tarkastuksessa havaittu huomautettavaa. Hallintopalveluissa on yksi alakassa.

Sisäinen valvonta sosiaali- ja terveystoimissa

Talousarvio ja taloussuunnitelma hyväksytään lautakunnassa, kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Käyttösuunnitelmat toimivat yksiköiden toimintaa ohjaavina asiakirjoina. Sosiaali- ja terveystoimien lautakunta hyväksyy vastuuhenkilöt toiminnoittain. Viranhaltijoita säätelee laki viran ja toimenhaltijoista sekä Taivalkosken kunnan hallintosääntö. Sosiaali- ja terveystoimen esimiehet tasoillaan vastaavat, että sisäisen valvonnan menetelmät ovat käytössä ja sisältyvät päivittäisiin toimintarutiineihin.

Talousarvio ja taloussuunnitelma raportoidaan kolme kertaa vuodessa lautakunnalle. Sosiaali- ja terveystoimen toimintaa seurataan johtoryhmätasolla, työyksiköiden palaverissa ja kehityskeskusteluissa. Mahdollisiin epäkohtiin pyritään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuntalaisilla on käytettävissään sosiaali- ja potilasasiain palvelut. Hankinnat tehdään taloussuunnittelun ja hankintaohjeistuksen mukaisesti. Irtaimistosta pidetään kirjanpitoa, joka tarkistetaan kerran vuodessa. Poistoista tehdään raportti lautakuntaan ja varastoinventaario tehdään vuoden lopussa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön pätevyydestä on laissa ja asetuksessa omat velvoitteensa. Henkilöstön kohdalla tarkistetaan työhön tulovaiheessa työtodistukset ja lasten- ja nuorten parissa työskenteleviltä rikosrekisteriote sekä todistus Tartuntalain 48 §:n mukaisista voimassa olevista rokotuksista. Valvira ylläpitää terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä. Terhikistä on mahdollisuus tarkastaa, onko sosiaali- ja terveystoimen työntekijä kelpoinen tehtävänsä. Sosiaali- ja terveystoimen työntekijöitä sitoo vaitiolovelvollisuus, josta tehdään kirjallinen sopimus työnantajan kanssa. Vaitiolovelvollisuus koskee myös opiskelijoita ja määräaikaista työntekijöitä.

Päätökset tehdään kunkin toimialan omilla atk-ohjelmilla. Asiakkaille tulee toimittaa päätökset kaikista heitä koskevista asioista. Päätöksen liitteenä tulee olla asiakkaalle ohjeet valitusosoitteesta, mikäli päätös on valituskelpoinen. Toimialalle on nimetty tietosuojavastaava ja hänen tehtävänä kuvaansa kuuluu tietoturvallisuuteen liittyvät asiat, seurannat ja tarkastukset.

Työyksiköillä on voimassa olevat pelastussuunnitelmat. Yhteistyössä pelastustoimen kanssa tehdään yksiköihin säännöllisesti tarkastuskäynnit ja mahdollisiin puutteisiin pyritään puuttumaan mahdollisimman nopeasti puutteen havaitsemisen jälkeen. Työpaikoilla on työsuojelukansio, johon on koottu työsuojeluun ja paloturvallisuuteen liittyvä aineisto. Elintarvikehygieniaan liittyvät omavalvontasuunnitelmat ovat käytössä lain velvoittamissa yksiköissä.

Vuoden 2011 alusta on otettu sosiaali- ja terveystoimissa käyttöön HaiPro tapahtumailmoitusjärjestelmä, johon kirjataan potilas/asiakasturvallisuutta vaarantavat tapahtumat. Potilaiden/asiakkaiden hoitoon liittyvästä turvallisuudesta ja henkilökunnan turvallisuudesta huolehditaan asiallisilla turvajärjestelyillä ja huolellisilla työjärjestelyin sekä henkilöstön aktiivisen

kouluttamisen avulla. Työturvallisuustekijöitä työpisteissä kehitetään yhteistyössä työsuojelun ja työterveyshuollon kanssa.

Sisäinen valvonta sivistyspalveluissa

Sivistyslautakunta on hyväksynyt valtuuston hyväksymään talousarvioon sopeutuvat käyttösuunnitelmat, osamäärärahat ja vastuuhenkilöt toiminta-alueittain. Sivistyslautakunta on myös hyväksynyt toimintayksiköiden valtuuston talousarvio- tavoitteisiin sopeutuvat toimintasuunnitelmat. Koulujen vuosisuunnitelmat lautakunta hyväksyi syksyllä 2021 lukuvuodeksi 2021–2022 ja syksyllä 2022 lukuvuodeksi 2022 - 2023. Lautakunta velvoitti toimialajohtajan toimialueen vastuuhenkilönä raportoimaan talousarvion/käyttösuunnitelman, tavoitteiden ja siihen sisältyvien toimintasuunnitelmien toteutumista siten, että lautakunta voi raportoida vastaavasti kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle kunnanhallituksen määrääminä ajankohtina. Lisäksi koulut raportoivat vuosisuunnitelmien toteutumisesta lukuvuoden päättyessä. Käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä sivistyslautakunta otti huomioon kunnanhallituksen antamat talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

Sivistyslautakunta päätti alaisensa toiminnan laskujen hyväksyjät ja arvopostin vastaanottajat sekä sivistyslautakunnan päätösten ja sen alaisten viranhaltijoiden päätösten nähtävänä pitämisestä vuonna 2022.

Toimialajohtaja hyväksyi sivistyslautakunnan käyttösuunnitelmiin sopeutuvat käyttösuunnitelmat, osamäärärahat ja vastuuhenkilöt toimintayksiköille hallintosäännön mukaisesti. Toimialajohtaja on päätöksessään velvoittanut toimintayksiköt raportoimaan määrärahasta, toimintasuunnitelman ja tavoitteiden toteutumisesta samassa tahdissa kuin toimialajohtaja/sivistyslautakunta on velvollinen raportoimaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle kuitenkin siten, että raportit ovat käytettävissä ennen kuin toimialajohtaja raportoi sivistyslautakunnalle. Lisäksi vastuuhenkilöt raportoivat esimiestensä kanssa käymien kehityskeskustelujen yhteydessä. Päätöksessä on annettu myös muita määräyksiä ja ohjeita hyvistä toimintatavoista ja käytänteistä sekä kunnanhallituksen päättämistä talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden noudattamisesta. Lisäksi päätöksessä on määrätty käymään kehityskeskustelut kaikissa yksiköissä. Kehityskeskustelujen tarkoituksena on paitsi talouden ja toiminnan sekä tavoitteiden toteutumisen seuranta, myös henkilöstön työssä jaksamisen seuranta ja edistäminen sekä riskien kartoitus ja hallinta.

Käyttösuunnitelmapäätöksessä toimialajohtaja on velvoittanut yksiköiden vastuuhenkilöt suorittamaan sisäistä valvontaa yksikössään siten, että kunnan varoja käytetään taloudellisesti ja säännöksiä noudatetaan. Mikäli vastuuhenkilö huomaa valvonnan yhteydessä epäasiallista tai epätaloudellista toimintaa tai käytänteitä, jotka mahdollistavat sen, tulee asia välittömästi korjata tai mikäli se ei ole yksikössä korjattavissa, tulee siitä välittömästi raportoida esimiehelle. Ilmoituksia tällaisista ei ole tullut.

Esimiehet seurasivat käyttösuunnitelman ja tavoitteiden toteutumista kehityskeskustelujen sekä toiminta- ja talousarvioraporttien avulla. Yksiköiden tarvitsemien sopivien raporttien saaminen on ollut edelleen ongelmallista, koska hallintokunnat/yksiköt eivät enää Monetraan siirtymisen jälkeen ole itse voineet muodostaa tarvitsemiaan raportteja kuten aikaisemmin. Nyt tähän on kuitenkin tulossa parannus. Palkkojen ja muiden henkilöstökulujen kirjautumisessa oikeille kustannuspaikoille ja toiminnoille on ollut edelleen jonkin verran ongelmia.

Suoritettiin laskujen tarkastusta vastaanottomerkintöjen ja hyväksymisten yhteydessä kunnanhallituksen täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Mahdollisia inhimillisiä virheitä on pyritty välttämään ja niiden huomaamista parantamaan siten, että valmistelijat ja hyväksyjät ovat mahdollisimman paljon eri henkilöitä. Tällä toimella on myös pyritty välttämään ns. vaarallisia työhdistelmiä.

Ennen toimintasuunnitelmien ja koulujen vuosisuunnitelmien laatimista esimiehet kävivät yksiköiden vastuuhenkilöiden kanssa kehityskeskustelut suunnitelmista ja tavoitteista. Keskustelujen pohjalta yksiköt laativat suunnitelmansa. Vuonna 2022 noudatettiin vuosille 2022–2024 laadittua kehittämissuunnitelmaa resurssien puitteissa. Edellä kuvattu järjestelmä on jatkuva prosessi.

Sivistyslautakunnan ja viranhaltijoiden julkiset päätökset ovat olleet nähtävänä sivistyslautakunnan päättämällä tavalla. Luettelot kyseisistä viranhaltijapäätöksistä on toimitettu toimialajohtajalle/sivistyslautakunnalle mahdollista sivistyslautakunnan päätösten otto-oikeutta varten. Otto-oikeutta ei ole vuonna 2022 käytetty. Sivistyslautakunnan alaisten viranhaltijoiden päätöksistä ei tehty myöskään yhtään oikaisuvaatimusta tai valitusta, jolla olisi vaadittu päätöksen muuttamista. Myöskään kunnanhallitus ei ole ottanut yhtään sivistyslautakunnan päätöstä otto-oikeudella käsiteltäväkseen.

Sivistyslautakunta päätti tositteiden hyväksyjät ja varahyväksyjät. Hyväksyjät olivat aina eri henkilöitä kuin tavaroiden tai palvelusten vastaanottotarkastuksen tekijät. Sivistyslautakunta määrittäi hankintarajan toimialajohtajan toimivallassa oleville hankinnoille. Tämän ylimenevistä hankinnoista päätti sivistyslautakunta. Toimialajohtaja päätti käyttösuunnitelman yhteydessä toimintayksiköiden vastuuhenkilöiden hankintarajoista. Hankinnoista kuitenkin suurin osa perustuu sopimuksille, jotka on tehty yhteistyössä esim. kuntien/julkisyhteisöjen (mm. elintarvikkeet, oppikirjat, koulutarvikkeet, kirjastokirjat) tai eri hallintokuntien (mm. kuljetukset, siivoustarvikkeet, toimistotarvikkeet) kanssa.

Päätökset yhteisistä hankinnoista on tehnyt hankinnasta riippuen kunnanhallitus tai sivistyslautakunta. Irtaimistosta pidettiin irtaimistoluetteloa toimintayksiköittäin ja sivistyslautakunta päätti tarpeellisiksi katsotuista poistoista. Kaikista sopimuksista pidettiin luetteloa, jonka avulla seurattiin sopimusten toteutumista.

Riskien kartoitus ja arviointi sivistystoimessa on jatkuva prosessi, jota toimintayksiköiden vastuuhenkilöt tekevät yhdessä henkilöstön kanssa. Toimintayksiköt ovat tehneet toimenpiteitä riskien vähentämiseksi/poistamiseksi.

Esimerkiksi sisäilman valvontaa ja toimia sisäilman laadun parantamiseksi on tehty yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Alakoulun remontissa olevien tilojen väistötilat olivat ammattioppilaitoksen rakennuksessa. Koronaepidemian vuoksi hygieni- ja turvavälejä ym. turvallisuusohjeita on korostettu ja ohjeita noudatettu. Työntekijöillä on ollut mahdollisuus käyttää tarpeellisia suojavälineitä kuten maskeja ja käsidesiä. Koronaepidemiasta johtuvien sulkujen ja muiden rajoitusten aikana on työnjohtoa vahvistettu. Ateriapalveluissa on edelleen pidetty erityisen korkealla tasolla puhtaanapitoa ja muuta hygieniaan koronaepidemian vuoksi.

Erityisesti yksiköiden vastuuhenkilöitä ja opettajia on kehityskeskusteluissa ohjeistettu riskien tarkkailussa. Vastuuhenkilöille ja edelleen muille työntekijöille on korostettu, että jokaisen työyhteisöön kuuluvan velvollisuutena on ilmoittaa mahdollisista riskeistä ja ryhtyä mahdollisen vahingon sattuessa välttämättömiin välittömiin pelastus- ja turvaamistoimiin. Kouluilla ja Päätalokeskuksessa on valvontakameroita sekä henkilöiden turvallisuuden lisäämiseksi että omaisuuden suojaamiseksi. Opettajia on ohjattu käymään läpi lukuvuosittain koulun päivitetty turvallisuussuunnitelma ja siitä on pidetty lukulistaa, jolla kontrolloidaan turvallisuussuunnitelman läpikäynti. Myös pelastusharjoituksia kouluilla on järjestetty. Kouluilla on myös tehty palotarkastuksia viimeksi edellisenä vuodenvaihteena ja paloturvallisuustilanne todettiin hyväksi (esim. alakoulu /yläkoulu). Turvallisuustoiminta kokonaisuudessaan oli korkealla tasolla (turvallisuustaso 4). Koulujen turvallisuuden kehittämiseen ja ylläpitoon on kiinnitetty jatkuvasti huomiota. Mm. turvallisuuskävely järjestettiin ja niissä tutustuttiin työturvallisuuteen, pelastusreitteihin, alkusammuttimiin ja defibrillaattoriin. Ensiapukoulutuksia on pidetty ja päivitetty EA1-osaamistaso opettajien ja mm. nuoriso- ja liikuntatoimen sekä starttipajan osalta. Varhaiskasvatuksessa laadittiin uudet turvallisuus- ja lähietsintäsuunnitelmat sekä lääkintäsuunnitelma.

Esimerkiksi erilaisilta hyökkäyksiltä on kuitenkin mahdotonta suojautua täysin tai se ainakin tulisi suhteettoman kalliiksi ja käytännössä halvaannuttaisi mm. koulujen ja varhaiskasvatuksen toiminnan.

Suuria riskejä arviointien yhteydessä ei ole ilmennyt. Tavallisimmat vahinkotapahtumat ovat olleet koulujen välitunnilla tai liikuntatunnilla sattuneita koulutapaturmia. Näihin kunnalla on vakuutus, joista korvaus on henkilövahingon sattuessa saatu. Riskien kartoitus- ja arviointiasioissa on myös koulutettu esimerkiksi opettajia, jotta he kiinnittäisivät huomiota riskeihin ja omalta osaltaan puuttuisivat niihin heti.

Sivistyspalvelujen toimintakulttuuri on ollut tavoitteisiin sitoutunutta, taloudellisuuteen ja tehokkuuteen pyrkivää.

Sisäinen valvonta teknisissä palveluissa

Toimintaa ohjaa laaja joukko kunnan toiminnalleen hyväksymiä sääntöjä ja ohjeita sekä muu lainsäädäntö ja viranomaisten ohjeistus. Vuosisuunnittelussa tekninen lautakunta hyväksyy valtuuston hyväksymään talousarvioon sopeutuvat käyttösuunnitelmat ja vastuuhenkilöt toimintayksiköittäin. Lisäksi lautakunta käsittelee investointiohjelmaan liittyen tarkennettujen työohjelmien hyväksymistä sekä eri toteutusprojekteja eri vaiheissaan hankintaan, kilpailuttamiseen ym. liittyen kunnan sääntöjen ja muiden säädösten mukaisesti.

Tekniselle lautakunnalle toimitetaan kirjalliset osavuosisraportit toiminnan toteutumisesta ja määrärahojen käytöstä samassa tahdissa kuin lautakunta on velvollinen raportoimaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Toimialajohtaja raportoi lautakunnalle toiminnan ja talouden toteutumisesta koko toimialalla samassa tahdissa kuin kunnanhallitukselle ja valtuustolle raportoitiin. Raporttien seurannassa käytetään hyväksi muun muassa kunnan taloushallintojärjestelmän tuottamia tietoja. Käyttösuunnitelmien laatimiseen liittyen toimialajohtaja pyrkii käymään yksiköiden vastuuhenkilöiden kanssa kehityskeskustelut suunnitelmista ja tavoitteista.

Vuoden 2022 aikana on teknisellä toimialalla vaihtunut kolme eri vastuullista viranhaltijaa. Uusien vastuuhenkilöiden ottaessa viran vastaan, on ollut ensiarvoisen tärkeää perehdyttää jokainen omaan tehtäväänsä sekä käydä läpi tehtävän hoitamiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Kehityskeskustelussa käydään mm. läpi toiminnan ja tavoitteiden toteutumista. Tekninen johtaja on käynyt kehityskeskustelut kaikkien suorien alaistensa kanssa keväällä 2022.

Edellä oleva järjestelmä toimi siten, että talousarvion sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet pääosin saavutettiin. Lautakunnan ja viranhaltijoiden julkiset päätökset ovat olleet nähtävänä lautakunnan päättämällä tavalla. Otto-oikeutta ei ole vuonna 2022 käytetty. Lautakunta päättää tositteiden hyväksyjät ja varahyväksyjät. Hyväksyjät ovat aina eri henkilöitä kuin tavaroiden tai palvelusten vastaanottajat. Lautakunta päättää hankintarajan toimialajohtajan toimivallassa oleville hankinnoille. Tämän ylimenevistä hankinnoista päättää lautakunta. Irtaimistosta pidetään irtaimistoluetteloa ja lautakunta päättää tarpeellisiksi katsotuista poistoista. Toimialalla on vakuutettu normaalit kiinteistöriskit ja kunnalla on toimintaan liittyvät vastuuvakuutukset. Toimialalla on kartoitettu valmiussuunnittelun kautta elintärkeiden palveluiden tuottamiseen liittyviä riskejä ja toiminnan turvaamista poikkeusoloissa suunnitellaan jatkuvana prosessina.

Vuoden 2022 aikana on jatkettu edelleen teknisen toimialan sopimushallinnan prosessien kehittämistä ja samalla toimialaa koskevat sopimukset on viety sähköiseen Cloudia-tiedonhallintajärjestelmään. Tällä varmistetaan sopimusten päivittäminen ja ajan tasalla pitäminen.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	6 941	7 211
Valmistus omaan käyttöön	45	91
Toimintakulut	-37 503	-36 965
Toimintakate	-30 517	-29 663
Verotulot	14 153	13 529
Valtionosuudet	20 453	19 897
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11	2
Muut		
rahoitustuotot	123	65
Korkokulut	-33	-35
Muut		
rahoituskulut	-60	-3
Vuosikate	4 130	3 791
Poistot ja arvonalennukset	-1 827	-1 703
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	2 304	2 088
Tilinpäätössiirrot	23	11
Tilikauden + yli/-alijäämä	2 327	2 099

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/toimintakulut, %	18,5	19,5
Vuosikate/poistot ja arvonalentumiset, %	226,1	222,6
Vuosikate, euroa/asukas	1 081	969
Asukasmäärä	3822	3913

Tunnuslukujen selitykset

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintakuluista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta sekä oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \cdot \text{vuosikate} / \text{poistot ja arvonalentumiset}$
= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

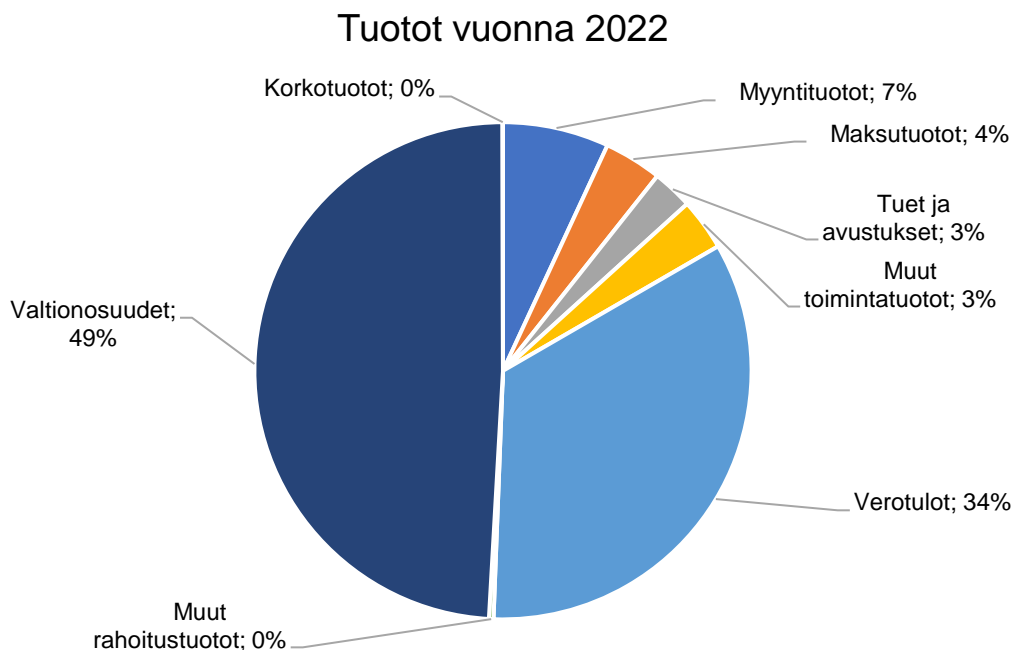
Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenosta valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Tuotot

Käyttötalouden ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä oli yhteensä 6,9 milj. euroa. Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta 0,3 milj. euroa (3,8 %). Vähennystä oli sivistystoimen myyntituotoissa sekä tukien ja avustusten ryhmässä. Tukien ja avustuksen vähenemisessä näkyi sosiaali- ja terveystoimen Pop-sote-projektien päättyminen vuonna 2021. Tulojen kasvua puolestaan oli muissa toimintatuotoissa. Muiden toimintatuottojen kasvu johtui lähinnä ateria- ja puhtauspalveluiden yhtiöittämiseen liittyvistä apporttiluovutuksista.

Verotuloja kertyi 14,2 milj. euroa ja ne lisääntyivät vuoteen 2021 verrattuna 4,6 % (0,6 milj. euroa). Tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pysyivät edellisvuoden tasolla, mutta yleinen positiivinen talouskehitys sekä sen vaikutus työllisyyteen kasvatti sekä kunnan tuloveroa että yhteisöveron tuottoa.

Valtionosuuksia saatiin 20,5 milj. euroa, mikä oli 2,8 % (0,6 milj. euroa) edellisvuotta enemmän. Alkuperäisten vuoden 2022 valtionosuuspäätösten mukaan kuntien valtionosuudet olisivat kasvaneet vuonna 2022 valtakunnallisesti noin 580 miljoonalla eurolla (n. 5,8 %) vuodesta 2021. Heinäkuussa 2022 peruspalvelujen valtionosuuteen tuli koko maan tasolla 8,6 miljoonan lisäys, kun kuntaliitosavustuksiin varattu osuus valtionosuuksista jaettiin kaikkien kuntien kesken. Lisäksi verotulomenetysten kompensatiota lisättiin 101 miljoonalla eurolla. Syynä oli työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattaminen, joka leikkaa kuntien verotuloja ja hyvitetiin kunnille valtionosuuksien kautta.

Verotulot ja valtionosuudet vuosina 2021–2022

Verotulot	2021	2022
Kunnan tulovero	10 211 809,41	10 932 146,46
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 395 475,30	2 284 483,08
Kiinteistövero	921 402,22	936 666,90
Verotulot yhteensä	13 528 686,93	14 153 296,44

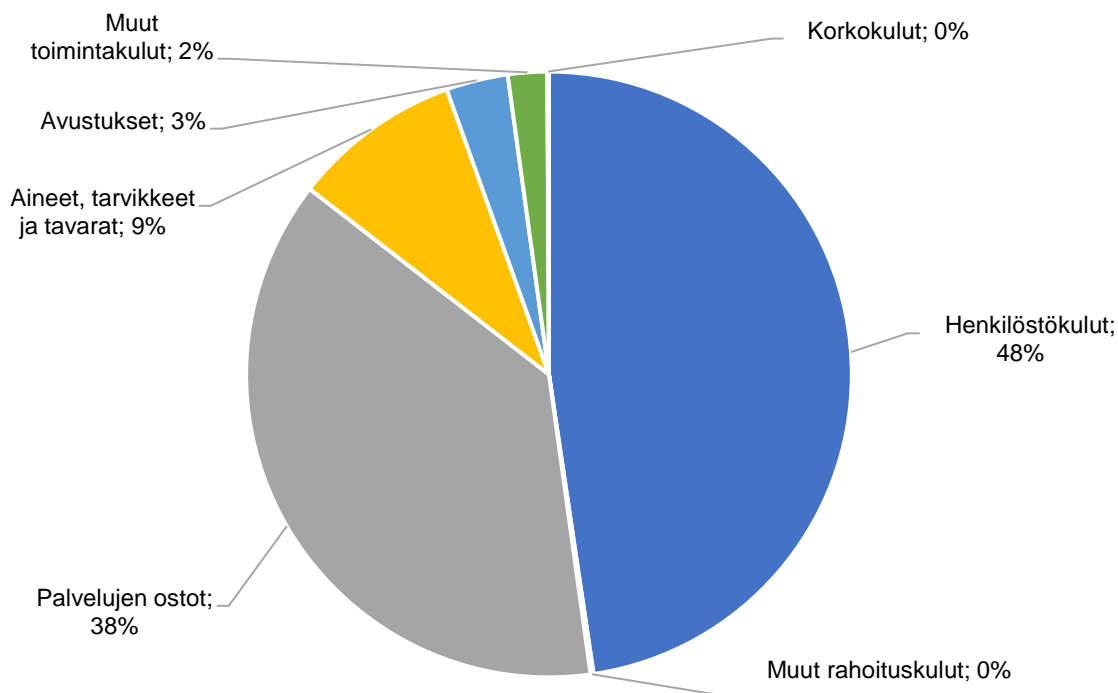
Valtionosuudet	2021	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	17 786 237,55	18 068 151,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasau:	3 807 581,00	3 603 740,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-140 693,00	-162 958,00
Verotulomenetyksen korvaus	2 251 229,00	2 548 011,00
Yhteensä	19 896 773,55	20 453 204,00

Kulut

Käyttötalouden toimintakulujen määrä oli yhteensä 37,5 milj. euroa. Kulut kasvoivat 1,5 % (0,5 milj. euroa) edellisestä vuodesta. Toimintakulujen merkittävimmät kuluerät olivat henkilöstökulut 17,9 milj. euroa ja palvelujen ostot 14,2 milj. euroa.

Henkilöstökulut nousivat 3,7 % (0,6 milj. euroa) edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelujen ostojen kokonaismäärä oli 14,2 milj. euroa, ja ostot pienenevät edellisvuodesta 1,3 % (0,2 milj. euroa). Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 3,4 milj. euroa, jossa oli kasvua 4,5 % (0,1 milj. euroa). Avustuksiin (kotitaloudet ja yhteisöt) käytettiin edellisvuoden tapaan 1,2 milj. euroa. Myös muita toimintakuluja oli edellisvuoden tapaan yhteensä 0,8 milj. euroa.

Kulut vuonna 2022

Toimintakate ja vuosikate

Toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksena syntyvä toimintakate kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate kunnissa on negatiivinen. Taivalkosken kunnan toimintakate vuonna 2022 oli -30,5 milj. euroa ja edellisenä vuonna -29,7 milj. euroa. Toimintakate heikkeni edelliseen vuoteen 2,9 %.

Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyyttä investointeihin, sijoituksiin sekä lainojen lyhennyksiin. Perusoletus talouden tasapainosta on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletuksen toteutumista mitataan tunnusluvulla, jossa vuosikatteen määrää verrataan suunnitelmapoistojen määrään. Tunnusluku antaa arvon 100 %, kun tulorahoitus on riittävä. Tulorahoituksen katsotaan olevan ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, katsotaan tulorahoituksen olevan heikko.

Vuonna 2022 vuosikate oli 4,1 milj. euroa, poistot 1,8 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 1,4 milj. euroa. Vuosikate kattoi 226 % poistoista. Vuosikate oli asukasta kohti laskettuna 1.081 euroa (967 euroa/asukas vuonna 2021). Vuosikate riittää kattamaan tehdyt poistot.

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Tilikauden tulos kuvaa kaikkien tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käyttöä kuvaavat poistot ja satunnaiset erät. Tilikauden tulos joko lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2.326.953,79 euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmaan kootaan kunnan rahan lähteet ja rahan käytöt tilikauden ajalta. Rahoituslaskelma koostuu näin ollen kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelmat ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 130	3 791
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-211	-83
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 700	-3 562
Rahoitusosuudet investointimenoihin	75	210
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	219	99
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 513	454
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-47	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-816	-658
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	92
Muut maksuvalmiuden muutokset	145	-54
Rahoituksen rahavirta	-718	880
Rahavarojen muutos	1 795	1 334
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 560	2 765
Rahavarat 1.1.	-2 765	-1 430
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
viideltä vuodelta 1000 €	-463	-580,00
Investointien tulorahoitus, %	254,2 %	113,1 %
=100*Vuosikate/Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	5,3	4,3
=(Vuosikate+korkokulut)/Korkokulut+Laskennalliset lainanlyhennykset)		
Lainanhoitokate	5,3	5,5
=(Vuosikate+Korkokulut)/(Korkokulut+Lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	41	25
*365pv*Rahavarat 31.12/Kassasta maksut		
Asukasmäärä	3 822	3 913

Tunnuslukujen selitykset

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase ja sen tunnusluvut

	2022	2021
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	33 316	33 693
Aineettomat hyödykkeet	284	206
Aineettomat oikeudet	277	177
Muut pitkävaikutteiset menot	6	28
Aineelliset hyödykkeet	27 280	27 780
Maa- ja vesialueet	3 661	3 595
Rakennukset	17 813	18 390
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 554	4 468
Koneet ja kalusto	489	570
Muut aineelliset hyödykkeet	66	66
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	697	693
Sijoitukset	5 753	5 707
Osakkeet ja osuudet	4 968	4 968
Muut lainasaamiset	717	717
Muut saamiset	68	21
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	71	76
Valtion toimeksiannot	41	55
Muut toimeksiantojen varat	30	21
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 102	5 165
Vaihto-omaisuus	18	13
Aineet ja tarvikkeet	18	13
Saamiset	2 524	2 387
Pitkäaikaiset saamiset	749	644
Myyntisaamiset	638	563
Lainasaamiset	30	0
Muut saamiset	81	81
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	1 775	1 743
Myyntisaamiset	934	829
Lainasaamiset	38	0
Muut saamiset	287	463
Siirtosaamiset	517	451
Rahat ja pankkisaamiset	4 560	2 765
VASTAAVAA YHTEENSÄ	40 489	38 934

VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	27 316	24 989
Peruspääoma	11 252	11 252
Ed. tilikausien yli/alijäämä	13 737	11 638
Tilikauden yli/alijäämä	2 327	2 099
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 318	1 341
Poistoero	138	161
Vapaaehtoiset varaukset	1 179	1 179
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	188	168
Valtion toimeksiannot	86	85
Lahjoitusrahastojen pääomat	37	28
Muut toimeksiantojen pääomat	65	54
VIERAS PÄÄOMA	11 667	12 436
Pitkäaikainen	5 213	6 029
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 175	5 992
Saadut ennakot	38	38
Lyhytaikainen	6 454	6 406
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	816	816
Saadut ennakot	132	83
Ostovelat	1 821	1 732
Muut velat	321	298
Siirtovelat	3 364	3 477
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	40 489	38 934
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	71,0	67,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	27,8	30,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	16 064	13 737
Kertyntä yli-/alijäämä, €/asukas	4 203	3 511
Lainakanta 31.12., 1 000 €	5 992	6 808
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 568	1 740
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	6 243	6 454
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	1 633	1 649
Lainasaamiset, 1 000 €	717	717
Asukasmäärä	3 822	3 913

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka, paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut % käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

ulkoiset tulot ja menot

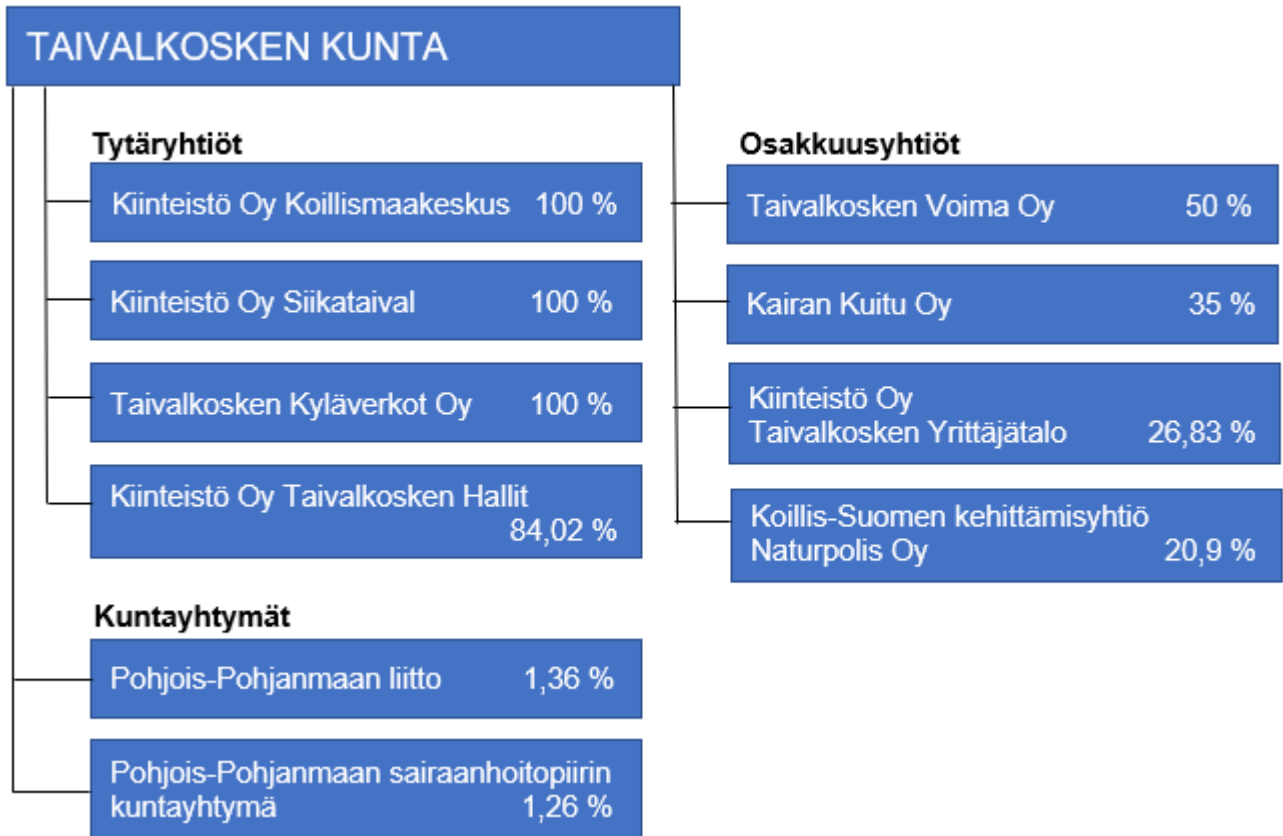
TULOT	€	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	6 940 566,83	16,96 %
Verotulot	14 153 296,44	31,82 %
Valtionosuudet	20 453 204,00	46,79 %
Korkotuotot	11 223,31	0,00 %
Muut rahoitustuotot	122 641,19	0,15 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00 %
Tulorahoituksen korjauserät:		
- pakollisen varauksen muutos	0,00	
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-211 145,43	-0,19 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	74 905,19	0,49 %
Käyttöomaisuuden myyntitulot	219 198,61	0,23 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	336,38	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	3,53 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00 %
Kokonaistulot yhteensä	41 764 226,52	100,00 %

MENOT	€	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	37 503 192,03	87,03 %
- valmistus omaan käyttöön	-45 172,39	0,00 %
Arvonlisäveron takaisinperintä	0,00	0,00 %
Korkokulut	32 595,08	0,05 %
Muut rahoituskulut	59 934,37	0,01 %
Satunnaiset kulut	0,00	1,10 %
Tulorahoituksen korjauserät:		
+/- pakollisten varausten muutos	0,00	0,03 %
- käyttöomaisuuden myyntitappiot	0,00	0,00 %
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	1 699 944,00	10,45 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	46 652,00	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	816 274,00	1,33 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00 %
Oman pääoman vähennykset	0	0,00 %
Kokonaismenot yhteensä	40 113 419,09	100,00 %

Kokonaistulot	41 764 226,52
Kokonaismenot	40 113 419,09
	1 650 807,43
Rahavarojen muutokset	1 795 491,34
Muut maksuvalmiuden muutokset	-144 683,62
	1 650 807,72

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Tytäryhtiöt ja niille asetetut tavoitteet on sisällytetty talousarvioon. Kunnan konserniohjeella on annettu tavoitteet ja puitteet kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan valtuustolle annettujen aikataulujen mukaisesti. Kunnanhallitus valitsee yhtiökokousedustajat sekä tarvittaessa ohjeistaa yhtiökokousedustajia.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tarkempi selvitys on luvussa 2.9.

1.6.4 Selonteko konsernivalvonnasta

Kunnan on toimintakertomuksessaan tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitettu kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja tai pormestari sekä muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto voi käyttää konsernivalvonnassa apuna toimialajohtoa, kunnan sisäisen tarkastuksen yksikköä tai erikseen konserniyhteisöjen valvontaan valittua henkilöä.

Kunnan voimassa oleva konserniohje on hyväksytty valtuustossa 29.9.2014 § 65. Konserniohjeessa on kerrottu kunnan toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa.

Kirjallisena ohjeiden antona kertomusvuonna oli, että kunnanhallitus teki esityksen tytäryhtiöiden hallituksiin valittavista jäsenistä. Muiden ohjeiden anto tapahtui suullisena viestintänä.

Tytäryhtiöiden hallituksissa on mukana kunnan viranhaltijoita tai kunnanhallituksen jäseniä, joten yhtiöiden hallituksista on suora yhteys kuntaan. Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan valtuustolle tilanteen 30.4. ja 31.8. mukaan.

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain ja osakeyhtiölain säännösten mukaisesti. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhteisön on annettava konsernijohtoon pyynnöstä muitakin selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

1.6.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	17 793	18 247
Toimintakulut	-47 341	-46 290
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	250	31
Toimintakate	-29 299	-28 011
Verotulot	14 071	13 450
Valtionosuudet	20 453	19 897
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	12	2
Muut rahoitustuotot	90	33
Korkokulut	-119	-92
Muut rahoituskulut	-87	-5
Vuosikate	5 122	5 274
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 880	-2 673
Tilikauden yli- ja alipariarvot	0	0
Satunnaiset erät	0	
Tilikauden tulos	2 242	2 601
Tilinpäätössiirrot	-9	-1
Tilikauden verot	-3	-1
Laskennalliset verot	-33	-61
Vähemmistöosuudet	-6	-4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 191	2 533
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	37,6	39,4
Vuosikate/Poistot, %	177,8	197,3
Vuosikate, euroa/asukas	1 340	1 348
Asukasmäärä	3 822	3 913

Tunnuslukujen selitykset

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit.

Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konsernissa. Asukasmääränä tunnusluvun laskennassa käytetään kunnan asukaslukua tilikauden lopussa.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 122	5 274
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-3	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-489	-163
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 005	-7 017
Rahoitusosuudet investointimenoihin	79	2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	177	784
Toiminnan ja investointien rahavirta	-118	-1 122
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-47	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	2 664	3 403
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-421	-230
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-913	-927
Oman pääoman muutokset	188	92
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	25	17
Vaihto-omaisuuden muutos	24	-16
Saamisten muutokset	26	-650
Korottomien velkojen muutokset	138	500
Rahoituksen rahavirta	1 686	2 188
Rahavarojen muutos	1 568	1 066
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 929	4 361
Rahavarat 1.1.	4 361	3 295
	1 568	1 066
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v (1 000 €)	-7 456	-9 820
Investointien tulorahoitus, %	104	75,2
Laskennallinen lainanhoitokate	2	2,2
Lainanhoitokate	9,7	16,6
Kassan riittävyys, pv	41	30

Tunnuslukujen selitykset

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos konsernin lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Konsernitase ja sen tunnusluvut**VASTAAVAA**

	2 022	2 021
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	50 558	48 514
Aineettomat hyödykkeet	575	439
Aineettomat oikeudet	333	245
Muut pitkävaikutteiset menot	82	92
Ennakkomaksut	160	102
Aineelliset hyödykkeet	47 603	46 112
Maa- ja vesialueet	4 473	4 406
Rakennukset	28 424	29 199
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 109	6 079
Koneet ja kalusto	1 044	1 179
Muut aineelliset hyödykkeet	109	111
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 444	5 138
Sijoitukset	2 380	1 963
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisöissä	1 941	1 570
Muut osakkeet ja osuudet	360	361
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	77	30
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	298	318
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 020	8 277
Vaihto-omaisuus	176	200
Saamiset	3 915	3 717
Pitkäaikaiset saamiset	749	644
Lyhytaikaiset saamiset	3 166	3 072
Rahoitusarvopaperit	117	203
Rahat ja pankkisaamiset	5 811	4 158
VASTAAVAA YHTEENSÄ	60 876	57 109

VASTATTAVAA

	2 022	2 021
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	31 489	29 289
Peruspääoma	11 252	11 252
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2	2
Muut omat rahastot	1 593	1 577
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	16 451	13 924
Tilikauden ylijäämä	2 191	2 533
VÄHEMMISTÖOSUUDET	362	355
PAKOLLISET VARAUKSET	359	387
Muut pakolliset varaukset	359	387
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	416	410
VIERAS PÄÄOMA	28 251	26 668
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	18 425	17 493
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	337	325
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 603	1 204
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7 886	7 645
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	60 876	57 109

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	52,5	52,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53,7	51,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	18 642	16 458
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	4 878	4 206
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	20 327	18 985
Konsernin lainat, €/asukas	5 319	4 852
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	20 560	19 013
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 379	4 859
Konsernin lainasaamiset, 1 000 €	2	2
Asukasmäärä	3 822	3 913

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötulojen valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksenkäsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

Kunnanhallitus esittää, että tilikauden 2022 ylijäämä 2.326.953,79 euroa kirjataan yli-/alijäämätilille.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Käyttötalouden toteutuminen

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kuntalain mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tarpeelliset tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia. Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolla valtuusto on ne määrärahat sitovina hyväksynyt. Tuloslaskelman ulkoiset erät nettomääräisinä ovat sitovia.

2.2. Keskusvaalilautakunta

Talouden toteutuminen

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Keskusvaalilautakunta					
Tulot	0,00	8 640,00	-8 640,00	0,00	0,00
Menot	-27 100,00	-11 833,05	-15 266,95	43,70	98,90
Netto	-27 100,00	-3 193,05	-23 906,95	11,80	83,50

Toiminnan sisältö ja painoalueet

Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa vaalien toimittamisesta. Lautakunta on lakisääteinen, 5-jäseninen toimielin, jonka valtuusto valitsee valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Keskusvaalilautakunnasta on säädökset vaalilaissa (714/1998).

Historialliset ensimmäiset aluevaalit toimitettiin 23.1.2022. Toteutunut äänestysprosentti oli 53,3. Äänioikeutettujen määrä oli 3200. Ennakkoon äänestäneitä oli 955.

2.3. Tarkastuslautakunta

Talouden toteutuminen

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Tarkastuslautakunta					
Menot	-40 000,00	-26 891,24	-13 108,76	67,20	91,10
Netto	-40 000,00	-26 891,24	-13 108,76	67,20	91,10

Toiminnan sisältö ja painoalueet

Tarkastuslautakunta on kuntalaissa (410/2015) säädetty toimielin, jonka valtuusto kuntalain 121 §:n mukaan asettaa hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Taivalkosken kunnan hallintosäännön 9 §:n mukaan tarkastuslautakunnassa on viisi (5) jäsentä, joista valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1.-31.12.2022

Tarkastuslautakunnan jäsenet

Kivimäki Pasi	puheenjohtaja
Turpeinen Vesa	varapuheenjohtaja
Pyttyinen Tuula	jäsen
Buller Osmo	jäsen
Tiihonen Outi	jäsen

Hlö.koht. varajäsenet

Haukivaara Pentti
Ihme Maaret
Koskikangas Kati
Kortetjärvi Urpo
Tyni Ossi V.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Varsinaisen tilintarkastustyön suorittaa ammattitilintarkastaja.

Toiminnan painopistealueena ovat olleet lakisääteiset hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Vuonna 2022 tarkastuslautakunta on kokoontunut 11 kertaa, ja kokouksissa on käsitelty yhteensä 97 asiaa. Lautakunta on vuonna 2022 tutustunut kunnan eri hallintokuntien toimintaan ja kuullut palvelualueiden johtavia viranhaltijoita ja asiantuntijoita:

1. Tutustuminen kunnan asumis- ja kotipalveluihin (20.1.2022 § 4). Kuultavana olivat hoitotyön johtaja Tarja Huhtela, kotihoidon lähiesimies Katri Ylitalo, Pihlajan sairaanhoitaja Aira Kivelä ja laitoshoidon osastonhoitaja Elsa Nurkkala.
2. Tutustuminen Sivistyspalveluiden toimintaan ja talouteen (24.2.2022 § 15), kuultavana oli toimialajohtaja Pekka Turpeinen.
3. Tutustuminen Taivalkosken Kyläverkot Oy:n toimintaan ja talouteen (31.3.2022 § 25), kuultavana oli toimitusjohtaja Marianne Mäntylehto.
4. Tutustuminen vuoden 2021 tilinpäätökseen (31.3.2021 § 26). Kuultavana oli taloussihteeri Päivi Komulainen.
5. Taivalkosken kunnan talouskatsaus (13.10.2022 § 66), kuultavana oli talousasiantuntija Anne Pyykkönen.

6. Tutustuminen Sosiaali- ja terveystalouden toimintaan ja siirtymiseen hyvinvointialueelle (18.11.2022 § 85), kuultavana oli toimialajohtaja Mirva Haataja.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022 olivat: Tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumisen seuranta, tilintarkastusta varten riittävästä resursseista huolehtiminen, sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden hoitaminen, arviointikertomuksen laatiminen, tilintarkastajan antaman tarkastuskertomuksen käsittely sekä tarvittaessa koulutuksiin osallistuminen.

Taivalkosken kunnanvaltuusto on valinnut vuosille 2021–2022 hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHT KHT Juha Väärälä. Tilintarkastaja on laatinut tarkastussuunnitelman vuodelle 2022, joka on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksessa 13.10.2022 § 67. Tilintarkastaja on suorittanut vuoden 2021 hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja antanut siitä 28.5.2022 päivätyn tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastaja on antanut väliraportin vuoden 2022 tilintarkastuksesta (19.12.2022 § 96).

Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 30.5.2022 § 51 käsitellyt vuoden 2021 tilintarkastuskertomuksen ja esittänyt valtuustolle, että se hyväksyy tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtävälleen johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2021.

Arviointikertomus

Vuoden 2021 arviointikertomuksen laatimista on käsitelty tarkastuslautakunnassa:

- 31.3.2022 § 27 tarkastuslautakunta keskusteli vuoden 2021 arviointikertomuksen laatimisesta
- 19.4.2022 § 35 tarkastuslautakunta keskusteli arviointikertomuksen sisällöstä ja aikataulusta
- 12.5.2022 § 43 lautakunta jatkoi arviointikertomuksen valmistelua
- 30.5.2022 § 52 tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen valmistelua.
- 6.6.2022 § 59 tarkastuslautakunta hyväksyi ja allekirjoitti arviointikertomuksen sekä toimitti sen kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunnan ja kunnanhallituksen yhteinen neuvottelutilaisuus pidettiin 24.11.2022.

Tarkastuslautakunnan koulutuswebinaariin 15.11.2022 on osallistunut lautakunnasta yksi henkilö.

Sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden hoitaminen

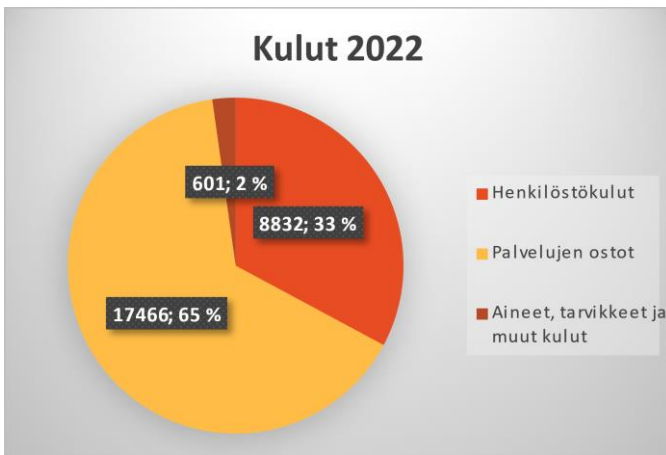
Kuntalain (410/2015) 84 § mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan tarkastuslautakunnalle. Taivalkosken kunnan hallintosäännön 75 § mukaan tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä, ja valvoo kuntalain 84 § tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden valvontatehtävää 13.10.2022 § 70 ja 18.11.2022 § 86, ja saattanut sidonnaisuusilmoitukset Taivalkosken kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Tunnusluvut

Kalenterivuoden 2022 aikana tarkastuslautakunnan kokouksia pidettiin 11 kpl. Tilintarkastusta toteutui kalenterivuoden 2022 aikana 9765 € määränä.

TOIMINTO	TOTEUTUNUT
Tarkastuslautakunnan kokoukset	11 kpl
Tutustumiset ja haastattelut	6 kpl
Arviointikertomus	1 kpl
Tilintarkastus	9765 €

Vuoden 2022 talousarvion ja toteutuman ero on 13 109 €. Suurimmat menoerät ovat henkilöstökulut ja palveluiden ostot. Henkilöstökulut ovat toteutuneet 7 % arvioitua suurempana ja palveluiden ostot - 40 %. Palvelujen ostoista suurin menoerä on ollut asiantuntijapalvelut; jossa vuoden 2022 toteutuma on 16 482 €.

2.4. Valtuusto

Talouden toteutuminen

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Valtuusto					
Menot	-43 000,00	-42 692,28	-307,72	99,30	78,70
Netto	-43 000,00	-42 692,28	-307,72	99,30	78,70

Toiminnan sisältö ja painoalueet

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Mainitussa pykälässä on lueteltu valtuuston päätettävät asiat. Kyseisen pykälän mukaan valtuusto päättää muun muassa kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Hallintosäännöstä on säädökset kuntalain 90 §:ssä. Hallintosäännössä annetaan määräykset muun muassa toimivallan siirtämisestä alemmille viranomaisille.

Viimeisimmät kuntavaalit toimitettiin 13.6.2021. Vaaleissa valittiin Taivalkosken kunnan valtuustoon 23 valtuutettua toimikaudeksi 1.8.2021 – 31.5.2025.

Valtuuston tehtävänä on huolehtia palvelujen järjestämisestä kuntastrategian edellyttämällä tavalla.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Palvelujen tuottamisessa noudatettiin valtuuston päätöksellä 18.12.2017 § 79 hyväksyttyä kuntastrategiaa.

Valtuuston työskentelyssä jatkettiin iltakoulujen pitämistä. Valtuuston iltakouluja pidettiin kuusi. Iltakouluissa käsiteltiin Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategiaa ja yritysvaikutusten arviointia, In-house-yhtiöitä, tuulivoimaselvitystä ja kaava-asioita, kunnanjohtajan hakuprosessia sekä Taivalkosken kunnan organisaatiota 2023, hallintosäännön uudistamista ja investointeja. Lisäksi marraskuussa järjestettiin Kuusamon kaupungin kanssa yhteinen iltakoulu koskien sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtymistä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Valtuuston kokouksia oli vuonna 2022 8 kappaletta, ja niissä käsiteltiin yhteensä 105 asiaa/pykälää.

Sitovat tavoitteet ja mittarit

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari/arviointi
Kuntakonsernin talous on tasapainossa.	• Kunnan vuosikate kattaa poistot.	Toteutui
	• Investoinnit rahoitetaan pääosin omarahoituksella.	Toteutui
	• Lainamäärä per asukas ovat alle valtakunnan keskiarvon.	Toteutui

2.5. Kunnanhallitus

Talouden toteutuminen

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Kunnanhallitus					
Tulot	91 080,00	401 849,92	-310 769,92	441,20	117,70
Menot	-3 717 080,00	-3 297 051,04	-420 028,96	88,70	83,50
Netto	-3 626 000,00	-2 895 201,12	-730 798,88	79,80	82,70

Kunnanhallituksen alkuperäisen talousarvion toimintakate oli 3.236.000 euroa. Kunnanhallituksen talousarvioon haettiin lisämäärärahaa yhteensä 390.000 euron edestä liittyen maaseutupalveluiden avustuksiin ja OSAOn koulutuspalveluiden ennakoidun alijäämän kattamiseen. Sekä maaseutupalveluiden avustukset ja OSAOn koulutuspalveluiden alijäämä toteutuivat kuitenkin ennakoitua pienempänä, ja näin ollen kunnanhallituksen toimintakulut jäivät lopulta 30.000 euroa alle alkuperäisen talousarvion. Toimintatuotot toteutuivat puolestaan merkittävästi ennakoitua suurempana johtuen ateria- ja puhtauspalveluiden ulkoistamiseen liittyviin järjestelyihin.

Toimintakulut kasvoivat 350 tuhatta euroa edellisvuodesta. Kulujen kasvusta merkittävimmän osan, noin puolet, muodosti OSAOn koulutuspalveluiden alijäämän kattamiskustannukset.

Toiminnan sisältö ja painoalueet

Kunnanhallituksen tehtävät on lueteltu kuntalain (410/2015) 39 §:ssä. Mainitun pykälän mukaan kunnanhallituksen tulee

- 1) vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta;
- 2) vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
- 3) valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
- 4) edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
- 5) vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
- 6) vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
- 7) huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa keskushallinnon toimialasta, johon kuuluvat, yleisjohto, toimikunnat, elinkeinoasiat, maaseutuasiat, joukkoliikenne, asiointipiste, hallintopalvelut, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut ja ICT-palvelut.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Naturpolis Oy:n aluemarkkinointia on hyödynnetty vuonna 2022 kunnan yleisessä markkinoinnissa ja rekrytoinneissa. Asiointipalvelupisteen roolia matkailuneuvonnassa kehitetään edelleen ja ollaan avoimia myös muille tehtäväalueille.

Suunnitellaan uusia kehittämishankkeita kunnan elinvoimaohjelman pohjalta.

Monetra Oulu Oy:n kanssa on tehty laadunseurantaa, jota käytetään prosessien ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhteistyöpalavereita on pidetty säännöllisesti.

Taivalkosken kunta oli kertomusvuonna mukana seuraavissa hankkeissa:

1. Taivalkosken 4H-yhdistykselle maksettiin työllistämisen alkurahoitusta 5 045 euroa (talousarviovaraus 4 040 euroa).
2. Koillismaan Leaderin ry:lle maksettiin rahoituskehystä valtuuston päätöksen 25.6.2014 § 43 mukaisesti 25 522 euroa.
3. Iijoki -sopimus valtuuston 12.11.2018 § 335 ja kunnanhallituksen 10.2.2020 § 69 päätöksen mukaisesti 9 500 euroa (2019–2023).
4. Iijoen vaelluskalahanke 15 000 euroa (2021–2022).
5. Matkailun koordinaattorihankkeeseen varattiin kunnanhallituksen päätöksen 19.11.2018 § 335 mukaisesti 40 000 euroa vuodelle 2022. Uusi matkailukoordinaattori aloitti syyskuussa 2022 määräaikaisena 31.12.2022 saakka.
6. Kertomusvuonna varattiin 17 500 euron määräraha 18 vuotta täyttäneiden opiskelijoiden kesätyöllistämishankkeeseen. Työllistamisestä aiheutuneet kustannukset olivat 6 595 euroa.
7. EPS-yhteistyöhanke 2021–2022 omarahoitusosuus 8.640 euroa. Digikokous 3.0 hankkeessa on kehitetty sähköisiä kokouskäytänteitä kuten luottamushenkilöportaalin käyttöä ja sähköisen allekirjoituksen hankintaa.
8. Ojasta allikkoon – Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen johtamalla ojitusvesiä kuivuneille soille -hanke 3 000 euroa (2021–2022).

Vuonna 2022 Naturpolis Oy:ssä oli käynnissä 21 hanketta. Naturpolis Oy:n hallinnoimat hankkeet on rahoitettu vuodesta 2013 alkaen alueelliseen kehittämisrahastoon ohjattavista rahoista, joiden käytöstä päättää alueellinen kehittämissyöryhmä. Kehittämisrahaston maksuosuus Taivalkoskelle oli kertomusvuonna 81 880,00 euroa ja lisämääräraha 100 000 euroa. Naturpolioksen toteuttaminen hankkeiden lisäksi Naturpolis Oy myönsi vuoden 2022 aikana muita hankkeita ja kehittämistoimenpiteitä varten rahoitusta seudullisesta kehittämisrahastosta. Osa toimenpiteistä kohdistui kehittämisrahaston yhteiseen rahasto-osuuteen ja osa joko Kuusamon tai Taivalkosken erilliseen rahasto-osuuteen. Yhteisestä rahasto-osuudesta myönnettiin rahoitusta 252 533 euroa, Kuusamon kuntakohtaista rahastosta 397 433 euroa ja Taivalkosken rahastosta 85 795 euroa.

Kertomusvuonna käynnissä olleet kehittämishankkeet:

- Nuoret urapolulle (Nuora)
- Hankitaan työtä!
- Kuusamon lentokentän vaikutusalueen matkailun kehittäminen (Gateway to Land of National Parks)
- Ordinary Man in a Great War (OMinGW)
- MaitoNet
- Mahdollisuuksien Pohjoinen – JobBoost Koillis-Suomi
- Tastes from Finland -yritysryhmähanke
- Kalalle! -Kala-ala tutuksi nuorille
- Metsiin perustuvat matkailun hiilipäästöjen kompensointimallit – esimerkkinä Koillis-Suomi (MAHIS)
- Koillismaan metsäelinkeinojen ekosysteemi

- Kansainvälinen matkailu takaisin kasvun tielle
- Kansainvälisesti kasvava Ruka-Kuusamon alueella
- Via Karelia- Vastuullista ruokamatkailua verkostuen
- Ruka Nordicin tiedot ja taidot talteen
- Tiedolla johdettu Ruka-Kuusamo
- Hiiliviisaan biotalouden innovaatioekosysteemi
- Ketterän muutoskyvykkyyden valmennusohjelma
- Gems Of Kuusamo
- Seutukaupunkien Kansainvälisten rekrytointien tukeminen ja yritysten rekrytointivalmiuksien kehittäminen
- Seutukaupunkien Ketterää osaamista

Toiminnan muu toteutuminen

Avustukset

Avustuksia myönnettiin seuraaville:

- Taivalkosken Metsä-Veikot 85 ry:
yleisten sarjojen SM-kisat ja Suomen Cupin -kisat, 23 000 euroa.
- Taivalkosken Metsä-Veikot 85 ry:
edustushihtäjät 2021–2022, 4 500 euroa/vuosi.
- Taivalkosken Kuohu ry:
yhteistyö koripallojaoston kanssa vuosille 2021–2022, 2 250 euroa/vuosi.
- Taivalkosken Kuohu ry:
yhteistyö Annamaija Oinas/yhdistetty vuosille 2021–2022, 1 800 euroa/vuosi.
- Taivalkosken Kuohu ry:
yhteistyö urheilijat Riku ja Riikka Voutilainen/freestyle vuosille 2021–2022, 3 600 euroa/vuosi.
- Taivalkosken Kuohu ry: Koripallotytöt 12 000 euroa.
- Taivalkosken Kuohu ry:
Eurooppa Cup 2022, 2 600 euroa.

Maaseutuasiat

Toiminnalliset tavoitteet

Kertomusvuosi 2022 oli Koillismaan maaseutupalveluiden (Kuusamo, Posio, Taivalkoski) yhteistoiminta-alueen kymmenes toimintavuosi.

Maaseutupalveluiden tavoitteena on tuottaa palveluja, jotka edistävät taivalkoskelaisen maatalouden elinmahdollisuuksien edistämistä niin, että tuotetaan puhtaassa tuotantoympäristössä hyvä tuotantotapa huomioiden korkealaatuisia alkutuotannon raaka-aineita jalostukseen.

Maatilatalouden elinkeinotukeen varataan kunnanhallituksen käyttösuunnitelmassa 60 000 euron määräraha, jolla subventoidaan mm. tuotosseurantaa, viljelyn suunnittelua, kalkitusta sekä maksullisen maatalouslomituksen kustannuksia.

Toiminnan toteutuminen

Toiminta toteutui maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien osalta ruokaviraston tukihallinnon ohjeistuksen ja aikataulujen mukaisesti. Kevään 2022 päätukihaussa jätettiin yhteensä 59 hakemusta, joista sähköisten hakemusten määrä oli 92 %. (kevällä 2021 88 %).

Päätukihaussa jätettyjen tukihakemusten lisäksi muita lomakkeita ja ilmoituksia käsiteltiin 24 kpl (vuonna 2021 112 kpl), joiden perusteella EU- ja kansallista maataloustukea maksettiin kertomusvuonna yhteensä 1.695.475 euroa (vuonna 2021 1.838.082 euroa).

Aktiivitulojen määrä (hakevat peltoalaperusteisia tukia) oli 59 (vuonna 2021 58). Viljelyksessä oleva peltopinta-ala oli kertomusvuonna 1.558 ha (vuonna 2020 1.502 ha).

Korvauksia petoeläinten poroille aiheuttamista vahingosta haettiin 126 kpl, maksettavat korvaukset 167.155.04 € (vuonna 2022 98 kpl, 125.972.55 €).

Aktiivitulat jakaantuivat kertomusvuonna tuotantosuunnittain seuraavasti

Maitotalous	18 kpl
Kasvituotanto	39 kpl
Lihakarja	2 kpl

Päätoimisen maataloustuotannon ohessa, osalla tiloilla harjoitetaan myös muuta maaseutuyritystoimintaa. Kasvintuotantotilalla viljellään nurmikasveja ja osa harjoittaa porotaloutta.

Maitoa toimitettiin Osuuskunta Maitosuomen, Kuusamon ja Ranuan meijeriin 18 tilalta, yhteensä 5.361.120 litraa (vuonna 2021 5.672.018 litraa).

Maatalouden kehittäminen

Käyttösuunnitelmassa maatilatalouden elinkeinotukeen ja tuettuun maksulliseen lomitukseen varattiin määrärahaa 30 000 euroa. Valtuuston päätöksellä maatilatalouden elinkeinotuki kaksinkertaistettiin (60 000 euroa) väliaikaisesti vuodelle 2022.

Rahaa käytettiin yhteensä 40 457,10 euroa siten, että maksullisen lomituksen tukemiseen käytettiin 7169,90 euroa ja maatilatalouden elinkeinotukeen 33 287,20 euroa. Maatalouslomituksen tukipäätöksiä tehtiin 25 kpl ja maatilatalouden elinkeinotukipäätöksiä tehtiin 26 kpl.

Suomalainen maatalous ajautui kertomusvuonna vakavaan kriisiin. Maatalouden tuotantokustannukset nousivat ennennäkemättömällä vauhdilla ja tuottajahintojen korotukset eivät kattaneet jatkuvasti nousevia tuotantokustannuksia. Kustannuskriisi koetteli myös Taivalkosken maatiloja ja pakotti usean maatilan pohtimaan toimintoja maatilan selviämiseen.

Taivalkoskelaiset maatilat ovat perhevilmelmä tiloja. Maataloustulo muodostuu pääosiltaan nurmivaltaisesta maidon- ja lihantuotannosta. Tuotantorakennus investointeja tarvitaan elinkeinon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Maatalouden kehittämishankkeet

Tammikuun lopussa 2020 aloitti Naturpolis Oy:n hallinnoimana MaitoNet –koulutushanke. Hankkeen pääasiallisena kohderyhmänä ovat Kuusamon, Taivalkosken ja Posion maitotilayrittäjät

Raportointivuoden aikana hankkeen koulutukset jatkuivat hankesuunnitelman mukaisesti painottuen edelleen Korona -epidemian vuoksi teams-koulutuksiin. Raportointivuoden aikana Taivalkoskelle suunnattuja koulutustilaisuuksia pidettiin kohderyhmän yrittäjille yhteensä 9 kpl.

Hankkeen alusta lukien Taivalkoskelle suunnattuja tilaisuuksia pidettiin yhteensä 23 kpl, aiheina maatalon sukupolvenvaihdos, metsätalon sukupolvenvaihdos, maitotilayrityksen kokonaisvaltainen kehittäminen, maatalon biokaasutuotanto, tilusjärjestelyt, maatalon lakiasiat, Cap 27, maataloustukien optimointi, sekä sidosryhmätapaamiset maatalayrittäjien ja eri sidosryhmien kesken. Hanke päättyi 31.12.2022.

Huhtikuussa 2020 käynnistynyt Tietolinkki - edellä tiedossa -hanke toimii Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Hanke välittää maatalousyrittäjille, turkistuottajille ja hevosityrittäjille tietoa ajankohtaisista asioista mm. järjestämällä seminaareja ja infoja sekä tekemällä podcasteja, videoita ja uutiskirjeitä.

Hanketta toteuttavat yhteistyössä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä (hallinnoija) muiden maatalouden sidosryhmien kanssa. Hanketta rahoitetaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskusten kautta.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

EU:n lainsäädäntö edellyttää EU-tukien hallinnossa tehtävien eriyttämisestä siten, että yksi työntekijä ei voi tehdä samalle tukihakijalle kuin yhdenlaisen toimenpiteen. Eriyttäminen toteutetaan seuraavissa toimenpiteissä: hakemusten tallennus, tallennuksen tarkastus, sitoumuspäätökset/ sitoumusmuutokset, maksupäätös ja takaisinperinnän suorittamisessa.

Kuusamon kaupunki maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alueen vastuukuntana vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastuuyksiköllä on voimassa hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus yhteistoiminta-alueen viljelijätukihallinnon osalta ruokavirastolle. Vastuukunta antaa vuosittain vakuutuksen ruokavirastolle maksajavirastotehtävien hoitamisesta maksajavirastosääntöjen edellyttämällä tavalla.

Lomitusasiat

Hallinto

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) perusteella lomitustoiminnan toimeenpanosta on vastannut Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) 1.1.2000 alkaen. Vuonna 2003 Mela teki päätöksen, että Kuusamo, Posio ja Taivalkoski muodostavat 1.1.2004 alkaen yhden paikallisyksikön, jossa hallintokuntana on Posio. Toiminta alkoi Melan tekemän päätöksen mukaisesti Posion kunnan toimintana 1.1.2004, jolloin maatalouslomittajat siirtyivät ns. vanhoina työntekijöinä Posion kunnan palvelukseen. Kertomusvuonna Taivalkoskella kävi Posion kunnan johtava lomittaja sovittuina toimistopäivinä.

Maatalouslomitus

Maatalousyrittäjien vuosilomaa käytti kertomusvuonna 35 maatalousyrittäjää (vuonna 2021 35 maatalousyrittäjää). Vuosilomapäiviä lomitettiin yhteensä 845 päivää (vuonna 2021 yhteensä 874 päivää).

Maatalousyrittäjien sijaisapua kertomusvuonna käytti 19 yrittäjää (vuonna 2021 23 yrittäjää). Sijaisapua lomitettiin yhteensä 1139 päivää (vuonna 2021 yhteensä 1008 päivää).

Kunnan tukemaa maksullista ns. 120 tunnin lomitusta käytti 28 yrittäjää (vuonna 2021 29 yrittäjää). Maksullista 120 tunnin lomitusta lomitettiin yhteensä 206 päivää (vuonna 2021 yhteensä 280 päivää). Kunnan maksama tuki oli yhteensä 7.169,90 euroa. Täysin maksullista lomitusta ei ole järjestetty ollenkaan kertomusvuonna.

Asiointiliikenne

Kunta järjesti kutsutaksimuotoista asiointiliikennettä seuraaviin suuntiin: Asutusalue-Loukusa, Jurmu-Parviainen, Inget-Kosto (tarvittaessa myös Rintelä, Vaarakylä), Jokijärvi-Pisto, Kurtti-Metsäkylä sekä Kirkonkylä. Kuljetusten yhteydessä järjestettiin tarvittaessa myös sosiaalitoimen kuljetuksia.

Muu toiminta

Kertomusvuonna maksettiin vapaaehtoisia avustuksia, muut avustukset kuin suhdetoimintana myönnetty avustukset seuraavasti:

- Taivalkosken 4H-yhdistys: neuvojan palkkaukseen 18 000 euroa (vuonna 2021 20 000 euroa) ja koululaisten kesätyöllistämiseen 15 000 euroa (vuonna 2021 16 500 euroa).
- Kylätoimikunnat/Kyläseurat: toiminta-avustuksia yhteensä 7 500 euroa.
- Kiinteistö Oy Siikataival: seurakunnalta vuokratun tontin vuokraan 600 euroa.
- Suomen Unicef: Ukraina-apu 4 000 euroa.

Kertomusvuonna maksettiin jäsenmaksuja seuraavasti:

- Pohjois-Pohjanmaan liitto 28 402 euroa
- Suomen Kuntaliitto 11 975 euroa
- Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT 3 434 euroa
- Oulun Kauppakamari ry 510 euroa
- Rajaseutu ry 100 euroa

Matkailu

Matkailuneuvonta hoidettiin kunnan ja Naturpolis Oy:n välisellä yhteistyöllä. Taivalkosken kunnan matkailukoordinaattorin työosuus oli 30 %. Matkailukoordinaattorin tehtävä täytettiin määräaikaisena 29.9.2022- 31.12.2022 väliseksi ajaksi ja Taivalkosken kunta maksoi palkkakulut kokonaisuudessaan tältä ajalta. Kulut katettiin osittain seudullisesta kehittämisrahastosta.

Yhteistyötoiminta

Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta perustuu Taivalkosken kunnassa kuntien yhteistoimintalakiin (449/2007) sekä Taivalkosken kunnan ja työntekijäjärjestöjen välillä 29.5.1998 allekirjoitettuun yhteistoimintasopimukseen. Yhteistoimintasopimus jätettiin kunnanhallituksen päätöksellä voimaan yhteistoimintalain voimaan tullessa 1.9.2007 siltä osin kuin se ei ole ristiriidassa lain kanssa.

Yhteistoimintajärjestelmä käsittää

- työyhteisötasoisesta yhteistoiminnasta, joka käsittää toimialoilla toimintayksiköissä päivittäin tapahtuvan vuorovaikutuksen
- toimialan yhteistoiminnasta (toimialakohtainen yhteistoimintaryhmä)
- koko kunnan organisaation kattavasta yhteistoiminnasta (kunnan työyhteisötoimikunta).

Jäseninä työyhteisötoimikunnassa ovat yhteistoimintasopimuksen mukaan kunnanhallituksen määräämä edustaja, kunnanjohtaja, toimialajohtajat, työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutettu sekä ammattijärjestöjen valitsevat edustajat 7 henkilöä. Puheenjohtajana kertomusvuonna toimi Elina Lohilahti.

Toimikunta kokoontui neljä (4) kertaa ja käsitteli 36 asiaa. Lausuntoja kertomusvuonna annettiin seuraavista asioista:

- Taivalkosken kunnan kiinteistöstrategia

Lisäksi työyhteisötoimikunta käsitteli seuraavia ohjeistuksia ja asioita:

- Lomarahen vaihtaminen vapaaksi-ohje
- poissaolojen ilmoituskäytänteet
- taukokäytänteet ja tupakointi Taivalkosken kunnassa
- paikallinen sopimus työaikapankista
- kunnan palkitsemisohjeen päivitys
- liukuvan työajan ohjeistus

Toiminta

- Luottamusmiehet ovat osallistuneet kertomusvuonna erilaisiin koulutuksiin.

Virkistystoiminta

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 12.4.2021 § 144 Taivalkosken kunnan henkilöstöetuuksista, että Taivalkosken kunnan henkilöstölle otetaan käyttöön henkilöstöetuna Eazybreak/E-passi flex liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointietuus, joka on 10 €/kk/kokoaikainen työntekijä, yhteensä 120 €/vuosi. Osa-aikaiselle työntekijälle etu suhteutetaan työaikaan ja määräaikaiselle sekä muissa työsuhteissa oleville työsuhteen pituuteen. Alle neljän kuukauden palvelusuhteista etua ei kerry. Työyhteisötoimikunta järjesti henkilöstölle perinteisen jouluruokailun viikolla 50 hotelli Herkossa.

Sitovat tavoitteet ja mittarit

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite 2022	Mittari/arviointi
Hyvät kuntapalvelut	Palvelutarjonta näkyvillä verkkosivuilla ja sivujen ajantasaisuus; tiedon saavutettavuuden parantaminen	toteutunut
Hyvinvointikertomuksen mukainen toiminta	Määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden päivittäminen	toteutunut
Osaava, motivoitunut ja muutoskykyinen henkilöstö	Onnistuneet rekrytoinnit Henkilöstön ja esimiestyön muutosvalmennus	Toteutunut osittain Henkilöstön ja esimiestyön muutosvalmennus alkoi syksyllä 2022 ja jatkuu keväälle 2023
Etätöiden kehittäminen	Toimivan laajakaista eri osa-alueilla, sähköisten työ- ja kokouskäytäntöjen kehittäminen	toteutunut osittain

Talousarvion 2022 keskeiset toimenpiteet:

- kuntastrategian ja henkilöstöohjelman päivitys
- asiointipalvelujen osittainen sähköistäminen (sähköiset palvelukanavat)
- käytössä olevien ohjeiden ja sääntöjen päivittäminen
- sopimushallinnan käyttöönotto koko kunnassa

Hyvät kuntapalvelut: palvelutarjonnan saavutettavuutta on parannettu selkeyttämällä nettisivujen rakennetta ja sisältöä. Kertomusvuonna Taivalkosken kunta sai myös nettisivujen saavutettavuudesta raportin, jonka mukaan nettisivuja kehitettiin edelleen. Henkilöstölle tarjottiin myös koulutusta saavutettavien asiakirjojen valmistelusta. Valtuuston kokoukset on esitetty striimattuna, jolloin kokoukset ovat olleet helposti saatavilla kuntalaisille. Tärkeistä asioista on myös viestitty sosiaalisen median kautta.

Sähköisinä palvelukanavina ovat olleet nettisivuilla olevat sähköiset lomakkeet, joita on selkeytetty vuonna 2022.

Nettisivuille julkaistiin asiakirjajulkisuuskuvaukset, jotka helpottavat kuntalaisten tietopyyntöjen kohdentamista oikealle käsittelijälle.

Taivalkosken henkilöstön hyvinvointi- ja kehittämisohjelma aloitettiin vuonna 2022, jolla tuetaan työhyvinvointia ja hyvinvointikertomuksen mukaista toimintaa.

Vuoden 2022 tavoitteena oli kuntastrategian päivitys, mutta päivitystyö siirtyi vuodelle 2023 henkilöstövaihdosten myötä.

Etätyön ja sähköisten kokouskäytänteiden kehittäminen aloitettiin vuonna 2022. Osaltaan näiden kehittämistä hidasti laitteiden heikko saatavuus, jonka takia esimerkiksi luottamushenkilöportaalin käyttöönotto viivästyi.

Käytössä olevista säännöistä vuonna 2022 päivitettiin kunnan tärkein sääntö, hallintosääntö. Taivalkosken kunnan ohje lomarahan vaihtamisesta vapaaseen on päivitetty ja samoin paikallinen sopimus työaikapankista.

Muiden sääntöjen ja ohjeiden päivitystä jatketaan vuonna 2023.

Kunnassa otettiin käyttöön Cludia sopimushallinta keväällä 2022. Cludian ja asianhallintajärjestelmän integraation toteutus on aloitettu vuonna 2022 sekä vanhoja sopimuksia on siirretty järjestelmään.

2.6. Sosiaali- ja terveyslautakunta

Talouden toteutuminen

Alla olevassa taulukossa on kuvattu kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveyslautakunnan tulot, menot ja netto sekä talousarvioon varatut rahat vuodelle 2022.

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Sosiaali- ja terveyslautakunta					
Tulot	2 395 400,00	2 775 355,56	-379 955,56	115,90	118,50
Menot	-19 615 400,00	-18 961 880,91	-653 519,09	96,70	100,40
Netto	-17 220 000,00	-16 186 525,35	-1 033 474,65	94,00	97,80

Toiminnan sisältö ja painopistealueet

Terveyspalveluiden toimintakauteen on liittynyt vuonna 2022 toimintojen osalta paljon ennalta arvaamattomia tekijöitä. Poikkeamia toiminnoissa ovat olleet covid-19 tartuntatauti, joka on vaikuttanut sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaan maaliskuusta 2022 lähtien. Lisäksi poikkeamia ovat olleet ammattijärjestöjen ylityö- ja työnvuorovaihtokiellot, myrskytuhot, äkilliset muut tartuntataudit, jotka ovat vaatineet lisäjärjestelyjä ja aiheuttaneet lisäkuluja. Palvelutoimintaa on ensisijaisesti vaikuttanut rekrytoinnin vaikeus, osaavan henkilöstön saatavuus. Henkilöstöresurssien saatavuus on muuttunut varsinkin sijaisten osalta huonommaksi verrattuna aikaisempaan.

Henkilöstökulujen kasvuun ovat vaikuttaneet keväällä 2022 solmittujen työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset 1.6.2022 ja 1.11.2022 sekä koronapotilaiden hoitoon vuonna 2020 osallistuneille sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle maaliskuussa 2023 maksettava kertapalkkio 600 euroa. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue laskuttaa kunnilta maaliskuussa maksettavan korvauksen, ja arvioitu korvausmäärä on jaksotettu tilinpäätökseen kuluksi. Edellä mainitut sopimukset on solmittu vuonna 2022 eikä niitä ole voitu ennakoita budjetoinnissa. Henkilöstökuluja on kasvattanut myös henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueelle 1.1.2023, sillä ennen vuoden vaihdetta kertyneet työaikapankki- ja liukumatummit joita ei ole ehditty pitää ennen siirtymistä hyvinvointialueelle, tuli kunnan maksaa työntekijöille. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin toiminnan päättyessä 31.12.2022 se laskuttaa kunnilta taseeseen sisältyvän alijäämän, josta Taivalkosken kunnan osuus oli noin 35 000 euroa. Syksyn 2022 aikana haettiin valtionavustuksesta eräisiin julkiselle sosiaali- ja terveydenhuollolle covid-19-epidemiasta vuonna 2022 aiheutuviin lisäkustannuksiin. Sosiaali- ja terveysministeriön 16.12.2022 tehdyn päätöksen mukaan valtionavustusta saatiin 558 153 euroa.

Henkilöstön hyvinvoinnin tukemisen keinoina ovat olleet avoin keskustelukulttuuri, säännölliset henkilöstökokoukset, johtoryhmä-, tiimi- ja osastopalaverit ja yksikkökohtaiset tapaamiset. Työntekijän tueksi on pidetty yksilökehityskeskustelut sekä käyty varhaisen tuen mallin mukaisesti tarvittaessa vartu-keskusteluja. Lisäksi työkierto on uusi työhyvinvointia tukeva toimintamalli, jota on hyödynnetty jossain määrin vuoden 2022 aikana. Vuoden 2022 tavoitteena on ollut valmistaa henkilöstö sote- muutokseen, joka toteutui 1.1.2023 alkaen. Henkilöstö on osallistunut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen koulutuksiin ja infoihin, jotka vieneet henkilöstön työaikaa perustyöstä. Esihenkilöstö on tehnyt viikoittain Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen ohjaamaan valmistelutyötä, joka on vaikuttanut esihenkilöstön muuhun työhön käytettävään aikaan ja lisännyt henkistä kuormitusta, koska ohjaus- ja tietopyyntöihin käytettävä aika on ollut puutteellista ja vähäistä. Hyvä yhteisöllisyys ja arjessa asioista keskustelu on tukenut henkilöstön ja esihenkilöiden jaksamista historiallisessa muutoksessa.

Terveyspalvelut

Vuodeosaston käyttöaste 1.1.-30.11.2022 oli 84,2 % ja hoitopäivien lukumäärä 9565. Lyhytaikaishoidon osuus siitä on 7025 hoitopäivää, joka koostuu akuuttihoidosta sekä palveluasumispaikkaa jonottavista. Lyhytaikaishoidon asiakkaista ulkopaikkakuntalaisten hoitopäiviä oli 843. Pitkäaikaishoidon asiakkaita on kuusi ja hoitopäiviä 2017. Kuntoutus-, omais- ja vuoroahoitoasiakkaiden hoitopäivien kertymä oli 339. Keskimääräinen osastojaksojen bruttahoitopäivien pituus 9,67. Jatkohoitoon siirtyvät oman kunnan potilaat on pystytty ottamaan osastolle saman päivän aikana, poikkeuksena marraskuun alkupuoli, jolloin jatkohoidon siirtopäiviin tuli viivettä. Jo olemassa oleva heikko sairaanhoitajaresurssi oli heikoimmillaan ja samaan aikaan osastolla todettiin syyhyepidemia. Kaikille Uoman (sähköinen potilassiirtojärjestelmä lähettävän ja vastaanottavan yksikön välillä) kautta tarjotuille ulkokuntalaisille emme ole pystyneet järjestämään aina jatkohoitopaikkaa johtuen sairaanhoitajavajauksesta sekä koronakausista. Koronatilanteesta johtuen omaishoidon jaksoja on jouduttu siirtämään. Osastohoidossa on ollut 66 kpl Covid-19 potilasta ja Covid-19 hoitopäivien kertymä oli yhteensä 485.

Henkilöstön hyvinvoinnin tukemisen keinoina ovat olleet avoin keskustelukulttuuri, säännölliset osastopalaverit, henkilöstökokoukset ja yksilökehityskeskustelut sekä varhaisen tuen malli. Syksyllä järjestettiin koko henkilöstölle työhyvinvoinnin kyselyt, joiden tulokset käytiin työpajoissa läpi. Työpajojen tuotoksia on hyödynnetty ja otettu käyttöön.

Sairaanhoitajan ja lähihoitajan sisäisten sijaisten toimet on täytetty talousarviosuunnitelman mukaisesti. Vapautunut kotiutushoitajan toimi on täytetty. Kahta vapautunutta sairaanhoitajan tointa ei ole saatu täytettyä, koska hakijoita ei ollut. Henkilöstövajetta on turvattu palkkaamalla vuokrafirman kautta lähi- ja sairaanhoitaja kesälomituksiin sekä lokakuusta alkaen sairaanhoitaja vanhempainvapaan sijaisuuteen, mikä jatkuu tammikuun 2023 loppuun. Poliklinikan ja kotihoidon sairaanhoitajat ovat työskennelleet tarvittaessa osastolla.

Terveystilastointilaitoksen THL henkilöstömitoituksen seuranta ja vanhuspalveluiden tilastointi olivat touko- ja marraskuussa. Toukokuussa henkilöstömitoitus oli 0,71 ja loka-joulukuun tulos oli 0,80.

Vuosi 2022 on historiallisesti viimeinen toimintavuosi kunnan palveluna toimivana vuodeosastona. Tieto osaston toiminnan muuttumisesta 15-paikkaiseksi kuntoutus- ja vuoroahoitoyksiköksi on mietityttänyt työntekijöitä. Vuosi 2022 on ollut työn täyteinen ja edellyttäen paljon valmistelutyötä hyvinvointialueelle. Työhön on sisällynyt moninaista tiedon keruuta ja tietojen siirtämistä kuten HR-tietoja, talous- ja tunnuslukuja. Nämä prosessit ovat haastaneet sihteerit ja esihenkilöt kaikella tasolla. Hyvinvointialue on nimennyt tulevat vastuuyksiköitä. Vuodeosastolle ei esihenkilötyöhön tule muutosta heti vuoden vaihteessa, joskin osastonhoitaja on eläköitymässä syksyllä 2023 ja tammikuun jälkeinen sijaisjärjestely on sovittu syksylle. Osaston toimintaa lähdetään muuttamaan ensi vuonna arviointi- ja kuntoutusyksiköksi. Vastuupäällikkö Taivalkosken arviointi ja kuntoutusyksikköön on valittu ja yhdessä henkilöstön kanssa muutosta lähdetään viemään eteenpäin.

Kotihoidon sairaanhoitajien työaikoja on uudistettu elokuun alusta alkaen siten, että sairaanhoitajat työskentelevät kahdessa vuorossa ma-pe ja lauantaisin tehdään ns. välivuoro. Näin pystytään vähentämään sairaalahoitoa tarvetta sekä mahdollistetaan asiakkaan hoitoa kotiin. Tämän uudistuksen tavoitteena oli kehittää palveluita kohti ympärivuorokautista kotihoitoa sekä kotisairaalatoimintaa, jotka ovat myös tulevan hyvinvointialueen tavoitteita.

Kotihoidon ja arviointijakson etäasiakkaita on ollut kuusitoista (23 % asiakkaista). Etälaitteiden kautta on pidetty säännöllisesti etäryhmäkuntoutusta 2x/vko. Arvioivalla kotikuntoutusjaksolla on ollut 25 asiakasta, joista viidellä arviointijakso on vielä kesken. Säännöllisen kotihoidon piiriin on jäänyt 11 asiakasta (55 %). Arvioivalla kotikuntoutusjakso-toiminnalla on päästy tavoitteisiin siirtämällä 10 asiakkaan säännöllisen kotihoidon alkamista.

Valtakunnalliset RAI-arvioinnit on saatu tehtyä hyvin. Saatujen tulosten perusteella ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä asiakkaat ovat oikeilla paikoilla ja resurssit kohdennettu sen mukaisesti. (kustannuspaino 0,94) Katajan tuetun hoivan yksikössä RAI-arvioinnin kustannuspaino on 0,71, joka tarkoittaa, että 70 % asiakkaista on ympärivuorokautisen hoivan piiriin kuuluvia ja 30 % kuuluu kevyemmin tuetun hoivan piiriin.

Perhehoitokoti Villa Pilvilinnan toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Perhehoitokodissa työskentelee kaksi perhehoitajaa. Villa Pilvilinnassa on neljä ympärivuorokautista kokoaikaista asukasta ja lyhytaikaista perhehoitoa käyttää omaishoidon lakisääteisten vapaiden tukemiseen kaksi asiakasta. Perhehoitajille on annettu säännöllisesti työhönohjausta, osallistuneet vertaistukikoulutukseen ja jaksamista tuetaan asukkaiden osallistumisella ikäihmisten päivätoimintaan kerran viikossa.

Katajan ikäihmisten päivätoimintaa on ollut 1x/vko. Päivätoimintaan on osallistunut seitsemän asiakasta ja yksi asiakas etälaitteen kautta. Kaakkurien ryhmäasuntojen yhteisissä tiloissa on pidetty kuntouttavaa ryhmätoimintaa asukkaille 1x/vko.

Lähihoitajien ja hoiva-avustajan sisäisten sijaisten toimet on saatu täytettyä talousarviosuunnitelman mukaisesti. Asumispalveluissa on huomioitu vanhuspalvelulain tuomat hoitajamitoitukset. Henkilöstösuunnittelussa on huomioitu erikseen välillisen ja välittömän työn henkilöstö. Koronapandemian tuomien hygieniavaatimusten vuoksi Pihlajaan on palkattu oma siivoustyön ammattilainen. Asumispalveluyksiköissä oli kevään aikana koronatartuntoja sekä asukkaissa että henkilöstössä. Kesän aikana koronan suhteen on ollut rauhallista.

Toukokuussa toteutuneen THL:n henkilöstömitoituksen raportti on julkaistu ja toteutunut henkilöstömitoitus seurantajaksolla oli Katajassa 0,88 ja Pihlajassa 0,67. Kotihoidossa on täytetty irtisanoutuneiden kolmen lähihoitajan toimet ja suunnitellut sisäisen sijaisten toimet. Kesänajan vuosiloman sijaisuuksissa käytettiin Solohealth- rekrytointifirman kautta saatuja työntekijöitä. Näin pystyttiin mahdollistamaan työntekijöiden vuosilomat. Kehityskeskustelut ovat jääneet minimiin, johtuen koronasta ja moninaisista aikaa vievistä hyvinvointialueen valmisteluun liittyvistä tiedonkeruista ja palavereista. Työyhteisössä on tavoitteellisesti ja avoimesti keskusteltu asioista, jotka tukevat yhteenkuuluvuutta ja keskinäistä arvostusta. Työntekijöiden toimisto- ja taukotiloja on uudistettu ja siirretty pienempiin tiimeihin.

Palveluohjauksen asiakassegmentti painottuu vahvasti omaishoidon asiakasperheisiin, kotihoidon asiakkaisiin sekä muihin, vielä tukipalvelujen avulla kotona selviytyviin ikääntyneisiin kuntalaisiin. 30.11.2022 palveluasumisen jonossa oli yhteensä 14 henkilöä. Jonottajista 10 asuu kotona ja neljä (4) asiakasta odottaa terveyskeskuksen vuodeosastolla paikkaa asumispalveluihin. Palveluasumispaikkaa hakeville järjestetään arvioinnin jälkeen ensisijaisesti kotona asumista tukevia palveluja ja vasta kun kotona asuminen ei vahvojenkaan tukitoimien (kotihoito ja erilaiset tukipalvelut) avulla onnistu, on mahdollista saada paikka palveluasumisesta. Jonottaminen tapahtuu tällä hetkellä terveyskeskuksen vuodeosastolla ja palveluasuntojen tilapäispaikoilla. Jonoasiakkaat ovat pääsääntöisesti tehostetun ympärivuorokautisen asumisen tarpeessa, sitä kevyemmän tuen tarvisijoille on pystytty järjestämään tarvittavat palvelut kotiin. SAS-työryhmä käsittelee palveluasumisen ja jonottajien tilanteen kuukausittain ja tekee ensimmäisen käsittelyn jälkeen päätöksen. Kaikki palveluasumiseen siirtyneet ovat hoitoisuusluokan mukaisessa paikassa. Jonotusajat palveluasumiseen ovat varsin pitkät. Helpotusta jonotilanteeseen on tuonut perhehoito, jossa on tällä hetkellä 4 pitkäaikaista asukasta. Kaakkurien senioriasunnot ja vanhustentalon asunnot ovat tällä hetkellä täynnä.

Omaishoitajia on laskentahetkellä 89 henkilöä ja omaishoidettavia 94 henkilöä. 1.1.2023 alkaen omaishoidon järjestämisvastuu on hyvinvointialueilla. Ikäihmisten sosiaalityöntekijä on ollut mukana omaishoidontuen kriteerien valmistelutyöryhmissä ja uudet, ensi vuoden aikana käyttöön otettavat kriteerit ovat parasta aikaa hyväksyntäkierroksella.

Toiminnassa näkyviä poikkeamia palveluohjauksessa ovat hyvinvointia lisäävien kotikäyntien (Hyko) tilapäinen poisjääminen fysioterapiaresurssin puuttuessa, huoli-ilmoitusten määrän merkittävä nousu sekä positiivisena asiana henkilöstöresurssin lisääminen, kun ikäihmisten sosiaalityöntekijän virka perustettiin ikäihmisten palveluihin (työparina palveluohjaaja).

Talouden toteutuma (Kotihoito ja Kataja): Henkilöstökulut 106 % (sis. vuokrahenkilöstökulut), Palvelujen ostot 85 % ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat 80 % Talouden toteutuma (Pihlaja): Henkilöstökulut 99 %, Palvelujen ostot 25 % ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat 128 %

Poliklinikan toiminta on jatkunut entiseen malliin. Hoitoon pääsy toteutuu edelleen tasolla T3. Lääkäritilanne on ollut koko vuoden hyvä, lukuun ottamatta alkusyksyn äkillistä poissaolosumaa, jonka vuoksi kiireettömien vastaanottojen jonot hetkellisesti kasvoivat. Niitä on kuitenkin saatu loppuvuotta kohti hyvin purettua. Hoitajien vastaanotolle pääsee akuuteissa tapauksissa 1–2 vuorokauden sisällä. Omahoitajavastaanotoille pääsee kuukauden sisällä. Viikonloppujen kiirevastaanotot ovat toteutuneet suunnitellusti tammikuusta toukokuun loppuun ja syyskuusta vuoden loppuun ja jatkuvat aina helmikuun 2023 loppuun saakka.

Koronatilanne on helpottanut ja testattavien määrä on huhtikuun jälkeen pudonnut murto-osaan kevättalven määristä. Tämä johtuu siitä, että taudin huippu saavutettiin maaliskuun huhtikuun ja rokotteita on otettu hyvin. Myös valtakunnallisten rajoitusten löysentyminen ja koronatodistusten tarpeen loppuminen on vähentänyt painetta testaamiselle. Henkilökunnan koronasta johtuvat poissaolot ovat olleet maltillisia loppuvuoden aikana kevään tartuntahuipun jälkeen.

Tammikuussa käyttöön otettu Smartbox-automaatti palvelee ilmaisjakelutarvikkeiden piirissä olevia asiakkaita ja se on tuonut helpotusta poliklinikan hoitajien työhön sujuvamman hakumenettelyn vuoksi. Hyvinvointialueuudistukseen liittyviä toimenpiteitä on tehty muun työn ohessa ja valmistautuminen siirtymiseen on hyvällä mallilla. Omaolo-digipalvelun kehittämistä on jatkettu edelleen ja palvelun käyttö on laajentunut myös kuntoutukseen ja neuvolaan.

Kesälomakaudella osa poliklinikan hoitajien työpanoksesta on käytetty vuodeosastolla. Poliklinikalla on työskennellyt kesän aikana sijainen, joka on mahdollistanut yhden työpanoksen siirtämisen osastolle. Hoitohenkilökunta on pystynyt pääsääntöisesti pitämään suunnitellut vuosilomat kuluneen vuoden aikana. Omahoitajavastaanotto toiminnan kehittämistä jatketaan edelleen. Lisähoitajan tarvetta polilla on ja siihen on löytynyt kohtalaisen hyvin työntekijöitä. Välinehuollossa toimii yksi työntekijä, jonka työ jakaantuu ostoreskontralaskutuksen ja välinehuollon työssä.

Talouden toteutuma: Henkilöstökulut 86 %, Palvelujen ostot 87 % ja Aineet, tarvikkeet ja tavarat 121 %

Laboratorion toiminta on ostopalveluna Nordlab:lta. Laboratorio on tehnyt yhteistyötä muiden terveyspalveluiden kanssa.

Röntgenin toiminta on jatkunut ennallaan. Käyntejä röntgenissä 1.1-30.11.2022 oli 1348 kpl. Vuosilomat on pidetty suunnitellusti ja sijaista on käytetty tarvittaessa. Sisäiset auditoinnit on tehty ajallaan ja ohjeistusten mukaisesti röntgenhoitajan suorittaman säteilyvastaavankoulutuksen mahdollistamana. Sydämen rasiusergometriatutkimukset tehdään röntgenhoitajan ja poliklinikan sairaanhoitajan yhteistyönä.

Neuvolan perhetyössä perhekerhot alkoivat koronan jälkeen pyörimään normaalisti helmikuussa. Kouluikäisten lasten perheille on edelleen annettu matalankynnyksen tukea. Perhetyön resurssi lisääntyi viime syksynä määräaikaisen työntekijän aloittaessa työt vuodeksi. Sopimusta on sittemmin jatkettu v. 2023 helmikuun loppuun. Perhetyötä on tämän myötä pystytty antamaan vaikuttavammin ja kohdennetummin perheisiin, joissa on ollut akuutti tilanne. Perheitä on säännöllisen käynnin piirissä 20. Perhetyöntekijä on ollut pitämässä Lapset puheeksi-koulutusta sote- ja sivistyspuolen henkilöstölle.

Perhetyöntekijät kävivät Mielenterveyden ensiapu 2- koulutuksen huhtikuussa ja toinen perhetyöntekijä ”Systeemisyys lasten ja perheiden kanssa työskentelyssä”-koulutuksen. Perhekerhot jatkuivat kesällä leikkikenttätoimintana sekä urheilukentällä. Perhetyöntekijät kesä lomailivat eri aikoina, mikä oli toimiva ratkaisu. Perhekerhot aloittivat toiminnan elokuun puolivälissä. Kävijöitä perhekerhossa ollut 40. Kriisityölle on ollut myös paljon kysyntää. Hyvinvointialueelle siirryttäessä neuvolan perhetyö siirtyi sosiaalipalveluiden alaisuuteen.

Kouluterveydenhuollossa on tehty normaalia lakisääteistä työtä ala- ja yläkoululla sekä Hutun koululla. Alkuvuodesta terveydenhoitaja teki kouluterveydenhuoltotyön ohella koronan jäljitystyötä ja osallistui myös koronarokotuksiin. Helmikuusta alkaen koronajäljitykset vähenivät ja loppuivat sitten kokonaan. Terveydenhoitaja on huolehtinut lastenpsykiatrin käyntipäivien organisoinnin ja avustanut lääkäriä vastaanottokäynneillä. Lastenpsykiatri kävi Taivalkoskella 2x/kk. Tehtävä siirtyi terveydenhoitajalle psykologin lopetettua työt Taivalkoskella. Koululaisten terveystarkastuksista jäi keväällä kokonaan tekemättä kirkonkylän toisen luokan oppilaiden tarkastukset. Viidesluokkalaisten laajoista terveystarkastuksista lähes puolet jäi tekemättä. Näitä tarkastuksia on jatkettu heti elokuussa koulujen alettua. Kesäajan terveydenhoitaja on tehnyt lastenneuvolaa elokuun 22. päivään saakka. Haasteita kouluterveydenhuollon työhön on tuonut yläkoulun remontti, jonka vuoksi terveydenhoitajalla ei ole ollut yläkoululla ollenkaan omaa työtilaa. Ala- ja yläkoulun oppilastapaamiset tapahtuvat lukuvuoden ajan kokonaan alakoulun tiloissa.

Äitiys- ja lastenneuvolatoiminta on ollut entisenlaista eli toteutunut neuvola-asetuksen mukaisesti. Vuodelle 2022 on 25 laskettua aikaa, mikä on seitsemän vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kaikki taivalkoskelaiset raskaana olevat ja taivalkoskelaiset lapset käyttävät äitiys- ja lastenneuvolapalveluita. Toukokuusta lähtien raskaana olevat naiset ovat käyneet määräaikaisissa ultraäänitutkimuksissa Kuusamossa äitipolilla (varhaisraskauden ultra, rakenneultra, kasvu-ultra). Laajat ja loppuraskauden lääkärikäynnit toteutuvat omassa neuvolassa terveystarkastuslääkäriin toimesta.

Lasten määräaikaiset tarkastukset tekee terveystarkastuksen lääkäri. Lastenlääkäri Matti Sippola kävi Taivalkoskella kerran kuukaudessa. Perhevalmennuksia on ollut kaksi ryhmää ja näissä on ollut yhteensä 10 henkilöä. Valtakunnallisiin neuvolapäiviin osallistuttiin etänä. Lisäksi on osallistuttu erilaisiin teams-koulutuksiin ja -palavereihin. Joukkopapat ovat toteutuneet suunnitellusti. Tänä vuonna on kutsuttu myös 65-vuotiaat naiset seulontapapakokeeseen. Joukkopapaikäisiä naisia on ollut yhteensä 174 ja heistä kävi 77.5 % kutsutuista. Äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitaja on osallistunut myös korona- ja influenssarokotusten toteuttamiseen.

Opiskeluterveydenhuollossa jatkettiin toisen asteen ensimmäisen vuoden opiskelijoiden lääkärintarkastuksia keväällä 2022. Maaliskuussa 2022 terveydenhoitaja aloitti IPC-ohjaajakoulutuksen. Syksyllä terveydenhoitaja on kiertänyt OSAO:lla luokissa esittäytymässä opiskelijoille ja osallistunut koulun järjestämään tutustumispäivään, joka oli suunnattu ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Terveystarkastusaikoja on syksyllä tarjottu opiskelijoille tarpeen mukaan, laajemmin syksyllä 2022 opintonsa aloittaneiden terveystarkastuksia tehdään keväällä 2023.

Työttömien terveystarkastuksiin on asiakkaita ohjautunut kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan, Taivalkosken kunnan työvalmentajan, työllisyys Hankkeen palveluohjaajan, sosiaalitoimiston ja TE-toimiston kautta. Terveydenhoitaja on käynyt syksyllä kahtena päivänä työkeskuksessa tekemässä terveystarkastuksia kehitysvammaisille sekä henkilöille, joilla on muu erityinen tuen tarve.

Rokotusneuvola on ollut avoinna perjantaisin klo 11–13. Influenssarokotusviikolla rokotuksella kävi 793 henkilöä. Vuoden 2022 aikana koronarokotusten järjestäminen on vaatinut terveydenhoitajan ajankäyttöä ajoittain enemmän rokotussuositusten uudistuessa.

Terveydenhoitajalla on ollut lisätehtävä Taivalkosken kunnan kotoutumistyön yhdyshenkilönä huhtikuusta 2022 vuoden 2022 loppuun. Ikäneuvolan toiminta oli tauolla muiden tehtävien vaatiman ajan vuoksi.

Toimintaterapiaa on toteutunut suunnitellusti omana toimintana kaikenikäisten uusien asiakkaiden toimintaterapia-arviointien osalta toukokuulle saakka. Varsinaiset toimintaterapiajaksot ovat toteutuneet osittain omana toimintana ja pidemmät toimintaterapiajaksot ja Kelan kuntoutukset on edelleen ostettu Coronarialta. Toukokuussa toimintaterapeutti jäi perhevapaalle, eikä sijaista ole rekrytoinnista huolimatta saatu. Elokuulta lähtien Coronarian toimintaterapeutti on käynyt tekemässä arviointeja 1x/vko. Tämä toimintamalli jatkuu vuoden vaihteen yli helmikuun 2023 loppuun saakka.

Mielenterveystyötä on kuormittanut psykologin puuttuminen resursseista. Valtakunnallinen puute valmistuneista psykologeista on näkynyt myös Taivalkoskella ja lukuisista rekrytointiyrityksistä huolimatta psykologia ei ole saatu palkattua. Psykologin palveluita on saatu ostopalveluna kuntaan 2–4/kk, joka kuitenkin on palvelun tarpeeseen nähden riittämätöntä. Psykologin palvelut ostopalveluna jatkuvat myös vuoden 2023 aikana.

Injektiomuotoisen korvaushoidossa käyvien määrä on pysynyt viimevuotisella tasolla. C-hepatiitin hoidon mahdollistamista matalalla kynnyksellä on edistetty kevään aikana ja lääkeshoidot on aloitettu alkukesästä. Syksyn aikana kaikki taivalkoskelaiset c-hepatiittitartunnan saaneet ovat saaneet tartuntaan hoidon.

Lukiolaisille on pidetty rentoutumista ja kehonhuoltoa keväällä. Ryhmätoiminnoista DKT-ryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja matalan kynnyksen palveluista Mielen kahvila on kokoontunut säännöllisesti loppuvuotta lukuun ottamatta.

Loppuvuodesta yksi psykiatrinen sairaanhoitaja irtisanoutui ja sijalle ei ole vielä saatu uutta työntekijää. Tämä on ruuhkauttanut mielenterveys- ja päihdepalveluita. Aikaisemmin mtt-tiimissä työskenteli psykologi, kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa ja mielenterveyshoitaja 60 % työajalla. Tällä hetkellä mtt-palveluissa työskentelee yksi psykiatrinen sairaanhoitaja ja mielenterveyshoitaja 100 % työajalla tammikuun 2023 loppuun.

Fysioterapiapalveluissa työskentelee raportointikauden lopussa 2 fysioterapeuttia, toinen 60 %:lla työajalla. Kolmas fysioterapeutti jäi toimestaan pois helmikuussa, eikä toimeen ole vielä saatu uutta terapeuttia rekrytoinneista huolimatta. Tämän vuoksi fysioterapiapalveluja on jouduttu supistamaan tuetun ja tehostetun palveluasumisen yksiköiden osalta. Fysioterapiapalveluissa työskennellyt osa-aikainen apuvälinehuoltaja jäi toimestaan pois marraskuussa, koska hänen työpanostaan ei voida käyttää hyvinvointialueella. Fysioterapian toiminta toteutui muutoin suunnitellusti lukuun ottamatta koronaepidemian tuomia muutoksia, esim. joitain ryhmäaikoja peruttiin. Yksi fysioterapeuteista sai psykofyysisen fysioterapian koulutuskokonaisuuden (3 op) helmikuussa loppuun ja toinen fysioterapeutti kävi Vire-lavis-ohjaajakoulutuksen maaliskuussa. Etäkotikuntoutus ja -kotihoito -pilotointia suunniteltiin ja toteutettiin alkuvuodesta yhdessä kotihoidon kanssa. Myös kotikuntoutuksen ja tehostetun kotikuntoutuksen (ENNI, ARVI ja TEHO) jaksoja toteutettiin yhdessä kotihoidon kanssa; toimintatavat jäivät käytäntöön. Fysioterapiassa otettiin käyttöön myös Omaolo-arvio-käytäntö. Vastaanottokäyntejä oli raportointikautena 500, kotikäyntejä 280 ja vuodeosastokäyntejä 415. Tilastoituja puhelinkontakteja asiakkaisiin 479 kpl.

Taivalkosken Reuma- ja Tules-yhdistyksen tuolijumpparyhmä kokoontui 24 kertaa ja reuma-allasryhmä 20 kertaa. Tules- allasryhmää pidettiin 24 kertaa. Perhevalmennusryhmä kokoontui 5 kertaa ja neuroryhmä 27 kertaa. Pihlajan tuolijumpparyhmää pidettiin 10 kertaa, joista 2 kertaa etäyhteydellä, Katajan kuntosaliryhmiä pidettiin 3 kertaa ja tuolijumpparyhmiä 6 kertaa, joista 2 kertaa etäyhteydellä. Vanhusten talojen kuntosaliryhmä kokoontui 38 kertaa. Maaliskuussa aloitti uusi ryhmä toimintansa seurakuntatalolla. Ryhmä palvelee lähinnä kirkonkylällä asuvia ikäihmisiä ja ryhmää ohjataan vuorotellen fysioterapian ja liikuntatoimen kanssa. Ryhmä kokoontui fysioterapeuttin ohjauksella 13 kertaa.

Veteraanien kotona asumista tukevat palvelut ja kuntoutuspalvelut toteutuivat raportointikautena suunnitellusti. Palvelut jatkuvat ennallaan hyvinvointialueella. Raportointikauden lopussa kunnassamme on veteraanitunnuksen omaavia veteraaneja yhteensä 9.

Terveyspalvelujen suunnitellut kalustohankinnat on saatu tehtyä. Katajan suuremmat korjaus/kunnostustyöt ovat viivästyneet teknisen toimen henkilöstövajeen vuoksi. Vuodeosaston sisäpihan kunnostustöitä ei ole myöskään tämän vuoksi vielä toteutettu, vaan sen sisällöllinen suunnittelu/tarvekartoitus on osaston henkilöstön kommentoitavana. Tämän toteutus siirtyi 2023 kevään/kesän puolelle tehtäväksi.

Henkilöstön osaamisen kehittymistä on tuettu erilaisin koulutuksin vuoden 2022 aikana. Henkilöstö on käynyt erilaisissa koulutuksissa vuoden aikana, jotka on toteutuneet sekä lähi- että etäkoulutuksina. Alkuvuodesta toteutui etäkoulutuksena Sydämen noste OY:n järjestämä ”Työhyvinvoinnin Työvälineet - Vahvuuksista Voimaa”- koulutus koko henkilöstölle. Kinestetiikan koulutuksessa on käynyt hoitohenkilöstöä eri yksiköistä. Hoitoelvytyskoulutusta on järjestetty poliklinikan ja vuodeosaston henkilöstölle sekä asumispalveluyksiköihin räätälöityä ensiapukoulutusta Katajan ja Pihlajan henkilöstölle. Myös alkusammutuskoulutukset sekä osa poistumisharjoituksista on saatu pidettyä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uutta valmiussuunnitelmaa on työstetty vuoden aikana vielä liitteiden ja toimintakorttien osalta. Omaolon kehittämiseen on annettu yhden sairaanhoitajan työpanoksesta 40 % kevään ja syksyn aikana.

Lääkäritoiminnassa jonossa oli loppuvuodesta 220 potilasta. Viikossa vastaanottoaikoja on n 65 kpl. Jonotusaika oli loppuvuodesta noin 3,3 vk (elokuussa 3 vk). Jonotustilannetta heikensi syys- ja lokakuun pitkät sairauslomajaksot. Jonotilannetta lääkärin vastaanotolle yritettiin kuro kiinni pitämällä lääkäreiden työstä poissaolot mahdollisimman vähäisinä. Lääkärin työhön kuuluu vastaanotto toiminnan lisäksi vuodeosaston potilaiden hoito, päivystys, lasten-, äitiys- ja E-neuvolapalvelut, koulu- ja opiskelijatarkastukset, puhelinvastaanottojen pitäminen, kierrot hoitolaitoksissa Kataja ja Pihlaja, kotisairaanhoidon konsultaatiokyselyt, reseptien uusiminen, toimistoaikaa kuluu erilaisten lausuntojen, todistusten ja hoitosuunnitelmien tekemiseen. Tällä hetkellä työssä olevista lääkäreistä 3 on erikoistumassa ja heille varataan erikoislääkärin perehdytysaikaa 1h/vk. Taivalkoskelaisten lisäksi vastaanottomääriä kuluu osin Taivalkosken terveyskeskuksen valinneiden ulkokuntalaisten hoitoon. Taivalkosken terveyskeskuksen on valinnut 187 ulkopaikkakuntalaista.

Suun terveydenhuollossa valistustoiminta on hoidettu suunnitellusti. Kesän aikana valistustoiminta on ollut tauolla. Suun terveydenhuollon toiminnassa on ollut varsin hankala tilanne syksyn aikana henkilöstöresurssin osalta, joka on saatu korjattua. Jonojen pituus on ollut 6 kuukautta ja lokakuun listoille merkittyjen potilaiden ei ole pystytty hoitotakuuseen. Ongelmalliseen tilanteeseen on haettu ratkaisua syksyn aikana. Keväällä ollutta henkilöstövajetta on huomioitu toiminnassa ja on haettu ratkaisuja, joilla Coronarian hammaslääkäripalvelujen henkilöstö voi käyttää enemmän voimavaroja potilastyöhön esimerkiksi muuttamalla kuntalaisten ajanvarausohjeistusta.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluissa hyvinvointialueelle siirtyminen on työllistänyt paljon henkilökuntaa erilaisten tietopyyntöjen ja teams-neuvotteluiden myötä. Valmistelun viivästyminen on aiheuttanut työntekijöille huolta ja epätietoisuutta tulevasta. Henkilöstön sairauspoissaoloja on lisännyt Covid 19 pandemia. Sijaistyövoimaa on ollut etenkin kevään aikana hankala saada ja henkilöstöjärjestelyjä on vaikeuttanut myös työntekijäjärjestöjen ylityö- ja vuoronvaihtokiellot useaan otteeseen vuoden aikana. Aikuissosiaalityön, lapsi- ja perhepalveluiden sekä lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit ja palveluiden järjestäminen on tehty määräajassa. Lapsi- ja perhepalveluiden asiakkaiden määrä on jonkin verran vähentynyt, samoin myös lastensuojelun avohuollon tuen piirissä olevien asiakkaiden määrä on hieman vähentynyt. Runsaasti perhetyötä tarvitsevia perheitä on aikaisempaa enemmän. Lastensuojeluilmoituksia on tullut tänä aikana 53 ja muulla tavoin tietoon tulleita palvelutarpeen arviointitarpeita 6 kpl, määrä kokonaisuutena lähellä edellisvuoden tasoa. Sijaishuollon ja jälkihuollon palveluiden piirissä olevien lasten määrä on lähes sama kuin edellisenä vuonna.

Tolokun Tuvalla on ollut kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaita keskimäärin 10–12 henkilöä/päivä. Toinen ohjaaja on aloittanut kokoaikaisena työntekijänä heinäkuun alussa. Työntekijäresurssin lisääminen on mahdollistanut paremman toiminnan suunnittelun ja asiakkaiden yksilöllisen ohjaamisen kuntouttavan työtoiminnan työpaikoissa. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut 27 asiakasta. Sosiaalisen kuntoutuksen päätöksellä asiakkaana on ollut 10 asiakasta. Pitkäaikaistyöttömien aktivointisuunnitelmia tehtiin huomattavasti enemmän kuin edellisenä vuonna eli 112 kpl. Asunnon muutostöiden tarve on ollut vähäinen tänä vuonna, muutoin palveluita on käytetty varsin ennakkoidusti.

Päihdehuollon laituskuntoutuksia ei ole toteutunut koko vuonna. Toimeentulotukipäätökset on tehty lakisääteisessä määräajassa. Toimeentulotukipäätöksiä on tehty 140 kpl.

Erityisryhmien (kehitysvammaiset, mielenterveyskuntoutujat ja päihdekuntoutujat) tukiasumisessa on kaikkiaan 29 asiakasta, asiakasmäärä on huomattavasti kasvanut muutamassa vuodessa. Tukiasumisen ohjaaja irtisanoutui työstään marraskuun lopussa. Tukiasumisen ohjaus hoidetaan tilapäisjärjestelyin alkuvuoteen 2023.

Ryhmäkoti Tuikussa asiakasmäärät sekä vakituisten että tilapäisasiakkaiden osalta ovat ennallaan. Viime kuukausina yksikköön on voitu vastaanottaa tilapäishoitoa tarvitsevia entiseen tapaan. Nykyinen vastaava ohjaaja aloitti tehtävässään heinäkuun alussa. Ryhmäkodin terassi on uusittu ja markiisi hankittu investointeina.

Toimintapiste Töpinässä käy 13 asiakasta viikoittain. Töpinässä järjestetään tarvittaessa aamu- ja iltapäivähoitoa koululaisille sekä muille hoitoa tarvitseville erityishuollon palveluna. Myös Töpinässä tehdään suunnitellut pienimuotoiset remontit muun muassa kattolamppujen vaihtaminen ja kaapistojen uusiminen.

Työkeskuksessa käy 30 asiakasta viikon aikana. Avo- työpaikkoja on ollut kaupoissa ja kunnan eri toimipisteissä. Kahdelle asiakkaalle on saatu oikea osa-aikainen työsopimus kunnan toimipisteeseen. Ulkotyöryhmä on toiminut aktiivisesti monipuolisissa askareissa. Työkeskuksen keittiöremontti on valmistumassa.

Palvelukoti Sinikellossa on seitsemän vakituista asiakasta, päiväkävijöitä on neljä. Sinikellon keittiöremontti on valmistunut.

2.7. Sivistyslautakunta

Talouden toteutuminen

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Sivistyslautakunta					
Tulot	643 928,00	734 027,15	-90 099,15	114,00	105,80
Menot	-9 223 928,00	-9 235 455,85	11 527,85	100,10	100,50
Netto	-8 580 000,00	-8 501 428,70	-78 571,30	99,10	99,90

Toiminnan sisältö ja painoalueet

Yleiskuvaus toiminta-alueen perustehtävistä

Sivistyspalveluiden tehtävänä on tuottaa tai järjestää kuntalaisille varhaiskasvatus-, opetus- kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sekä kansalaisopiston palveluja, kehittää niitä sekä suorittaa hallintotehtävät mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi sivistyspalvelujen tehtävänä on tuottaa kunnan ravitsemishuollon ja työllistämisen tukipalvelutehtävät.

Toimintaympäristön muutokset

Suunnitelmakauden tavoitteet

Sivistyspalvelujen yksiköiden kehittämissuunnitelmat vuosille 2022–2024 laadittiin vuonna 2021. Kehittämissuunnitelmia on toteutettu resurssien mukaan vuonna 2022.

Varhaiskasvatussuunnitelman uudet valtakunnalliset perusteet tulivat voimaan 1.8.2022. Niiden pohjalta päivitettiin kunnan varhaiskasvatussuunnitelma ja sivistyslautakunta hyväksyi päivitetyn suunnitelman.

Varhaiskasvatuksessa oli vuoden lopussa 114 lasta ja uusia hakemuksia on jo tullut siten, että vuoden 2023 tammikuun lopussa lapsia olisi 124 ja lapsimäärä on edelleen kasvussa. Ensi vuoden alkupuolella voimaan tuleva varhaiskasvatusmaksujen alentaminen saattaa ennestään kiihdyttää tätä kehitystä, koska myös tuloeroja nostetaan ja perheitä tulee enemmän maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä ei ole siis ennustetusti pienentynyt eikä näytä pienentyvän ensi vuoden aikana. Tämä on tarkoittanut sitä, ettei väliaikaisia ryhmäperhepäiväkoteja ole voitu lakkauttaa eikä henkilöstöä vähentää suunnitelman mukaisesti. Lisäksi koronasta ja muista sairauksista johtuvia sijaistilanteita on jouduttu ottamaan paljon. Myös uusia ryhmäperhepäiväkoteja on jouduttu ja jouduttaneen edelleen perustamaan. Tämä on vaikuttanut paitsi kustannusten ennakoimattomaan nousuun myös toiminnan haasteisiin siten, että kehittämistoimia on jouduttu osittain siirtämään ensi vuodelle, jotta päivittäinen varhaiskasvatus on pystytty järjestämään mahdollisimman vähillä häiriöillä.

Opetustoimessa on tavoitteena suunnitelmakaudella jalkauttaa uudet opetussuunnitelmat opetukseen.

Perusopetuksen opetussuunnitelmat on otettu vaiheittain käyttöön 1.8.2016 alkaen. Opetussuunnitelman jalkauttamista käytännön opetustyöhön ja toimintakulttuuriin jatkettiin.

Perusopetuksen oppilasmäärä on vähentynyt edellisestä vuodesta 25 oppilaalla. Opetusryhmiä ei kuitenkaan ole voitu vähentää, vaan niitä on opetuksellisista syistä jouduttu lisäämään kahdella ryhmällä. Perusopetuksessa oli 416 oppilasta vuoden lopussa. Vähennystä tapahtui erityisesti

Kirkonkylän alakoulussa. Lukiossa on tällä hetkellä 33 opiskelijaa ja opiskelijamäärä näyttää ensi lukuvuonna nousevan noin 40 opiskelijaan.

Alakoulua on kalustettu nykyaikaisesti 3. vaiheen saneerauksen päätteeksi. Yläkoulun saneeraus on alkanut syksyllä ja koulu toimii osin väistötiloissa.

Lukion uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2021 alkaen vaiheittain. Opetussuunnitelmaa on jalkautettu opetustyöhön. Laki ylioppilaskirjoituksista on muuttunut ja muutokset tulevat voimaan kevään 2024 ylioppilaskirjoituksissa. Neljän oppiaineen sijaan opiskelijoiden on suoritettava ylioppilaskoe viidestä oppiaineesta.

Oppivelvollisuus laajeni 18 ikävuoteen syksystä 2021 ja opiskelun maksuttomuus tuli voimaan. Oppivelvollisuuden toteutumista on seurattu Valpas-järjestelmän avulla. Taivalkoskelaiset nuoret ovat suorittaneet oppivelvollisuutensa kiitettävästi.

Kansalaisopisto on järjestänyt monipuolista, ajankohtaista ja kuntalaisten hyvinvointia lisäävää koulutusta eri ikäluokille. Koulutusta on tarjottu myös haja-asutusalueilla. Koulutuksen järjestämisessä on otettu huomioon paitsi sivistystarpeet, myös kuntalaisten toiveet. Kansalaisopisto kykenee toimimaan ketterästi ja joustavasti. Uusia kursseja on tarjottu ja uusia opiskelijoita on saatu mukaan kansalaisopiston toimintaan. Opiskelijamäärä on koronan jälkeen saatu uuteen nousuun. Ostopalvelukoulutusta on jonkin verran annettu ja sitä pyritään edelleen kehittämään esim. kunnan oman henkilöstökoulutuksen osalta. Verkkokoulutusta on annettu. Kuitenkin erityisesti koronan jälkeen ja muutoinkin lähikoulutus on tärkeää kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta. Uutena painoalueena kansalaisopiston toiminnassa on näkynyt kestävä elämäntapa. Pätevien opettajien saamiseen edelleen panostetaan ja kansalaisopiston tuntimäärä ja opetuksen monipuolisuus pyritään säilyttämään vähintään nykyisellään.

Kirjastopalveluita on laajennettu eKirjastopalveluiden tarjonnalla ja omatoimikirjaston avulla laajennetuilla palveluajoilla. Näiden avulla on saatu myös uusia kirjaston käyttäjiä, ja saatu vähennettyä kirjastoissa yleistä lainausten ja käyntien vähentymistä. Kirjastoa on pyritty ja edelleen enenevässä määrin pyritään koronan jälkeen kehittämään erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien avulla kuntalaisten kohtauspaikaksi. Erilaisilla lukukampanjoilla ja yhteistyöllä esim. varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa on pyritty lisäämään lukuharrastusta- ja -innostusta. Virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen kehitystä seurataan ja pyritään olemaan järkevissä kehityshankkeissa mukana.

Kulttuuritoimessa saatiin järjestettyä koronan jälkeen lähes täysipainoisesti kesällä Päätaloviikko ja syksyllä Naperoviikko. Päätaloviikolla tehtiin palvelukysely, jonka tuloksia pyritään hyödyntämään jo ensi kesän Päätalopäivien ohjelmiston suunnittelussa. Pääasiassa Päätaloviikon ohjelmaan oltiin tyytyväisiä. Kulttuuri- ja taiteilijavaihdon järjestämistä ystävyyskuntien kanssa häirtasi koronatilanne ja Ukrainan sota. Sota-ajan perinnehuoneelle ollaan saneeraamassa tiloja, joihin sota-ajan perinnehuone -hankkeessa kerätty materiaali pyritään laittamaan näytteille kevään 2023 kuluessa. Kyseinen aihepiiri on tällä hetkellä ajankohtainen ja tiedusteluja näyttelyn avaamisesta on jo tullut. Euroopan kulttuurikaupunki 2026 –hankkeen valtuuskunnassa on kulttuurituottaja ollut mukana Taivalkosken kunnan edustajana. Kulttuurikaupungivuoden lähestyessä hankkeeseen ja sen hyödyntämiseen pyritään saamaan mukaan koko kuntaorganisaatio. Päätalo-keskuksen toimijoiden, Päätalo-instituutin, kansalaisopiston, kulttuurin ja kirjaston yhteistyötä on edelleen tiivistetty ja yhteistoimintaa tulee edelleen kehittää. Kallioniemi-Säätiön/Päätalo-instituutin kirjoittajakoulutuksen kehityksellä ja Napero-Finlandia-kirjoituskilpailulla on merkittävä vaikutus koko Taivalkosken kulttuuritoimen ja kunnan kehitykseen, joten niiden kehitystä tulee pitkäjännitteisesti tukea ja hyödyntää. Kulttuurikasvatussuunnitelma saatiin valmiiksi ja valtuusto on sen hyväksynyt. Sosiaalista mediaa on hyödynnetty markkinoinnissa, mutta myös perinteisiä kanavia on käytetty. Näkyvyyden lisäämiseksi markkinoinnissa tarvittaisiin enemmän yhteistyötä koko kuntaorganisaation ja muidenkin toimijoiden kesken.

Nuoriso- ja liikuntatoimi on järjestänyt aktiivisesti ja monipuolisesti erilaista nuorisotoimintaa ja liikuntatoimintaa eri ikäluokille. Liikuntatoimintaa pyrittiin kehittämään siten, että liikuntapalveluja/liikuntapaikkoja voidaan tarjota sekä kunnan asukkaille että matkailijoille ja myös kilpaurheilijoiden harjoitteluun ja leirityksiin. Yhteistyötä liikuntapaikkojen hoidossa tulisi kehittää ja linjaukset liikuntapaikkojen hoidosta tulisi tehdä yhteistyössä liikuntatoimen ja urheiluseurojen kanssa hyvissä ajoin ennakoiden. Kesällä järjestettiin yhteistyössä Taivalkosken Kuohun ja Taivalkosken Melojien kanssa uusi Taivalkoski Summer Games –tapahtuma. Tapahtuman mahdollista kehittämistä ja jatkoa mietitään yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Nuorisotoimen toimintatapoja ja –ympäristöjä kehitettiin edelleen siten, että nuorisotoimi kykenee toimimaan yhä enemmän siellä missä nuoret liikkuvat ja nuorille tarjottiin ajankohtaisia nuoria kiinnostavia nuorisopalveluja. Nuoria pyrittiin osallistamaan palveluiden suunnitteluun. Nuorisotyön palveluja edelleen kehitettiin siten, että nuorisopalvelut olisivat mahdollisimman yhtenäinen palvelukokonaisuus. Nuorten elämässä jatkuvasti kehittyvällä sosiaalisella medially ja sähköisillä välineillä on yhä merkittävämpi rooli, joten nuorisotoimessa pyrittiin vastaamaan tähän jatkuvasti muuttuvaan haasteeseen.

Sivistystoimessa toteutettiin lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmaa. Sivistystoimi on aktiivisesti mukana valtakunnallisessa Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksessa, ns. Lape-hankkeessa, jolla tavoitellaan toimivampaa, koordinoitumpaa ja tehokkaampaa palveluverkostoa (perhekeskusta) taivalkoskelaisille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Työllistämisyksikössä kuntaan työllistettiin palkkatuella työttömiä ja heitä pyrittiin ohjaamaan heidän tarvitsemiinsa palveluihin, koulutukseen ja avoimille työmarkkinoille. Työllistämällä estetään myös kunnan maksaman työmarkkinatukiosuuden kasvua. Vastoin ennustetta työmarkkinatuella olevien määrä on vuoden aikana laskenut. Tilanne voi kuitenkin olla vielä suunnitelmakaudella haastava, koska työmarkkinatuella olevien työmarkkina-asema on yhä vaikeampi. Koronan ja Ukrainan sodan vaikutuksia työllisyyteen on myös pitkällä tähtäimellä vaikea ennustaa. TE-palvelujen kunnille siirtymisen ja samalla rahoituksen muuttumisen lopullisia vaikutuksia yksittäisille kunnille ei tarkasti tiedetä. Taivalkosken kunnassa on linjattu, että valtiolta siirtyvät ulkoiset työllistämispalveluasiasiat TE-uudistuksen yhteydessä sijoittuvat keskushallintoon. Viimeisimpien suunnitelmien mukaan TE-uudistus tulisi voimaan vuoden 2025 alusta.

Edelleen on tärkeää, että työttömiä työllistetään, jotta he eivät syrjäydy kokonaan avoimilta työmarkkinoilta ja yhteiskunnasta.

Nuorten työpaja toimii starttipajana, jossa painoalueena on nuorten elämänhallintataidot. Nuorten starttipaja ja erityisnuorisotyö/etsivä nuorisotyö ovat koulun ja perusnuorisotyön ohessa merkittävässä roolissa nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä, ohjaamisessa koulutukseen sekä työhön avoimille työmarkkinoille. Starttipaja, erityisnuorisotyö ja muu nuorisotyö toimii mahdollisemman yhtenäisenä palvelukokonaisuutena.

Ateriapalvelut tuotettiin ilman merkittäviä häiriöitä, vaikka korona aiheutti paljon poissaoloja. Ateriapalvelut siirtyvät ensi vuoden alusta kuntien ja hyvinvointialueen yhteiseen yhtiöön, PPP Köökki Oy:hyn. Myös koulujen ja varhaiskasvatuksen ateriapalvelut tuotetaan yhtiössä ja kunta ostaa ne yhtiöltä ostopalveluna. Siirron vuoksi tehtiin selvityksiä ja siirrettiin tarvittavaa tietoa yhtiöön.

Korona vaikutti vuoden aikana sivistystoimen toimintaan monin tavoin ja lisäsi esimerkiksi sijaistarpeen lisääntyessä kustannuksia. Mahdollinen koronaepidemian kiihtyminen uudelleen voi vaikuttaa merkittävästi sivistystoimen toimintoihin ja tavoitteiden toteutumiseen. Haasteeseen pyritään vastaamaan mahdollisimman joustavasti ja innovatiivisesti, jotta palveluja voidaan kuitenkin tuottaa mahdollisimman hyvin. Ilmastotyöryhmän esitykset otettiin huomioon sivistystoimen toiminnassa.

Henkilöstön hyvinvointia edistetään myönteisillä ja kannustavilla toimintatavoilla ja hyvällä vuorovaikutuksella. Työpaikoille perustettiin mm. hyvinvointiryhmät, jotka lisäävät henkilöstön

yhteenkuuluvuutta ja järjestävät henkilöstön hyvinvointia lisäävää toimintaa. Sivistystoimi on mukana henkilöstön hyvinvoinnin kehittämissuunnitelmassa.

Koko sivistystoimessa noudatetaan suunnitelmakaudella Taivalkosken kuntastrategiaa –näkökulma vuoteen 2021 ja mahdollista uuden valtuuston hyväksymää päivitettyä kuntastrategiaa. Sivistyspalveluissa kuntastrategiaa toteutettiin noudattamalla kuntastrategiaan sopeutuvia yksiköiden kehittämissuunnitelmia vv. 2022–2024 resurssien puitteissa. Kehittämissuunnitelmia päivitetään suunnitelmakaudella tarvittaessa kuntastrategian päivitysten mukaisesti.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tarkoitus on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista kokonaisvaltaisesti yhteistyössä huoltajien kanssa sekä ehkäistä syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Varhaiskasvatuksessa lapsi oppii tietoja ja taitoja, jotka vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimimista yhteiskunnassa.

Uudet valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tuli voimaan 1.8.2022 ja sen mukainen toiminta aloitettiin elokuussa. Taivalkosken kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitettiin syksyn aikana ja sivistyslautakunta hyväksyi päivitetyn vasun. Varhaiskasvatuksessa lasten määrä ei vähentynyt ennusteen mukaisesti eikä henkilöstöä voitu vähentää suunnitellusti, vaan päin vastoin uusia ryhmäperhepäiväkoteja jouduttiin perustamaan ja palkkaamaan uusia hoitajia. Näistä tuli ennakoimattomia henkilöstökuluja ja muita mm. uusien perhepäiväkotien kalustoon ja tarvikkeisiin liittyviä kuluja. Lisäksi kevään aikana korona aiheutti paljon henkilöstön poissaoloja, samoin syyskaudella kiertäneet erilaiset flunssat. Tämä aiheutti paitsi merkittäviä toiminnallisia haasteita, myös paljon sijauskustannuksia. Haasteellisesta tilanteesta huolimatta lasten vasuja pystyttiin tekemään suunnitellusti ja lapset puheeksi keskusteluja käytiin tarpeen mukaan sekä kolmiportaisen tuen mallia päästiin harjoittelemaan, samoin tunneilmaisua. Vasujen päivitystä ja siihen liittyvien suunnitelmien tekemistä ja kolmiportaisen tuen käyttöönottoa auttoi palveluohjaan työnkuvan uudistaminen ja työajan kohdentaminen varhaiskasvatukseen osa-aikaisuuden sijaan kokoaikaisesti. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamiseen sekä lasten tuen ja muiden toimintojen kehittämiseen paneudutaan keväällä ohjaustilanteen parantuessa. Koronanvaikutusten korjaamiseen haettiin ja saatiin valtionavustusta 56.000 €, mikä käytetään varhaiskasvatusopettajan palkkaamiseen ensi vuonna.

Digitaaliset kasvukansiot ovat lähes kaikissa ryhmissä toiminnassa. Sovelluksessa on kuitenkin ollut jonkin verran teknisiä ongelmia. Hoitajia on opastettu älytaulujen käytössä.

Yhteisiä retkiä ja vanhempainiltoja ei voitu järjestää. Lasten liikuntaa on järjestetty yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa. Käytössä on ollut mm. kuukausittaiset liikuntavinkit, uimahallikäynnit ja liikuntasalivuorot.

Yhteistyö mm. neuvolan, sosiaalitoimen, esikoulun ja eri kuntouttavien työntekijöiden kanssa on jatkunut siten, että tieto perheistä ja lapsista on kulkenut tarkoituksenmukaisesti eri toimijoiden välillä.

Perusopetus

Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.

Perusopetuksen opetussuunnitelmien uudistumisen takia muutetaan toiminta- ja arviointikulttuuria uusien tavoitteiden mukaisiksi.

Perusopetuksessa toiminta- ja arviointiasioista on keskusteltu ja niitä on kehitetty.

Tvt-opetussuunnitelman päivittäminen on ollut mietinnän alla, mutta päivitystä ei ole tehty. Ipadeja on käytössä kouluilla ja kannettavia koneita on hankittu lisää Laptilta. Alakoulun saneerauksen valmistuttua on haettu uusia paikkoja lähettimille, jotta mobiililaitteet toimisivat moitteitta verkossa.

Lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä on tuettu monipuolisesti eri keinoin, esim. vertaissovittelu-, kummi- ja tukioppilastoimintojen avulla sekä Lapset puheeksi –työmallia käyttämällä. Nuoria on osallistettu päätöksentekoon nuorisovaltuuston (NuVa) kautta. Kaksi 10-vuotiasta oppilasta vierailu pääministeri Sanna Marinin itsenäisyyspäivän vastaanotolla. Tunnetaitojen käyttöä harjoitellaan eri tilanteissa. Sosiaalitoimen apua on tarvittu. Uusi kuraattori on aloittanut lukuvuoden alussa. Alakoululle palkattiin vuoden vaihteessa opettaja lisääntyneeseen erityisen tuen tarpeeseen. Psykologin puute vaivaa. Tiimiytymistä on toteutettu.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti peruskoulun ja Taivalkoskella opiskelevien 2. asteen opiskelijoille on järjestetty rajattu mahdollisuus maksuttomaan lasketteluun ja uintiin Taivalvaaralla. Tänä vuonna lasketteluosakeita käytti 327 oppilasta ja suorituskertoja kertyi yhteensä 1.328 kpl. Kokonaismäärä samalla tasolla kuin viime vuonna. Korona haittasi uimahallin käyttöä alkuvuodesta.

Peruskoulut ovat olleet mukana Kaikki Harrastaa – hankkeessa ja Aktiivisesti yhdessä -hankkeessa sekä Elämä kantaa! Boostia yhdenvertaiseen ohjaukseen opinpolun kaikissa vaiheissa - hankkeessa. Kunnan ilmasto-ohjelmaa toteutetaan mm. Vihreä lippu -ohjelman ja ilmastopaneelin avulla.

On huolehdittu henkilöstön jaksamisesta mm. virkistyspäiviä ja -tuokioita järjestämällä. Hyvinvointiryhmät aloittivat toimintansa keväällä. Koulujen henkilöstö on mukana kunnan hyvinvoinnin kehittämissuunnitelmassa.

Alakoulua on kalustettu nykyaikaisesti 3. vaiheen saneerauksen päätteeksi. Yläkoulun saneerauksen takia koulu toimii osin väistötiloissa. Kalustusta, opetusvälineitä ja verhoja on kilpailutettu.

Koronapandemia on haitannut koulutyötä jonkin verran. Kevätjuhlat voitiin pitää normaalisti.

Toisen asteen koulutus, lukio

Taivalkosken lukio on verkostoitunut, moderneja opetusmenetelmiä ja tietoliikenneyhteyksiä käyttävä sekä kansainvälisiä yhteyksiä ja toisen asteen yhteistyötä hyödyntävä oppilaitos. Se antaa opetusta sekä nuorille että aikuisille siten, että he sijoittuvat kilpailukykyisesti jatko-opintoihin ja työelämään, ovat aktiivisia kansalaisia sekä kykenevät toimimaan kansainvälisesti.

Opiskelijoiden osallisuutta ja hyvinvointia on tuettu moniammatillisesti. On huolehdittu uusien opiskelijoiden ryhmäytymisestä (Oivangissa kolmen päivän leiri). Uusi kuraattori aloitti lukuvuoden alussa.

On jatkettu yhteistyötä pienten lukioden verkoston, eLukio-verkoston ja Oulun aikuislukion kanssa. Oulun aikuislukio korvaa osin lopettavan eLukion kursseja. Lukuvuonna 2022–23 on tarjolla muutamia kursseja elukiossa ja sitten toiminta loppuu.

Oppivelvollisuus laajeni 18 vuoteen 1.8.2021 ja toisen asteen maksuttomuus tuli voimaan vaiheittain syksyllä 2021. Oppivelvollisuuden seuranta hoidetaan Valpas-järjestelmän kautta. Opiskelijat ovat pysyneet hyvin opiskelupaikoissaan eikä neuvotteluja ole tarvinnut pitää. Keväällä juhliittiin 16:ta ylioppilasta ja syksyllä yhtä ylioppilasta.

Uudet opetussuunnitelmat tulivat käyttöön vaiheittain syksystä 2021. Lukiossa on haettu ratkaisuja mm. yliopisto-, yrittäjyys-, kaksois- ja kolmoistutkintoyhteistyölle. Laaja-alaisten opintojen sisältöjä painotetaan erilaisilla tempauksilla, teemapäivillä ja vastaavilla.

Lukiota on markkinoitu monipuolisena ja laadukkaana oppilaitoksena, jossa voi suorittaa opintojen ohella erilaisia kursseja mm. liikunnassa. Opiskelijoiden laatimaa esittelylehtistä jaettiin Hopeasompakisoissa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto mahdollistaa elinikäisen oppimisen tarjoamalla yleissivistävää koulutusta, kansalaisvalmiuksia ja ammattitaitoa kehittäviä kursseja sekä harrastustoimintaa kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Toiminnan tavoitteena on kannustaa kuntalaisia aktiiviseen itsensä kehittämiseen sekä lisätä kuntalaisten aktiivista kansalaisuutta, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on aktiivisesti mukana alueensa kehittämistyössä tekemällä laaja-alaista yhteistyötä. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Kansalaisopistossa järjestettiin kursseja kaikenikäisille joko koko lukuvuoden mittaisina kursseina tai lyhyempinä intensiivikursseina. Kaikki opistossa järjestetyt kurssit tukevat kuntalaisten osallisuutta, itsensä kehittämistä, terveyttä ja hyvinvointia. Kansalaisopiston toiminnassa mukana oleminen on aktiivista kansalaisuutta, se edistää yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

Ikääntyville on tarjottu mm. senioritanssia, päiväjumppaa ja tietotekniikkakursseja. Palvelukeskus Katajassa järjestettiin istumatanssia. Syyskaudella Eläkeliitto osti jäsenilleen lauluryhmäkurssein. Maahanmuuttajille järjestettiin Cafe International ja Ukrainasta tulleille järjestettiin suomen kielen kurssi. Erityisryhmän bändi oli edelleen toiminnassa ja Sinikkelossa on käsityöpaja mielenterveyskuntoutujille. Tuikussa oli kaksi kuvataidepajaa. Nuorille on suunnattu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti musiikin, kuvataiteen ja liikunnan kursseja, yhteensä 474 tuntia. Nuorilla on ollut mahdollisuus osallistua myös muille kursseille. Kansalaisopisto teki yhteistyötä hyvinvointia ja osallisuutta Taivalkoskella edistävän Taivalkosken Kuohun PoPa-hankkeen kanssa. Popa-hanke markkinoi ja kustansi opiston kursseja asiakkailleen.

Opetusohjelmassa otettiin huomioon yleiset koulutustarpeet ja kuntalaisten toiveet mahdollisuuksien mukaan. Uusia kursseja tarjottiin 10,5 % (tavoite 7 %) kaikista kursseista. Opetusta tarjottiin sivukytilillä yhteensä 913 tuntia. Opiston nettisivut uudistettiin. Opistolla on Facebook- ja Instagramtilit, joita hyödyntäen ja muillakin keinoin markkinointiin on panostettu. Koillisopistojen yhteinen tiedotustilaisuus lukuvuoden alkamisesta pidettiin 18.8.2022. Opiskelijamäärät ovatkin nousseet 717 opiskelijaan edellisen vuoden 580 opiskelijasta ja kurssimaksuja on kertynyt ennakoitua enemmän.

Kansalaisopisto on tehnyt joustavaa yhteistyötä muun muassa opetustoimen ja kulttuuritoimen sekä kirjastotoimen kanssa. Kansalaisopisto teki myös edelleen kiinteää alueellista yhteistyötä Posion, Kuusamon, Pudasjärven ja Ranuan kansalaisopistojen sekä Meri-Pohjolan opistopiirin jäsenopistojen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan muiden kansalaisopistojen kanssa kansalaisopiston ja sen henkilöstön kehittämiseksi mm. yhteisten hankkeiden, opintoretkien ja kurssien puitteissa. Posion kansalaisopiston kanssa julkaistiin yhteinen opinto-ohjelma.

Kansalaisopiston kehittämisessä oli uutena painoalueena kestävä elämäntapa. Kestävään elämäntapaan liittyen osallistuttiin yhteistyössä Koillisopistojen kanssa KEKO 2 -hankkeeseen (Kestävän elämäntavan Koillisopistot 2, 58.225 €), jonka tuotoksena syntyi mm. kestävä elämäntavan opas opistojen henkilöstölle. Lisäksi järjestettiin Kestävän elämäntavan viikko, jossa oli mm. erilaisia verkkokoulutuksia kuten Varautuminen, Kestävä matkailu, Kestävä vaatehuolto, Kierrätys ja kertakäyttömuoti sekä Oman elämän budjetoitumispaja. Iihin järjestettiin opintomatka, jossa esiteltiin kunnan kehitystä päästöttömien energiamuotojen, aurinko- ja tuulivoiman, käyttäjäksi. Etäkoulutusta annettiin 74 opetustuntia.

Kansalaisopisto osallistui aktiivisesti muihinkin opetuksen ja henkilöstön kehittämishankkeisiin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kansalaisopisto oli mukana seuraavissa useamman vuoden kestävässä Meri-Pohjolan opistopiirin hankkeissa: Meri-Pohjolan opistopiirin jäsenopistoille yhteisiä kehitysaskelaita Euroopasta, Digiajan yhteistyöstä yhteiseen työhön (78.846 €), TAIVAS-työtilat ja tallenteet (Taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö, 84.574 €), ONNO – Osaaminen näkyväksi, JODY (tieto- ja viestintäteknologiataitojen elinikäinen oppiminen ym., 160.186 €). Opintoseteliavustusta saatiin 2.500 €, joka käytettiin senioreiden, eläkeläisten, maahanmuuttajien ja työttömien kurssimaksujen alentamiseen.

Kirjastotoimi

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittämistä.

Taivalkosken kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana yksilön elämää rikastuttavalla tavalla. Kirjaston toiminnan tavoitteena on parantaa kuntalaisten hyvinvointia ja ehkäistä syrjäytymistä.

Kirjaston toiminnassa painotettiin lasten- ja nuorten kirjastotyötä sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja osallistumismahdollisuuksien lisäämistä.

Tiivistä yhteistyötä Päätalo-keskuksen toimijoiden kanssa jatkettiin. Yhteistyötä tehtiin myös mm. koulujen, neuvolan ja varhaiskasvatuksen kanssa. Yhteistyöllä pyrittiin tukemaan lasten ja nuorten lukutaitoa sekä tuottamaan lukuintoa ja tarinallisia elämyksiä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistämiseksi järjestettiin mm. kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetusta, alakoululaisten Kirjakärppä-lukudiplomi, perhelukupassi, satutunteja ja nukketeatteria sekä muuta toimintaa kuten kirjavinkkausta ja perhekerhoa yhteistyössä neuvolan kanssa. Syyslukukaudella otettiin käyttöön yläkoulun kirjallisuudiplomi yhteistyössä koulun kanssa. Hutun koulun vaihtuvaa kirjakokoelmaa päivitettiin.

Päätaloviikolla järjestettiin kirjaseikkailuleiri ja yökirjasto. Kirjasto oli myös yksi Päätaloviikon Amazing Taivalkoski kilpailun rastipisteistä. Kirjastossa järjestettiin vuoden aikana mm. Nallepäivä 15.10. yhteistyössä kulttuuritoimen ja OSAO:n lähihoitajaopiskelijoiden kanssa, nukketeatteriesityksiä, Veikko Räisäsen kirjan Jokijärvi ja Aukusti julkistustilaisuus 1.12. ja jouluihin illanvietto 15.12. yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa. Tilaisuudessa oli mm. Taivalkosken Nuorisoseuran ohjelmaa. Facebookissa toteutetussa Päätalokeskuksen yhteisessä joulukalenterissa seikkailivat kirjaston maskotti Kuura-koira, kansalaisopiston Taika-tonttu ja Päätalo-instituutin maskotti Napero-Oskari.

Kuntalaisille järjestettiin palvelukysely, jonka tulosten mukaan kirjaston palveluihin oltiin erittäin tyytyväisiä. Osalla kirjaston käyttö oli lisääntynyt omatoimijalan myötä. Omatoimijalla asioiden määrä on kasvanut. Kyselyn perusteella kirjastoon hankittiin lautapelejä; lasten ja aikuisten pelejä sekä perhe- ja strategiapelejä ja ne ovat käyneet hyvin lainassa, ja niistä on tullut positiivista palautetta. Myös kalustusta täydennettiin viihtyvyyden lisäämiseksi.

Kirjasto on mukana OUTI-kirjastokimpassa (16 Pohjois-Pohjanmaan kirjastoa) ja Koha-kirjastojärjestelmässä. OUTI-kirjastokimpassa on kirjaston asiakkaiden käytössä koko kimpan aineisto. Kokoelman kehittämisessä ja aineistohankinnoissa tehdään yhteistyötä muiden kirjastojen kanssa. Tällöin myös Taivalkosken kirjaston kokoelmaa voidaan kohdentaa oman kunnan asiakaskunnan tarpeisiin. Huonokuntoista ja vanhentunutta aineistoa poistettiin. eKirjasto on laajentunut Pohjoisen eKirjastoksi vuoden alusta, kun Lapin kirjastot liittyivät eKirjastoon.

Palvelukokonaisuuteen kuuluu e-kirjoja, e-lehtiä sekä musiikki- ja elokuvapalveluita. Kirjastoa, verkkokirjastoa ja e-aineistopalveluja on markkinoitu kirjaston kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä asiakaspalvelutilanteissa. Lukemisesteisille ja ikääntyneille tarjottiin Celia-äänikirjoja ja kotipalvelua.

Kirjaston fyysisten kokoelmien kehittämisessä ja lainausten sekä käyntien määriä tarkasteltaessa tulee huomioida myös sähköisten materiaalin käyttö eKirjastossa. eKirjastokäyntejä ja sähköisiä lainauksia ei pystytä tällä hetkellä järjestelmästä johtuen tilastoimaan kirjastoittain, joten ne eivät sisälly toteutuneisiin lainausmääriin. Verkkokäynnit ovat lisääntyneet viime vuodesta, joten lienee todennäköistä, että myös verkkolainat ovat lisääntyneet, vaikka fyysiset lainat on hieman vähentyneet viime vuoteen verrattuna. Tämä on ollut yleinen suuntaus kirjastoissa viime vuosina.

Kulttuuritoimi

Kulttuuripalvelut edistävät omalla toiminnallaan ja yhteistyöllä asukkaiden hyvinvointia, vilkastuttavat kyläkuvaa ja näin edistävät Taivalkosken matkailun kehittymistä ja Taivalkosken kunnan positiivisen imagon luomista ja yleensäkin kunnan elinvoimaa. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle, kokemiselle ja jakamiselle.

Päätalo-keskuksen toimijat, kulttuuritoimi, kansalaisopisto, kirjasto ja Päätalo-instituutti, joilla kaikilla on oma roolinsa, toimivat joustavasti yhteisen toiminta-ajatuksen pohjalta, tavoitteena monipuolinen pohjoinen kirjoittajakoulutus- ja kulttuurikeskus. Toimijat tekevät keskenään tiivistä yhteistyötä.

Kulttuuritoimi vastasi kahden suurimman vuosittain järjestettävän kulttuuritapahtuman, Päätaloviikon ja Naperoviikon ohjelman koordinoinnista ja kokonaistoteutuksesta. Lisäksi kulttuuritoimi järjesti muita kulttuuritapahtumia ja -palveluita sekä tuotti Päätalo-keskuksen sisältöjä kuten taidenäyttelyitä. Vuoden 2022 alussa, tammi-helmikuussa, kulttuuritilaisuuksia ei voitu järjestää koronarajoitusten vuoksi.

Päätaloviikko pystyttiin järjestämään lähes normaalisti, mutta alkuvuoden pandemiatilanteesta johtuneen epävarmuuden vuoksi Päätaloviikon ohjelma julkaistiin tavallista myöhemmin toukokuussa. Yleisöllä saattoi myös olla edelleen pandemian vuoksi varovaisuutta tilaisuuksiin osallistumisessa, koska esim. joitakin retkiä ei toteutunut vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi. Päätaloviikon ohjelmisto oli monipuolinen. Päätaloviikon tilaisuuksiin osallistui yhteensä 6131 henkilöä, mikä oli 1102 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Myös muihin tapahtumiin osallistui vuoden aikana yhteensä 2314 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Päätalopäivien osallistujamäärässä ei vielä koronan jälkeen päästy tavoitteeseen, mutta yhteensä kulttuuritilaisuuksiin osallistujien määrätavoite ylitettiin. Päätaloviikon aikana tehtiin asiakastutkimus yhdessä Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa, jonka tulokset otetaan huomioon Päätalopäivien kehittämisessä. Joissakin vastauksissa haluttiin enemmän perinteistä ohjelmaa ja joissakin enemmän uutta ohjelmaa. Pääasiassa Päätaloviikon ohjelma sai kiitosta.

Lapsille ja nuorille järjestettiin kulttuuritapahtumia sekä taide- ja kotiseutukasvatusta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Lasten ja nuorten kulttuuriviikolla, Napero-viikolla, järjestettiin runsaasti monipuolista ohjelmaa. Yhteistyössä koulujen ja kulttuurikeskus Uulan kanssa laadittiin kulttuurikasvatussuunnitelma, jonka valtuusto hyväksyi.

Kulttuuritoimen työpanosta suunnattiin myös kotiseututyöhön ja museotoimintaan. Kotiseututyössä jatkettiin museon kunnostamista ja kokoelman kehittämistä. Museon aittojen nostotyöt aloitettiin syksyllä ja hirsikorjaukset sekä aittojen alustojen korjaukset tehdään ensi kesänä. Aittojen nostoon saatiin museoviraston avustusta.

Lisäksi haettiin avustusta museon aittojen hirsikorjaukseen ja aittojen näyttelyiden uudelleen järjestämiseen ensi kesänä. Museon korjaukset suoritetaan museoviraston antaminen ohjeiden mukaisesti. Kotiseutumuseo oli kesällä avoinna yleisölle. Museolla järjestettiin myös erilaisia tapahtumia. Museon esineiden inventointi, järjestely- ja varastointityö sekä luettelointi saatettiin

loppuun kesän aikana.

Sota-ajan perinnehuoneelle löydettiin asianmukaiset tilat entisestä ammattikoulun rakennuksesta. Tilojen saneerauksen suunnittelu tehtiin kiinteässä yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Tilojen saneeraus jatkuu vielä vuoden 2023 puolelle. Sota-ajan perinnehuone -hankkeessa kerätty materiaali asetetaan näytteille kevään 2023 aikana, kun tilat valmistuvat. Materiaalin tallentamiseen ja näytteille asettamiseen saatiin myönteinen rahoituspäätös (ELY/Koillismaan Leader, yht. 35.895 €).

Kansainvälinen kulttuuri- ja taitelijavaihto (esim. ystävyyskuntatoiminta) ei vielä käynnistynyt koronarajoitusten jälkeen eikä Ukrainan sodasta johtuen. Kunnanhallitus perusti kunnan organisaatiossa sivistyspalveluiden alaisuuteen sijoittuvan Tammenlehvän Taivalkosken perinnetoimikunnan ja nimesi perinnetyön yhdyshenkilöksi sivistyspalvelujen toimialajohtajan. Kyseisen perinnetoimikunnan tarkoituksena on hoitaa ja vaalia Suomen vuosina 1939–1945 käymien sotien ja niiden veteraanien perinteitä veteraanijärjestöjen työn päättymisen jälkeen.

Kulttuuritoimi teki kiinteää yhteistyötä Päätalo-keskuksen toimijoiden ja muiden kunnan toimijoiden kanssa. Lisäksi tehtiin yhteistyötä mm. Taivalkosken näyttämöyhdistyksen, Taivalkosken taideyhdistyksen, Taivalkosken nuorisoseuran, 4H-yhdistyksen, Taivalkosken ev.lut. seurakunnan, kyläseurojen ja Taivalkosken yrittäjien kanssa.

Kulttuuritoimi on ylläpitänyt ja tuottanut sisältöä Päätaloviikon, Naperoviikon, Taivalkosken kotiseutumuseon ja Päätalo-keskuksen Facebook -sivuille. Lisäksi tiedotettiin mm. Taivalkoski-Sanomissa. Uutena tiedotusmuotona oli Päätaloviikon markkinointi Pooki -radiokanavan kautta.

Kulttuuritoimi osallistui Pohjoinen kulttuurivirta – hankkeeseen, jota hallinnoi Oulun juhlatuokot. Lisäksi oltiin mukana Pohjois-Pohjanmaan liiton Kulttuurikenttä – Yhteistyötä ja vaikuttavuutta kulttuuripalveluihin -hankkeessa. Oulu on vuoden 2026 Euroopan kulttuurikaupunki. Hanke on alueellinen ja Taivalkoski on mukana hankkeessa valtuuston päätöksen mukaisesti. Oulu 2026 valtuuskunnan Taivalkosken edustajana on toiminut kunnan kulttuurituottaja. Valtuuskunnan tehtävä painottuu konkreettiseen ohjelmatyöhön kunkin jäsenen taustaorganisaatiossa. Taivalkosken mahdollinen rahoitushaku kohdistuu vuoden 2024 ohjelmahakuun.

Musiikkiopiston palveluja ostettiin edelleen Kuusamon musiikkiopistolta. Kulttuuritoimi oli edelleen mukana aluetatteritoiminnassa ja Konsertti joka kouluun -toiminnassa. Toiminnan kautta saatiin edullisesti laadukkaita teatteriesityksiä ja konsertteja.

Päätalo-instituutin kanssa tehtiin tavoitteen mukaisesti kulttuurin yhteistyö- ja ostopalvelusopimus. Päätalo-instituutin kehittämiseen maksettiin avustusta suunnitelman mukaisesti 32.000 euroa.

Vapaa-aikatoimi

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tukee lasten ja nuorten kasvua sekä osallisuutta. Tätä työtä tehdään tarjoamalla mielekkäitä ajanviettopaikoja ja mahdollisuuksia keskusteluun luotettavan aikuisen kanssa sekä antamalla vaikuttamismahdollisuuksia nuorten asioihin kunnassamme. Lähtökohtana on siten kaikkien taivalkoskelaisten lasten ja nuorten omien toiveiden huomioonottaminen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä heidän osallistamisensa näihin toimintoihin. Näin pyritään tukemaan nuorten valmiuksia vastuunottoon ja tulevaisuuden rakentamiseen sekä ehkäisemään syrjäytymistä.

Nuorisotyötä toteutettiin alkuvuodesta koronarajoitusten puitteissa, mikä vaikutti kävijämääriin sekä lasten ja nuorten osallistumiseen. Erityisesti nuorten itsensä järjestämien toimintojen suunnittelu ja toteutus oli haastavaa. Nuorisotiloja pidettiin kuitenkin auki säännöllisesti ja muuta toimintaa

järjestettiin. Pikkuhiljaa vuoden loppua kohti nuorisotilojen kävijämäärät ja muuhunkin toimintaa osallistuminen lisääntyivät. Erityisesti retkiä toivottiin. Tähän toiveeseen pystyttiin vastaamaan järjestämällä yhteistyössä seurakunnan kanssa retki ja myös leiri.

Vaikuttamismahdollisuuksia on järjestetty nuoria koskeissa asioissa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Nuorisotoimen suunnittelussa ja esimerkiksi nuorisotilojen ilmeen uusimisessa kuunneltiin nuorten toiveita. Nuorisovaltuuston toimintaa tuettiin, samoin lukion oppilaskunnan toimintaa. Yläkoulun lounasnuokkarit ja muu välituntitoiminta ovat olleet edelleen suosittuja. Nuokkaritiimin toiminta käynnistettiin syyskaudella. Sivukylieni nuorille suunnattua toimintaa jatkettiin erityisesti Hutun koululla. Kaikessa toiminnassa noudatettiin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti huomioimisen kulttuuria ottamalla jokainen nuori yksilönä huomioon kaikissa päivittäisissä kohtaamisissa ja kannustamalla osallistumaan järjestettyyn harrastustoimintaan ja koulunkäyntiin. Keskusteltiin esim. ravinnon, liikunnan ja unen merkityksestä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin sekä tupakan, alkoholin ja muiden päihteiden käytön seurauksista. Tavoitteena on ollut keskusteleva ja luotettava ilmapiiri, jotta lapset ja nuoret rohkenevat tulla keskustelemaan kaikista heitä askarruttavista asioista. Erityisnuorisotyön osalta elämänhallinta-asiat ovat asiakaskohtaamisissa tärkeässä roolissa. Nuorisotyötä pyrittiin tekemään somessa näkyväksi, jotta nuoret uskaltautuisivat toimintaan mukaan. Nuorisotoimessa on hyödynnetty nuorten käyttämiä kanavia kuten instagramia ja facebookia, mutta myös koulujen ilmoitustauluilla ja Taivalkoski-Sanomissa on tiedotettu. Erilaisista harrastusryhmistä ja yhteishenkilöistä on tiedotettu myös kunnan nettisivuilla.

Erityisnuorisotyössä/etsivässä nuorisotyössä hyödynnettiin Hyvinvointia luonnosta -toimintamallin mukaisesti luontoa ja muuta toimintaympäristöä ohjauksessa ja toiminnassa. Oppilaitosyhteistyömallia on toteutettu. Etsivä nuorisotyö on jalkautunut mahdollisimman paljon sinne, missä nuoret liikkuvat kuten kouluille, nuorisotiloille sekä nuorten omiin kohtaamispaikkoihin. Perusnuorisotyön kanssa pyrittiin tekemään mahdollisimman kiinteää ja saumatonta yhteistyötä. Verkostotoiminnassa oltiin aktiivisesti mukana. Nuorten palveluista tiedotettiin aktiivisesti (mm. instagram, facebook) ja yhteydenottokynnystä pyrittiin pitämään matalana.

Yhteistyötä kunnan eri yksiköiden ja ev.lut. seurakunnan sekä OSAO:n kanssa on jatkettu. Yhteistyössä on järjestetty erilaisia tapahtumia kuten perhesuunnistus, nappulapilkit, luokkaretki Hossaan, keppihevostukset, leiri Pikku-Syötteellä ja vierailu Joulupukin maahan ja toisen asteen iltoja. Liikuntatoimen kanssa on tehty kiinteää yhteistyötä esimerkiksi Harrastamisen Suomen malli -hankkeessa ja erilaisissa tapahtumissa. Lisäksi nuorisotyö on ollut mukana eri yhteistyöryhmissä, joissa käsitellään lapsia ja nuoria koskevia asioita kuten esim. nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, lapsi- ja perhepalveluiden Lape-ryhmä ja hyte-ryhmä.

Starttipaja toimii kiinteässä yhteistyössä erityisnuorisotyön ja muun nuorisotoiminnan kanssa. Starttipajassa on keskitytty nuorten elämänhallintaan ja ohjaukseen. Ryhmävalmennuksessa on toteutettu viikko-ohjelmaa tavoitteena esimerkiksi arjenhallinnan vahvistaminen, vastoinikäymisten sietokyvyn vahvistaminen, tukiverkostojen rakentaminen ja osallisuuden vahvistaminen. Yksilövalmennuksessa on tarjottu yksilöllistä tukea ja ohjausta mm. työ- ja koulupaikkojen hakemiseen. Valmentautujia on myös ohjattu terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa sekä haettu muita tarpeellisia palveluita.

Verkostoyhteistyötä on tehty nuoren lähettämän tahon ja palveluiden järjestäjien kanssa. Yhteistyötä Taivalkosken Kuohun Porukalla Parempaan -hankkeen kanssa jatkettiin ja esimerkiksi taidepajatoiminta jatkui. Starttipajatoimintaan saatiin valtionavustusta 50.000 euroa.

Sivistyslautakunta myönsi tavoitteen mukaisesti kannustinrahaa 55 nuorelle opiskelijalle.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi tukee toiminnallaan Taivalkosken liikuntapalvelutarjontaa. Liikuntatoimi tuottaa itse palveluja, sekä tukee muita kyseisten palvelujen tarjoajia. Tavoitteena on mahdollisimman monipuolinen liikuntatarjonta, joka on mahdollisimman monen tavoitettavissa. Liikuntatoimi tukee omalla erityisosaamisellaan myös Taivalkosken matkailua, matkailualan toimijoita sekä liikuntamatkailuun liittyvän infran kehittämistä.

Liikuntatoimessa kehitettiin edelleen melontakeskuksen, Taivalvaaran hiihtokeskuksen, kiipeily- ja frisbeegolfradan, reitistöjen sekä seikkailupuiston toimintaa siten, että toiminnoilla tuetaan sekä kuntalaisten omaa liikkumista että matkailua. Melontakeskusta kunnostettiin vuoden 2023 European Masters Games -kisoja silmällä pitäen. Taivalvaaran alkuperäinen frisbeegolfrata uusittiin kokonaan ja stadionille tehtiin lähi- ja pituusheittojen harjoittelupaikka. Kylmäperän radan puusto kaatui Paulamyrskyssä lähes kokonaan ja rata on tarkoitettu rakentaa eri paikkaan ensi kesänä. Monitoimireittejä on kehitetty ja uusitettu monin paikoin Taivalvaaralla ja muualla kunnan alueella. Opasteita on parannettu ja reiteiltä on uusittu pitkospuita sekä korjattu siltoja. Liikuntapuisto oli lasten ja nuorten käytössä kesällä. Muutoinkin Taivalvaaran olosuhteita ja palveluita kehitettiin edelleen vastaamaan kuntalaisten tarpeita ja tukemaan myös harjoittelu- ja kilpailutoimintaa. Hiihtohissien, välinevuokraamon ja rinnekahvilan toiminta oli edelleen yrittäjän hoidettavana. Liikuntamatkailua edistettiin omalla liikuntatarjonnalla ja markkinoinnilla sekä pyrkimällä edelleen lisäämään medianäkyvyyttä resurssien puitteissa. Taivalvaaralla oli eri lajien kilpailuja runsaasti. Helmikuussa oli kumparelaskun Eurooppa cup-kisat, joissa laskijoita oli 12 eri maasta, kaukaisimmat Australiasta, Etelä-Koreasta ja USA:sta. Maaliskuussa oli maastohiihdon Hopeasompa-kisat, joissa kilpailijoita oli lähes 600. Maaliskuun lopussa kisattiin kansallisen juniori cupin kisat mäkihypyssä ja yhdistetyssä. Perinteiset pääsiäishiihdot olivat ohjelmassa huhtikuussa, joihin osallistujia oli myös Kanadasta ja Kiinasta. Huhtikuussa oli kumparelaskun yleisen sarjan SM-kilpailut ja Fearless Finns juniori tourin finaali. Uusi kausi avattiin marraskuussa maastohiihdon Suomen cup kisalla. Joulukuun alussa oli kansalliset mäki- ja yhdistetyn kisat junioreille ja yleiselle sarjalle.

Liikuntatoimessa paneuduttiin edelleen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti erityisesti lasten ja nuorten liikuntaan sekä yleisesti terveysliikuntaan ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Toimintamuotoina ovat mm. erilaiset ohjatut liikunta- ja vesijumpparyhmät, henkilökohtainen ohjaus sekä uimaopetus. Myös kehonkoostumismittauksia järjestettiin. Hutussa järjestettiin nuorille liikuntakerho vertaisohjaajien vetäminä yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Liikuntatoimi oli mukana omalla asiantuntemuksellaan yhteistyökumppanina erilaisten kilpailujen järjestämisessä sekä koulujen ja varhaiskasvatuksen toiminnassa mm. järjestämällä liikuntapäiviä ja muuta ohjausta.

Kunta tuki koululaisten laskettelua aikaisempaan tapaan. Liikuntatoimi oli tarvittaessa mukana koulujen laskettelutunneilla opettamassa ja auttamassa oppilaita. Liikuntatoimi oli myös mukana liikuntapäivien järjestämisessä kouluille ohjaten mm. kiipeilyä, jousiammuntaa, melontaa ja riverboogietta. Koululaiskilpailuja järjestettiin hiihdossa, maastajuoksussa, yleisurheilussa ja salibandyssä. Koillismaan yhteisiin kisoihin osallistuttiin. Kesällä järjestettiin mm. lasten jalkapallokoulu, lasten uimakouluja ja Päätaloviikolla ohjattua toimintaa. Kuntosalilaitteet uusittiin ja urheilukentän skeittiramppi kunnostettiin talkoolaisten voimin.

Uimahalli oli suljettuna koronarajoitusten vuoksi tammikuun alussa ja asiakasmääriä rajoitettiin muutoinkin alkuvuonna. Halli oli suljettuna myös syys-lokakuussa. Vuoden lopulla löydettiin tarvittaessa käytettävissä oleva uinninvalvojan sijainen. Kävijöitä vähensi vielä ihmisten varovaisuus pandemian vuoksi. Koululaisten uimaopetus pystyttiin kuitenkin pääosin toteuttamaan. Kuudesluokkalaisten uimataitoprosentti oli 98 %, kun tavoite oli 90 %.

Urheiluseurojen, yhdistysten ja muiden tapahtumien järjestäjien toiminnan koordinointi oli liikunnanohjaajan lisätehtävänä. Koordinaattori oli mukana mm. kilpailujen ja Päätaloviikon järjestelyissä. Koordinaattori editoi maastohiihdon Suomen cup-kisaa varten mainosvideon, joka

näytettiin Ylen TV-lähetysten alussa. Käytettävissä olevaa videomateriaalia on edelleen laajennettu ja kuvaamista jatkettu. Kuvamateriaalia on hyödynnetty mm. kunnan nettisivuilla ja Naturpoliksen kautta. Koordinaattori järjesti uutena tapahtumana Taivalkoski Summer Games -tapahtuman yhteistyössä Taivalkosken Kuohon ja Taivalkosken melojien kanssa. Tapahtuman jatkoa ja kehittämistä mietitään. Lisäksi koordinaattori järjesti Palava Koski - ja Taivalvaaran uusivuosi -tapahtumat. Koordinaattori on myös ylläpitänyt tapahtumakalenteria ja päivittänyt tapahtumia kunnan nettisivuille. Kesäkuussa otettiin käyttöön DreamBrokerin alusta ja kunnan uusi videokanava.

Työllistämisyksikkö

Työllistämisyksikössä hoidetaan palkkatuella työllistäminen kuntaorganisaatioon ja nuorten pajatoiminta. Toiminnan tavoitteena on nuorten ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymisen ehkäisy työllistämisen sekä koulutukseen ja kulloinkin tarvittaviin palveluihin ja työhön ohjauksen avulla siten, että he voivat myöhemmin työllistyä avoimilla työmarkkinoilla tai muutoin voivat olla aktiivisesti osallisina yhteiskunnan toiminnassa.

Työllistämisyksikössä työllistettiin yhteensä 29 henkilöä. Työllistämisjaksot olivat pääosin pitkiä (8-12 kk) ja työsuhteet pääosin kokoaikaisia, koska työllistämistukea saadaan nykyisin samalle henkilölle pidempiä jaksoja ja tukea saadaan koko työajalle. Tämä auttaa työllistettyjä kerryttämään työssäoloa, mutta vähentää työllistettyjen henkilömäärää. Edelleen työllistettävien löytämisessä oli ajoittain vaikeuksia. Siihen pyrittiin vaikuttamaan hankkeitten, yhteistyökumppaneiden ja omien kanavien kautta. Yrityksiltä ei tullut työllistämistukihakemuksia. Työmarkkinatukimaksujen määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna ja vuoden lopussa työmarkkinatuella oli ennätyksellisen vähän henkilöitä, yhteensä 21 henkilöä. Työllistämistukia saatiin ennakoitua enemmän. Käytettävissä olevalla työllistämisen nettomäärärahalla kuitenkin pyrittiin työllistämään mahdollisimman paljon, jotta työttömät eivät syrjäydy pysyvästi avoimilta työmarkkinoilta ja yhteiskunnasta. TE-uudistuksen yhteydessä on tärkeää varmistaa kunnalle tietojensaantioikeus työnhakijoista heidän löytämisekseen ja työllistämiseksi sekä mahdollisiin muihin tukitoimiin ohjaamiseksi oikea-aikaisesti.

Starttipaja toimi kiinteässä yhteistyössä erityisnuorisotyön ja muun nuorisotoiminnan kanssa. Starttipajassa on keskitytty nuorten elämänhallintaan ja ohjaukseen. Starttipajatoimintaan saatiin valtionavustusta 50.000 euroa.

Jatkettiin työllistämistä Taivalkosken Kuohu ry:n kanssa yhdessä muiden hallintokuntien kanssa. Erityisesti pyrittiin kehittämään kuntouttavassa työtoiminnassa olevien työllistymistä ja oikea-aikaisten palvelujen saamista asiakkaille. Tehtiin yhteistyötä työllistymistä tukevien hankkeiden kuten JobBoost - ja Takun PoPa-hankkeen kanssa. JobBoost Koillis-Suomi -hankkeelle maksettiin kunnan omarahoitusosuutta kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti 23.429 euroa. Oltiin yhteistyössä Jobboost-hankkeen kanssa perustamassa työllisyyspalvelupiste Arpeettia. Avajaiset pidettiin viikolla 20. Arpeetti on nuoriin kohdistuvien palvelujen osalta avoinna B-talolla työllistämisyksikössä (sijaitsee myös nuorisotilat) perjantaisin klo 10–13. Muiden palvelujen osalta Arpeetti toimii yhteispalvelupisteessä. Arpeetti on verkostoyhteistyönä toimiva ja asiakkaan tarpeiden mukaan joustava työllisyyspalvelupiste, joka on hyvä pohja palvelujen järjestämiselle TE-uudistuksen jälkeenkin.

Yhteistyötä työvoimaviranomaisten sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa tehtiin ja pyrittiin edelleen edistämään.

Ateriapalvelut

Ruokahuollon tehtävänä on tuottaa ateriapalvelut kaikille kunnan laitoksille ja sosiaalihuollon (vanhukset, vammaiset) asiakkaille sekä mahdollisesti ammattioppilaitoksen oppilaille.

Ateriapalveluissa korona vaikeutti toimintaa merkittävästi. Tämän vuoksi mm. kokoontumisia ei voitu

silloin järjestää. Omavalvontasuunnitelmat kuitenkin päivitettiin. Ammattitaitoisten sijaisten saanti oli haastavaa. Useita sijaisia perehdytettiin, mutta he eivät kuitenkaan olleet käytettävissä pitemmäksi aikaa sijaiseksi. Sijaisten tarve oli koronasta johtuen erityisen suuri ja perehdyttämiseen jouduttiin käyttämään paljon resursseja. Tämä lisäsi henkilöstökustannuksia. Toisaalta elintarvikekustannukset pystyttiin pitämään suhteellisen hyvin kurissa. Ateriapalvelut kuitenkin onnistuttiin tuottamaan kaikkiin yksiköihin suunnitellusti.

Valtuusto päätti, että kaikki ateriapalvelut siirtyvät kuntien (Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski) ja hyvinvointialueen (Pohde) yhteiseen yhtiöön, sittemmin perustettuun PPP Köökki Oy:hyn, ja henkilöstö siirtyy yhtiöön vanhoina työntekijöinä 1.1.2023 lukien. Tarkempaa tietoa yhtiöön siirtymisestä saatiin vasta loppuvuoden aikana, jolloin tehtiin myös lukuisia selvityksiä asiaan liittyen. Kyseisten asioiden tiimoilta pidettiin kokouksia. Koulujen ja varhaiskasvatuksen ateriapalvelut tuotetaan PPP Köökki Oy:ssä ja ostetaan ostopalveluina 1.1.2023 lukien.

Sitovat tavoitteet:

Tavoite 2021 (strategia)	Tavoite 2022	Mittari/arviointi	Toteutuma 2022	Tavoite 2022	Toteutuma 2021	
Ennalta ehkäisevät kuntapalvelut	-Järjestetään ohjattua nuorten ja muiden kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevaa nuoriso- ja liikuntatoimintaa	-Nuorisotyön palveluihin osallistuneet /vuosi	2161	1800	1807	
		-Nuorisotilojen aukiolopv/vuosi	113	100	111	
		-Sivukylillä nuorisotoimintaa kertaa/vuosi	6	6	6	
		-Kerhotoimintaa sivukylillä kertaa/vuosi	68	36	68	
	-Järjestetään säännöllisesti yhteistyökokouksia sivistystoimen ja teknisen toimen kesken	-Uimahallikäynnit ilman uimaopetusta kertaa/vuosi	4188			2745
		-6.luokan oppilaista osaa uida %	98	90	92,1	
	-Toteutetaan lasten ja nuorten hyvinvointi-suunnitelman toteuttaminen sivistystoimen osalta ja päivittäminen tarvittaessa yhteistoiminnassa sosiaali- ja terveystoimen kanssa		Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
			Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
	-Kirjasto toimii ihmisten ja sisältöjen kohtaamispaikkana			56.302 (ei eLainoja)	60.000	57.054
		-Lainauksen määrä	34.542	Kyllä	35.000	34.421
-Järjestetään kansalaisopistossa monipuolista kuntalaisten hyvinvointia lisäävää koulutusta	-Käyntien määrä kirjastossa	Kyllä		Kyllä		
	-Asiakkaiden osallistaminen kyselyjen ym. avulla: Kyllä/ei			3800	4321	
	-Kansalaisopiston opetustuntien määrä vuodessa	4042		500	1012	
	-Tarjottujen tuntien määrä sivukylillä	913	717	600	580	
				4	4,7	

	-Varhaiskasvatuksessa ohjausresurssia erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen -Uusien varhaiskasvatussuunnitelmien ja päivitysten määrä	-Opiskelijamäärä kansalaisopistossa (kerran laskettuna) -Asiakastyytyväisyysindeksi ka -Uusia kursseja % Kyllä/ei %: lle varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrästä	4,8 10,5 Kyllä 82	7 Kyllä 70	10 Kyllä 70
Nuorten syrjäytymisen vähentäminen	-Nuorten aktivointi -Kyselyn järjestäminen nuorille -Järjestetään etsivää nuorisotyötä/erityisnuorisotyötä -Kaikki peruskoululaiset saavat päättötodistuksen ja mahdollisimman moni jatko-opiskelupaikan Työmarkkinatuella olevien määrän kasvun estäminen Toteutetaan Harrastamisen Suomen mallia	-Nuorisovaltuuston ja nuorten toimintaryhmien järjestämien tapahtumien määrä/vuosi Kyllä/ei Kyllä/ei -Päättötodistuksen peruskoulusta saaneet % -Jatko-opintopaikan saamatta jääneet % -Henkilömäärä vuoden lopussa (mahdollisimman pieni) Kyllä/Ei	10 Kyllä Kyllä 100 % 0 % 21 Kyllä	10 Kyllä Kyllä 100 % 0 % 34 Kyllä	6 Kyllä Kyllä 100 % 0 % 33 Kyllä
Taivalkoski on Koillismaan kulttuuriveturi	-Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut	-Kulttuuritilaisuuksiin osallistuneiden määrä yhteensä	9917 6131	8000 7500	6501 5029

	<p>-Kunta ostaa Päätalo-instituutilta kulttuuripalveluita</p> <p>-Laaditaan kulttuurikasvatussuunnitelma</p>	<p>-Erikseen Päätalo-viikon tapahtumiin osallistuneet 2</p> <p>-Paikalliset hankkeet/ kpl 2</p> <p>-Yhteistyöhankkeet kpl 4507</p> <p>-Päätalo-keskuksen kävijämäärä (sis. taidenäyttelyt) henk. /vuosi 3000</p> <p>-Kunta tekee Päätalo-instituutin kanssa yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksen: Kyllä/ei Kyllä</p> <p>Kyllä/Ei Kyllä</p>	2	2	2
Kilpailukykyinen ja houkutteleva lukio	<p>-Säilytetään laaja kurssitarjonta käyttäen apuna myös eLukiota ja toimitaan joustavasti aktiiviharrastuksen (esim. urheilu) hyväksymisessä soveltaviksi kursseiksi</p> <p>-Opetus säilytetään korkeatasoisena</p>	<p>Kyllä/Ei</p> <p>-Ylioppilaskirjoitusten tulokset keskiarvo keväällä 4,52</p> <p>-Opiskelijoiden sijoittuminen jatkokoulutukseen % keväällä kirjoittaneista 62,5</p> <p>-Keskeyttäneet (ilman uutta opiskelupaikkaa jääneet) % 0 %</p>	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Yhteisöllisyyden kehittäminen	<p>-Koordinaattoritoiminta, jolla kehitetään yhdistysten yms. tapahtumien järjestämistä, yhteistoimintaa ja markkinointia</p> <p>-Tapahtumien järjestäminen ja järjestämisen tukeminen</p> <p>-Uuden tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen yhteistyössä yhdistysten ym. kanssa</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p>	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Liikkuva ja urheileva Taivalkoski	-Otetaan käyttöön liikuntapaikkojen käyttöstrategia yhdessä teknisen toimen kanssa	Kyllä/ei	Laadinnassa teknisen toimen vetämänä	Kyllä	Laadinnassa teknisen toimen vetämänä
-----------------------------------	--	----------	--------------------------------------	-------	--------------------------------------

Keskeiset toimenpiteet

Keskeisenä toimintatapana on kaikissa yksiköissä ollut ennalta ehkäisevä toimintakulttuuri ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen. Nuoriso- ja liikuntatoimessa yhä enemmän painotettu kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistyspalvelujen toiminta on onnistuttu säilyttämään niukoista resursseista huolimatta laadukkaana ja monipuolisena luovilla ratkaisuilla ja etsimällä uusia toimintatapoja ja yhteistyökumppaneita sekä käyttämällä tarvittaessa ostopalveluja.

Tehtäviä on järjestelty uudelleen esimerkiksi nuorisotoimessa ja työpajatoiminnassa. Henkilöstössä on pyritty säilyttämään ja lisäämään kehittävää ja innostunutta työtettä huolehtimalla työhyvinvoinnista esimerkiksi kehityskeskusteluin ja säännöllisin kokouksin sekä mahdollistamalla tarpeellinen ajankohtainen koulutus ja työnohjaus sekä virkistäytyminen resurssien puitteissa. Omaehtoiseen koulutukseen kannustetaan. Perustettiin työpaikoille vapaamuotoisia hyvinvointiryhmiä, joiden tarkoituksena on henkilöstön yhteenkuuluvuuden ja virkistykseen lisääminen. Kehitettiin kokouskäytänteitä. Sivistystoimi on mukana henkilöstön hyvinvoinnin kehittämisohjelmassa, joka jatkuu seuraavalle vuodelle.

Tietotekniikan ja sähköisten välineiden käyttöä kehitettiin lähtökohtana todelliset tarpeet ja hyödyt. Sähköisten ylioppilaskirjoitusten hyvästä laiteympäristöstä ja siinä tarvittavasta opettajien ja opiskelijoiden tietotekniikkaosaamisesta huolehdittiin. Varhaiskasvatuksessa suunnattiin ohjausresurssia erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tukemiseen ja varhaiskasvatussuunnitelmien päivittämiseen ja jalkauttamiseen kohdistamalla palveluohjaajan työaikaa enemmän varhaiskasvatukseen. Nuorten palveluja kehitettiin edelleen toimimaan mahdollisimman yhtenä palvelukokonaisuutena, jotta ne olisi mahdollisimman hyvin nuorten saavutettavissa ottaen kuitenkin huomioon rahoitukseen liittyvät ehdot. Valmistauduttiin soteuudistuksen aiheuttamaan ateriapalvelujen siirtoon kuntien ja hyvinvointialueen yhteiseen yhtiöön PPP Kööri OY:hyn tekemällä erilaisia selvityksiä ja siirtämällä tarvittavia tietoja. Kaikissa yksiköissä pyrittiin taloudelliseen ja tehokkaaseen toimintaan. Lisämäärärahaa jouduttiin kuitenkin hakemaan toiminnassa tapahtuneiden ennakoimattomien muutosten vuoksi.

Kaikissa yksiköissä toteutettiin valtuuston hyväksymien nykyisten kuntastrategian linjausten mukaisia uusia kehittämissuunnitelmia vv. 2022–2024. Kehittämissuunnitelmia päivitetään tarvittaessa mahdollisten uusien strategiapäivitysten mukaisesti. Vuoden aikana ei kuitenkaan kuntastrategiaa päivitetty.

Talouden toteutuminen

Vuonna 2022 sivistyslautakunnan sitovat nettomenot (toimintakate) alittuivat 78.571,30 €. Toimintatulot ylittyivät 85.793.46 € ja toimintakulut 7.222,16 €. Talousarvion toteumaprosentti oli 99,1 % (toimintakate).

Toimintatuotot

Toimintatuottoja saatiin yhteensä noin 86 t€ enemmän kuin talousarviossa arvioitiin.

Myyntituotot ylittyivät yhteensä noin 51 t€. Ylitys tuli pääasiassa ateriapalveluissa, kun myytyjä aterioita oli ennakoitua enemmän. Muissa yksiköissä tuli pienempiä alituksia, mutta myös vastaavia ylityksiä. Maksutuotot ylittyivät yhteensä noin 40 t€. Eniten maksutuotot ylittyivät kansalaisopistossa n. 21 t€, koska opiskelijamäärä ja samalla opintomaksut lisääntyivät. Varhaiskasvatuksen lapsimäärä oli ennakoitua suurempi ja sen vuoksi varhaiskasvatusmaksuja kertyi n. 13 t€ enemmän kuin oli ennustettu, vaikka varhaiskasvatusmaksut ovat alentuneet. Peruskoulutuksessa maksutuotot ylittyivät n. 6 t€. Tukia ja avustuksia saatiin noin 5 t€ ennakoitua vähemmän. Työllistämistukia saatiin noin 24 t€ ennustettua enemmän, mutta toisaalta osa saaduista hankeavustuksista siirtyi seuraavalle vuodelle, koska hankkeita jatkuu ensi vuodelle ja niitä myös alkaa vasta ensi vuoden puolella. Yhteensä vuodelle 2022 tukia ja avustuksia saatiin n. 282 t€. TE-toimisto myöntää työllistämistuet työllistettyjen henkilökohtaisen työmarkkinatilanteen mukaan eikä niitä sen vuoksi voida etukäteen tarkasti ennustaa. Yhteensä tuloja vuonna 2022 kertyi noin 730 t€, kun vastaava luku edellisellä vuonna oli noin 960 t€. Vuodelle 2022 kohdistui avustuksia vähemmän ja tehostetun palveluasumisen

ulkoisia ateriataloja ei enää kirjautunut sivistystoimeen (ateriapalveluihin), vaan ne kirjautuivat sosiaali- ja terveystoimeen.

Toimintakulut

Toimintamenoja oli yhteensä noin 7 t€ enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu.

Henkilöstömenot alittuivat yhteensä noin 19 t€. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna henkilöstömenot kuitenkin ylittivät yhteensä noin 471 t€. Tämä johtui varhaiskasvatukseen tulleiden lasten määrän ja siitä johtuneen hoitajien määrän ennakoimattomasta kehityksestä. Lasten ja hoitajien määrän ennustettiin laskevan, mutta lisää lapsia tuli varhaiskasvatukseen ja uusia ryhmäperhepäiväkoteja jouduttiin perustamaan, vaikka niitä ennustettiin vähennettävän. Varhaiskasvatuksessa on voimassa hoitajamitoitus, joten lasten määrän kasvaessa, myös hoitajia on lisättävä. Myös koronasta ja muista taudeista johtuen sijaisten kustannuksia oli tavallista enemmän. Varhaiskasvatuksessa henkilöstömenot ylittivät alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 211 t€. Perusopetuksessa alkuperäiseen määrärahaan ylitystä tuli noin 181 t€, koska edelleen jouduttiin tukemaan opetusta syksyllä uusilla ryhmäajoilla ja siitä johtuen kahdella lisäopettajalla sekä koulunkäynninohjaajilla. Myös henkilökohtaisia avustajia tarvittiin. Myös sijaisia tarvittiin tautitilanteesta johtuen normaali enemmän. Ateriapalveluissa henkilöstömenojen ylitystä tuli noin 53 t€, koska korona ja muut taudit aiheuttivat paljon poissaoloja ja sijaiskustannuksia. Muilla toimintalueilla tuli henkilöstömenoissa pienempi alituksia ja ylityksiä yht. noin 26 t€, mutta vastaavasti ao. yksiköissä maksutuloja ja tukia ylittyi. Yhteensä henkilöstömenoja oli noin 6,6 milj. €, kun niitä edellisenä vuonna oli noin 6,4 milj. €. Muut kustannukset ylittivät yhteensä noin 26 t€. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna muut kustannukset kuitenkin ylittivät yhteensä noin 115 t€. Palvelujen ostot ylittivät noin 156 t€, johtuen koulukuljetuskustannusten hintojen noususta, sijoitettujen oppilaiden avustajakuluista ja kuntien yhteisten hankkeiden kustannuksista. Kyseisiin hankkeisiin on toisaalta saatu avustusta (80 %). Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät noin 26 t€, koska mm. varhaiskasvatukseen jouduttiin hankkimaan uusien ryhmäperhepäiväkotien varustamiseen tarvikkeita ja hinnat yleisesti nousivat. Avustusmenot alittuivat yhteensä noin 50 t€, josta työmarkkinatukien alituksia oli noin 63 t€. Toisaalta kotihoidontuet ylittivät noin 13 t€. Muut toimintakulut alittuivat noin 45 t€. Alitusta tuli mm. työllistämisyksikössä noin 24 t€, kun Jobboost-hankkeen kustannusosuus kirjautui muuhun menokohtaan. Perusopetuksessa muut toimintakulut alittuivat noin 18 t€, koska esim. muihin kuntiin sijoitettujen lasten koulukustannuksia kirjautuivat palvelujen ostoihin. Muissa yksiköissä muiden toimintakulujen ylityksiä ja alituksia tuli yhteensä 3 t€. Yhteensä muita kuin henkilöstökustannuksia oli noin 2,62 milj. €, kun niitä edellisenä vuonna oli noin 2,45 milj. €. Yhteensä toimintakuluja kertyi 9.231.150,16 €, kun vastaava luku oli vuonna 2021 yhteensä 8.867.754,32 €. Näin ollen kuluja oli yhteensä 363.395,84 € enemmän kuin vuonna 2021.

2.8. Tekninen lautakunta

Talouden toteutuminen

Alla olevassa taulukossa on kuvattu kokonaisuudessaan teknisen lautakunnan tulot, menot ja netto sekä talousarvioon varatut rahat vuodelle 2022.

	Talousarvio +muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT% edv
Tekninen lautakunta					
Tulot	3 147 490,00	3 065 866,59	81 623,41	97,40	115,10
Menot	-5 994 240,00	-5 927 387,66	-66 852,34	98,90	104,20
Netto	-2 846 750,00	-2 861 521,07	14 771,07	100,50	91,50

Toiminnan sisältö ja painoalueet

Teknisen toimen tehtävänä on järjestää laadukkaat yhdyskuntatekniset palvelut sekä ylläpitää kunnan kiinteistöt ja toimitilat taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä edistää hyvää rakennustapaa ja terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön toteuttamista.

Teknisen lautakunnan palvelutoiminta-alueet:

- Kunnan kiinteistöjen ylläpito.
- Kunnan maa- ja metsätilojen hoito.
- Toimitilapalvelut: kiinteistöhoitopalvelut ja toiminnan kehittäminen sekä huomioidaan konsernikiinteistöt.
- Kaukolämpölaitostoiminta: kunnan jakeluverkosto ja varalämpökeskus sekä yhteistyö Taivalkosken Voima Oy:n kanssa.
- Taajaman vesi- ja viemärlaitostoiminta ja kunnan alueen vesihuollon kehittäminen.
- Jätehuollon järjestäminen ja kehittäminen.
- Kaavateiden ja yksityisteiden hoito; hoitosopimuksin.
- Kunnan asuntoviranomaisasiat.
- Puistojen, yleisten alueiden ja ympäristön hoito.
- Maankäytön suunnittelu/kaavoituksen valmistelut.
- Liikuntapaikat ja reitistöt mm. hiihtokeskus, melontakeskus, vaellusreitit.
- Väestönsuojelun osatehtävät, kuten valmiussuunnittelu/varautuminen häiriö- ja poikkeusolosuhteisiin sekä palo- ja pelastustoiminnan rahoitus.
- Kunnan investointitoiminnan koordinointi ja toteutus.
- Konsernitehtävät: toimintasektorinsa osalta konsernin osatehtävissä ja osassa hallintoja.
- Mukanaolo toimialaan liittyvissä elinkeinoelämän ja muiden sidosryhmien kehittämistehtävissä ja yhteistyöhankkeissa.

Lautakunta toimii myös rakennusvalvontaviranomaisena:

Rakennusvalvontaviranomainen hoitaa eri laeissa kunnalle tai sen toimitilomille määrätyt rakennusvalvontaan liittyvät tehtävät ja tuottaa kuntalaisille rakennus- ja maankäyttölainsäädännön vaatimat palvelut.

- Valvoo yleisen edun kannalta rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan, mitä laissa tai sen nojalla säädetään ja määrätään.
- Huolehtii kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta.
- Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu ml. maa-ainesten ottamistoiminta toteutetaan ostopalveluna Kuusamosta.
- Rakennusvalvontaa toteutetaan kuntayhteistyönä Pudasjärven kaupungin kanssa.

Tekninen toimiala tuottaa merkittävässä määrin kunnan sisäisiä tukipalveluja toisten hallintokuntien käyttöön esimerkkinä kiinteistöhoito- ja huolto sisältäen myös siivouspalvelut, joka sitoo toimialan henkilöstöresursseista yli puolet. Toisena selkeänä palvelukokonaisuutena ovat liikelaitostyyppiset palvelut (lämpö, vesi, jätehuolto), joiden kustannukset kokonaisuudessaan katetaan asiakasmaksuin. Kolmantena kokonaisuutena ovat pääosin verorahoituksella tuotetut/ostetut palvelut kuten kaavoitus, palo/pelastus, tienpito, puistot, yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt.

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia alkoi laantua vuoden 2022 alkupuolella. Sote-uudistuksen osalta kunnassa on tehty valmistelut töitä sosiaali- ja terveystoiminnan sekä pelastustoiminnan siirtymisestä maakuntaan vuoden 2023 alussa. Teknisellä toimialalla valmistelutyöt ovat kohdistuneet lähinnä kiinteistötietojen, sopimusten ja tukipalveluissa työskentelevän henkilöstön kartoitukseen sekä hyvinvointialueen ja kunnan välisten vuokrasopimusten valmisteluun. Rakennukset, missä hyvinvointialue tuottaa palveluja, kunta vuokraa hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Teknisten palveluiden toimintaympäristön muutoksina ennakoidaan edelleen kunnan väkimäärän hienoista pienenemistä. Digitalisaation voimakasta etenemistä myös teknisten kuntapalveluiden osalta. Henkilöstön vaihtuvuus ikärakenteen takia lisääntyy vuosittain, kun iso osa henkilöstöstä eläköityy. Tärkeää onkin varmistaa ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä uusille henkilöille. Osaamisen kehittäminen on tärkeää muuttuvissa tilanteissa. Myös organisaatiota on mahdollista uudistaa saranaivaiheissa. Lisäksi mahdollisia toimintaympäristön muutoksia aiheuttavat kunnan myymien palveluiden yhtiöittämistarkastelut.

Kunnan teknistä toimialaa on kehitetty pitkäjänteisesti palvelukeskusajatuksella. Kuntasuunnitelmaan kirjatut toimialan painopisteet ja tavoitteet tukevat strategiassa linjattuja konsernin painopistealueita. Toiminnan kehittämisen, kustannusten toimintayksikkölähtöisellä kohdentamisella ja seurannalla on kyetty ja pystytään palvelutuotanto sopeuttamaan kysyntään ja resursseihin. Tärkeää on myös ennakoita sektorin tulevaisuuteen vaikuttavat asiakkuudet ja niissä tapahtuvat muutokset. Kunnan kiinteistöomaisuuden kehittäminen kiinteistöstrategian mukaisesti on yksi keskeisistä toimienpiteistä.

Kunnan investointitarpeet suuntautuvat pääosin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinvestointien alueelle. Taivalkosken kunta on kuitenkin omarahoitteisestikin melko hyvin pystynyt hoitamaan investointitarpeet ja varsinkin kunnallisten laitosten osalta on huolehdittu, että korjausvelkaa ei syntyisi. Kunta on ottanut myös merkittävää vastuuta alempiasteisen tieverkon ylläpidon rahoituksesta.

EU-rahoitusta on saatu lähinnä yleishyödyllisiin sekä elinkeinopoliittisiin perustein toteutettuihin hankkeisiin.

Toimialan henkilöstön ikärakenne on suppea ja keski-ikä korkea. Henkilöstöpolitiikka on entistä suurempi haaste henkilöstön edelleen ikääntyessä. Toimialalla on edelleen suoritettava ennakoivaa ja joustavaa rekrytointia ja käytännön työhyvinvointitoimenpiteitä työvoimaresurssin turvaamiseksi. Osaamisen kehittäminen ja varmistaminen muuttuvissa tilanteissa on tärkeää.

Rakennuslupien sähköinen asiointi (Lupapiste.fi) on käytössä. Lupapiste on sähköinen asiointipalvelu, jossa kansalaiset, yritykset ja yhteisöt hoitavat lupa- ja ilmoitusasiansa vuorovaikutuksessa viranomaisten ja muiden osapuolten kanssa. Lupapiste koostuu neuvontapalvelusta ja hakemuspalvelusta. Valtuuston päätöksellä rakennusvalvonnan yhteistyösopimus Pudasjärven kaupungin rakennusvalvonnan kanssa solmittiin vuoden 2020 lopussa. Yhteistyö Pudasjärven kaupungin rakennusvalvonnan kanssa on ollut toimivaa.

Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävät on hoidettu Kuusamon kaupungin kanssa solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle. Tuotteiden hintaan kohdennetaan kaikki kustannusten osatekijät tariffilaskennassa. Lisäksi tariffeissa otetaan huomioon laitosten investointitarpeet, joten laitosten investointiohjelmat katetaan kuluttajamaksuista, eivätkä laitokset näin ollen rasita kunnan taloutta. Liikelaitosten osalta yksi suunnittelukauden painopiste on valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja tehokas varautuminen arjen poikkeustilanteisiin.

Kunnan lämpölaite tekee tiivistä yhteistyötä yhtiöitetyn lämmöntuotannon (Taivalkosken Voima Oy) kanssa. Yhtiö on kasvanut ja kehittänyt toimintaansa.

Kiinteistöjen ja infran korjausvelan vähentäminen ovat merkittävässä asemassa kunnan tulevien vuosien investointiohjelmissa. Tärkeimpiä lähitulevaisuuden kehityskohteita ovat mm. taajaman varavedenottamohanke ja monitoimikampus-/uimahallihanke.

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Hallinto, kaavoitus, rakennusvalvonta

Rekrytointeja on toteutettu jo useamman vuoden kuluessa henkilöstön kapean/korkean ikähaitarin tilanteessa palveluiden jatkuvuuden turvaavalla tavalla. Maanrakennusinsinööriin siirtyessä toisen kunnan palvelukseen, virkanimike muutettiin yhdyskuntapäällikön viraksi ja uusi henkilö aloitti virassa syyskuussa 2022. Käyttöpäällikkö siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja uusi käyttöpäällikkö aloitti virassa elokuussa 2022. Kiinteistöpäällikkö siirtyi toisen kunnan palvelukseen ja uusi kiinteistöpäällikkö aloitti virassa marraskuussa 2022. Henkilöstövaihdosten johdosta on toiminnan toteutuksissa jonkin verran viivettä mutta ei muuten merkittäviä poikkeamia edelliseen vuoteen.

Kaavoituksessa Hirsikankaan, Metsäoppilaitoksen alueen sekä Leppätien kaavamuutokset on olleet käynnissä. Myös keskustan alueen yleiskaavan päivittäminen on aloitettu.

Liikenne- ja yleiset alueet

Toiminnassa ei ole merkittäviä poikkeamia edelliseen vuoteen eikä nykyiseen vuoden 2022 käyttösuunnitelmaan. Taivalkosken kunta haki ja sai Liikenne- ja viestintäviraston Traficomilta myöntämää hankerahoitusta nukkuvien tiekuntien herättelyyn. Yksityistiekunnille on järjestetty infotilaisuuksia sekä opastusta ja neuvontaa. Liikuntapaikkastrategiaa toteutettiin yhdessä sivistyslautakunnan kanssa. Taivalvaaran alueen toiminnan kehittämisestä enemmän ympärivuotiseksi on pidetty erilaisia kehityspalavereja ja kokouksia.

Vesilaitos, kaukolämpölaite, jätehuolto, varasto ja konekeskus

Liikelaitostyyppisillä toiminnoilla (kaukolämpö- ja vesilaitos) toimintaperiaatteena on kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle. Toiminnassa ei ole merkittäviä poikkeamia edelliseen vuoteen eikä nykyiseen käyttösuunnitelmaan. Vesilaitoksella taksoja on tarkistettu lähinnä tulevia investointeja silmällä pitäen. Lämpölaitoksen osalta on ennakoitu, että Taivalkosken Voima Oy:n tuottaman energian hinta nousee tulevaisuudessa jonkin verran, josta johtuen kuluttajahintoja tullaan tarkistamaan.

Kunnan rakennukset

Toimialalla on edelleen toimittu kunnan käytöstä vapautuneiden kohteiden saamiseksi uusiokäyttöön tai myyntiin. Taivalkosken kunnalle on luotu kiinteistöstrategia, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa heinäkuussa 2022. Kiinteistöstrategia on tavoitteena päivittää vuosittain. Sähköiseen talokirjajärjestelmän käyttöönottoa toteutettu vuoden 2022 aikana. Kiinteistöhoitajien ammattiosaamista on vahvistettu käynnistämällä kiinteistöhoitajien ammattitutkinnon suorittaminen

oppisopimuksella oppilaitosyhteistyönä OSAOn Taivalkosken yksikön kanssa. Kaikki kiinteistöhoitajat suorittivat tutkinnot loppuun keväällä 2022.

Toiminnassa ei ole merkittäviä poikkeamia edelliseen vuoteen eikä nykyiseen vuoden 2021 käyttösuunnitelmaan. Vuokratulot toteutuneet lähes suunnitellusti.

Rakennusvalvonta

Rakennuslupahakemukset käsitellään 1–5 viikkoa hakemuksen jättämisestä. Lupamäärä vuonna 2022 oli 85 kpl sisältäen toimenpideilmoitukset.

Yhteistyösopimusta Pudasjärven kaupungin rakennusvalvonnan kanssa on toteutettu hyvässä yhteistyössä. Pudasjärven kaupungin rakennustarkastaja myöntää Taivalkosken kunnan alueen rakennus- ja toimenpideluvat sekä suorittaa tarvittavat lupaehtoiset katselmukset ja antaa neuvontaa rakennushankkeissa. Muilta osin rakennusvalvonta hoiti samat tehtävät kuin aikaisempina vuosina.

Sitovat tavoitteet ja mittarit

Vuonna 2023 lautakunta kokoontui 18 kertaa ja käsitteli 235 asiaa.

Teknisen lautakunnan alaisuudessa toimi vakituisesti 45,5 kokoaikaista henkilöä. Teknisen henkilöstö toimintayksiköittäin:

Henkilöstö	Lkm
Hallinto, kaavoitus ja mittaus	2,5
Liikenne ja yleiset alueet	6
Liikelaitokset	7
Rakennukset	30
Määräaikaiset	5
Tukityöllistetyt	1

Investoinnit

Taloussuunnitelman investointiohjelma:	Brutto	Netto
talousarvio	3 116 000	3 237 111
toteutuma	1 698 054	1 615 095

Investointien osalta ei saatu toteutettua kaikkia alun perin suunniteltuja investointeja pääosin merkittävän resurssipulan takia.

TALONRAKENNUS**Sosiaali- ja terveystoimen hankkeet**

Talousarviossa määrärahaa oli varattu 160 000 euroa. Toteuma oli 92 263 euroa. Talousarvioalitus oli 67 731 euroa. Terveyskeskuksen piha-alueen perusparannushanketta ei toteutettu.

Sivistystoimen hankkeet

Suurin hanke oli yläkoulun remonti, joka käynnistyi syksyllä 2022. Vuodelle 2022 oli määrärahaa varattu 1 000 000 e, josta käytettiin 534 621 euroa. Hanke jatkuu vuoden 2023 kesäkuun loppuun saakka. Alakoulun 3. vaiheen perusparannushankkeen loppuun saattamiseen oli varattu 80 000 euroa, josta käytettiin 18 396 euroa. Pääurakoitsijasta johtuen hankkeen loppuunsaattaminen viivästyi, koska urakoitsija ei toteuttanut kaikkia sopimuksen mukaisia velvoitteita. Muina kohteina toteutettiin sivistystoimen kohdistuvia pienempiä remontteja sekä hankittiin kalustoa. Sota-ajan perinnehuonehanke käynnistyi 2022 vuoden alusta. Kustannukset ylittyivät 22 416 euroa. Hanke jatkuu vielä vuoden 2023 alkupuolelle. Uimahallin peruskorjauksen suunnittelu siirrettiin vuoden 2023 alkupuolelle, samaan yhteyteen, kunnes aletaan selvittää monitoimikampushanketta.

Talousarviossa määrärahaa oli varattu 1 466 000 euroa. Toteuma oli 700 717 euroa. Talousarvioalitus 765 283 euroa. Talousarvioalitus johtui pääosin yläkoulun remontiin varatun investointimäärärahan jaksotuksesta, koska hanke jatkuu vuodelle 2023. Lisäksi pienempiä investointeja ei pystytty toteuttamaan.

Kiinteistöt hankkeet

Kunnantalon ilmanvaihdon perusparannushankkeen loppuun saattamiseen oli varattu 60 000 euroa, josta toteutui 36 583 euroa. Entisen ammattikoulun perusparannukseen oli varattu 500 000 euroa. Tämä määräraha siirrettiin yläkoulun perusparannushankkeeseen, koska yläkoulun katto päätettiin saneerauksen yhteydessä muuttaa tasakatosta harjakatoksi. Tämä entisen ammattikoulun perusparannus ei toteutunut. Väestönsuojan rakentamiseen ja vanhan paloaseman saneeraamiseen oli varattu yhteensä 100 000 euroa. Myöskään nämä hankkeet eivät toteutuneet.

Talousarviossa oli määrärahaa varattu 820 000,00 euroa. Toteuma oli vain 40 860 euroa. Talousarvioalitus 779 140,00 euroa.

Muut kohteet

Talousarviossa oli määrärahaa varattu OSAO:lle vuokrattujen kohteiden investointeihin 140 000 euroa. Toteuma oli 81 282 euroa. Toteuma jäi 58 718 euroa alle määrärahan.

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Liikenneväylät

Talousarviossa määrärahaa varattiin yhteensä 335 000 euroa. Määrärahaa käytettiin yhteensä 107 206 euroa. Talousarviossa määrärahat alittuivat 227 794 euroa. Talousarvion määräraha-alitus johtui siitä, että teiden päällystystöitä toteutettiin tavanomaista vähemmän, tievalaistusurakka osoittautui ennakoitua edullisemmaksi ja vuodelle teollisuusalueen tonttien kuntoon laitolle ei ollut tarvetta vielä vuodelle 2022. Myös opastus ja viitoitus siirtyi vuodelle 2023.

Puistot ja yleiset alueet

Talousarviossa määrärahaa varattiin yhteensä 60 000 euroa, joka sisälsi mm. Putaanmutkan ja leikkikenttien perusparannukset. Perusparannukset siirtyivät vuodelle 2023.

Urheilu-, liikunta ja virkistyspaikat

Talousarviossa määrärahaa varattiin yhteensä 105 000 euroa ja toteuma oli vain 22 088 euroa.

Uimarannan parannukseen on varattu 30 000 euroa ja toteutuma oli 12 630 euroa. Uimarannalle hankittiin lämmitettävä uimakoppi ja avantouintipaikka siirrettiin Siikalammen rantaan. Koskimelontaradan kunnostukseen varattiin 15 000 euroa ja toteuma oli 9 458 euroa. Urheilukentän/jääkiekkokaukalon puku- ja w c-tiloihin oli varattu 60 000 e. Tämä ei toteutunut, koska se päätettiin siirtää vuodelle 2023 monitoimikampanhankeen selvityksen yhteyteen.

LIKELAITOKSET

Kaukolämpölaitos

Talousarviossa määrärahaa varattiin yhteensä 100 000 euroa verkoston saneeraukseen ja uusiin liittymiin. Toteutuma oli 99 884 euroa. Investoinnit toteutuivat suunnitellusti. Toteutuma alittui 116 eurolla. Kaukolämpövuotoja korjattiin 4 kappaletta. Verkostoa saneerattiin aseman seudulla ja virastotalon talohaara. Lisäksi toteutettiin yksi uusi kaukolämpöliittymän rakentaminen.

Vesihuoltolaitos

Talousarviossa määrärahaa varattiin yhteensä 280 000 euroa. Toteuma oli 292 550 euroa. Toteuma ylittyi 12 550 euroa. Tämä ylitys johtui arvoitua kalliimmasta Jäteveden puhdistamon bioroottorin hankinnasta.

IRTAIMISTON HANKINTA JA PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Muut pitkävaikutteiset menot

Talousarviossa varattiin määrärahaa yksityisten perusparannuksiin yhteensä 110 000 euroa. Perusparannusmenot olivat 108.991 euroa. Määrärahaa käytettiin mm. Virvikkosuon yksityistien ja Mannilan yksityistien sorastuksiin, joihin saatiin ELY-keskuksen rahoitusta 30.742 euroa. Täten yksityisten perusparannusten nettomenot olivat 78.267 €.

Reitistöjen kunnostushankkeeseen talousarviossa varauduttiin 100 000 eurolla. ELY on myöntänyt 2-vuotisen rahoituksen reitistöjen kunnostukseen. Hanke käynnistyi v. 2022 aikana. Määrärahasta käytettiin 37 773 euroa. Hanke jatkuu syksyyn 2023.

2.9. Tytäryhtiöt

Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

Yhtiö omistaa monitoimirakennuksen, jossa sijaitsevat hotelli- ja ravintolatilat sekä alakerrassa uima-allastilat. Taivalkosken kunta on vuokrannut hotelli- ja ravintolatilat yksityiselle yrittäjälle. Uima-allastilat ovat Taivalkosken kunnan kanssa yhteiskäytössä yrittäjän kanssa. Uimahalli osasto toimii kunnan yleisenä uimahallina ja sen toimintaa toteuttaa Taivalkosken kunnan sivistyspalvelut. Yhtiöjärjestyksen ja osakepääoman omistuksen nojalla tiloja hallitsee Taivalkosken kunta. Päätulonlähde on Taivalkosken kunnan kuukausittain maksama vastike yhtiölle.

Kiinteistö Oy Koillismaakeskuksessa on vuoden 2022 aikana tapahtunut paljon henkilövaihdoksia. Tästä johtuen suunnitellut remontit ovat viivästyneet. Kiinteistö Oy Koillismaakeskukseen on teetetty kuntokartoitus vuonna 2020. Vaikka tiloissa on tehty vuosittain vuosihuolto- ja kunnostustöitä kiinteistön kunnan ylläpitämiseksi, on vuosien varrella päässyt kiinteistöön syntymään merkittävästi korjausvelkaa.

Vuoden aikana akuutteina korjaustöinä tehtiin rakennuksessa vanhalle osalle viemäriputkiston uusintaa. Muutamissa hotellihuoneissa oli sisäkattojen levysaumoja ratkeillut. Nämä korjattiin / siistittiin listoittamalla. Kiinteistön vesikaton korjaus on alun perin suunniteltu tehtäväksi vuonna 2021. Katon korjaus on siirtynyt edelleen ja vuoden 2022 on suunniteltu tähän kilpailutettu ja tilattu. Remontteja varten yhtiö on ottanut Danske Bankin myöntämää lainaa, jonka takaajana on toiminut Taivalkosken kunta. Lainan määrä on 300 t€ ja laina-aika on 10 vuotta. Lainasta on nostettu vuoden 2021 aikana 200 t€ ja vuonna 2022 laina on nostettu kokonaan.

Kiinteistöhuolto on kilpailutettu vuonna 2021. Kiinteistön huollon hoitaa Pyykkösen kiinteistöhuolto ja siivous. Sopimus on voimassa 30.09.2023 asti.

Kiinteistössä sijaitsee pääsääntöisesti kunnan käytössä oleva uimahalliosasto. Kuntokartoituksessa on uimahalli todettu olevan elinkaarensa päässä. Hallitus on tästä huolissaan ja esittänyt, että Taivalkosken kunnan tulisi tehdä saneerauksesta päätös uimahalliasiasta mahdollisimman pian.

Kiinteistöyhtiön palveluksessa ei ole ollut päätoimista henkilökuntaa.

Talous

	2022	2021
Liikevaihto	193 548	193 548
Liikevoitto (-tappio)	382	-6 840
Tilikauden tulos	-5 570	-7 293
Oma pääoma	2 156 549	2 162 119
Vieras pääoma	304 940	246 415

Kiinteistö Oy Siikataival

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistöjä sekä ylläpitää vuokra-asuntoja Taivalkoskella.

Vuonna 2022 tehtiin asukkaiden vaihtumisen yhteydessä huoneistojen pintakorjauksia. Lisäksi on uusittu jonkin verran jääkaappeja, helloja, kiukaita ja keittiön kaappeja. Myös kiinteistöjen ulkopuolisia huoltokorjauksia ja myrskyvaurion tuhoja on kunnostettu. E- ja D-talojen vesikatot on uusittu. Kaikkiin kiinteistöihin on laadittu pelastussuunnitelmat.

Vuoden vaihteessa päättyneiden vuokrasopimusten osalta ko. kiinteistöihin tehdään kunnostamisia ja IV-kanavien nuohous toteutetaan vuoden 2023 puolella. Kuntoarvion mukaisia vuosittaisia korjauksia suoritetaan talousarvion puitteissa. Kiinteistöissä on useita käyttöiän päässä olevia lämmönvaihtimia ja muita LVI-laitteita, ja lukituksen uusimistarpeita lähes kaikissa kiinteistöissä. Paananrivin vesikattojen uusimistyö on suunniteltu toteutettavaksi 2024. Vuosittaiset korjaustarpeet lisääntyvät kiinteistöjen ikääntyessä. Kiinteistöjä on kuitenkin suunnitelmallisesti ylläpidetty tarpeellisilla ylläpito- ja huoltokorjauksilla, jotta kaikissa asunnoissa pystyy asumaan. Asuntojen käyttöaste oli vuoden lopussa 97,0 %.

Talous

	2022	2021
Liikevaihto	1 365 859	1 375 572
Liikevoitto (-tappio)	406 984	532 001
Tilikauden tulos	-2 420	-14 537
Oma pääoma	1 282 002	1 284 423
Vieras pääoma	2 815 478	2 924 249

Taivalkosken Kyläverkot Oy

Yhtiö on perustettu vuonna 2013. Taivalkosken Kyläverkot Oy:n tarkoituksena on ollut rakentaa tilaajayhteysverkko Taivalkosken kunnan alueella sekä hallinnoida tätä verkkoa. Verkon rakentamiseen saatiin rahoitusta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2007–2013 ja ohjelmasta 2014–2020.

Runkoverkon rakentamisesta on vastannut Kairan Kuitu Oy. Taivalkosken Kyläverkot Oy:n osalta rakentaminen painottui vuosiin 2014–2016. Vuonna 2017 rakennettiin enää yksittäisiä kesken jääneitä liittymiä. Taivalkosken Kyläverkot Oy:llä ja Kairan Kuitu Oy:llä on sopimus tilaajayhteysverkon käytöstä.

Talous

	2022	2021
Liikevaihto	103 000	123 387
Liikevoitto (-tappio)	51 583	71 990
Tilikauden tulos	19 780	43 530
Oma pääoma	-198 989	-218 769
Vieras pääoma	1 505 328	1 575 017

Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

Yhtiö omistaa ja hallitsee kiinteistön rakennuksineen. Tilat on vuokrattu konepajatoimintaan ja sitä palvelevaan toimintaan. Kunnan omistusosuus on 84,02 %.

Talous

	2022	2021
Liikevaihto	360 000	357 600
Liikevoitto (-tappio)	60 578	55 489
Tilikauden tulos	36 620	36 249
Oma pääoma	1 925 847	1 889 227
Vieras pääoma	1 398 075	1 569 506

2.10. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Taivalkosken kunta TULOSLASKELMA ULK + SIS	Talousarvio + muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT ed.vuosi
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	4 060 257,00	4 497 864,45	-437 607,45	110,80	4 784 845,53
Maksutuotot	1 831 800,00	1 566 533,16	265 266,84	85,50	1 541 065,64
Tuet ja avustukset	386 420,00	1 090 514,81	-704 094,81	282,20	1 183 262,21
Muut toimintatuotot	2 636 085,00	3 465 075,36	-828 990,36	131,40	2 664 132,17
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 914 562,00	10 619 987,78	-1 705 425,78	119,10	10 173 305,55
Valmistus omaan käyttöön	0,00	45 172,39	-45 172,39	0,00	90 787,67
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-14 182 603,00	-14 084 225,00	-98 378,00	99,30	-13 657 516,30
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-3 280 795,00	-3 188 966,56	-91 828,44	97,20	-3 111 276,04
Muut henkilösivukulut	-552 682,00	-639 278,18	86 596,18	115,70	-505 052,25
Henkilösivukulut	-3 833 477,00	-3 828 244,74	-5 232,26	99,90	-3 616 328,29
Henkilöstökulut yht.	-18 016 080,00	-17 912 469,74	-103 610,26	99,40	-17 273 844,59
Palvelujen ostot	-16 004 818,00	-15 406 618,74	-598 199,26	96,30	-15 442 153,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 570 408,00	-3 818 462,52	248 054,52	106,90	-3 700 062,86
Avustukset	-1 339 582,00	-1 241 519,93	-98 062,07	92,70	-1 228 990,49
Muut toimintakulut	-2 366 524,00	-2 803 542,05	437 018,05	118,50	-2 281 711,41
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-41 297 412,00	-41 137 440,59	-159 971,41	99,60	-39 835 975,29
TOIMINTAKATE	-32 382 850,00	-30 517 452,81	-1 865 397,19	94,20	-29 662 669,74
Verotulot	13 626 000,00	14 153 296,44	-527 296,44	103,90	13 528 686,93
Valtionosuudet	20 533 289,00	20 453 204,00	80 085,00	99,60	19 896 773,55
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 300,00	11 223,31	-9 923,31	863,30	2 040,39
Muut rahoitustuotot	89 300,00	122 641,19	-33 341,19	137,30	65 050,83
Korkokulut	-32 000,00	-32 595,08	595,08	101,90	-35 427,30
Muut rahoituskulut	-4 000,00	-59 934,37	55 934,37	1 498,40	-3 237,87
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	54 600,00	41 335,05	13 264,95	75,70	28 426,05
VUOSIKATE	1 831 039,00	4 130 382,68	-2 299 343,68	225,60	3 791 216,79
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-2 010 000,00	-1 826 560,76	-183 439,24	90,90	-1 702 822,26
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	-178 961,00	2 303 821,92	-2 482 782,92	-1 287,30	2 088 394,53
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	11 240,00	23 131,87	-11 891,87	205,80	11 073,78
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-167 721,00	2 326 953,79	-2 494 674,79	-1 387,40	2 099 468,31

Taivalkosken kunta TULOSLASKELMA ULK	Talousarvio + muutokset	Toteutuma kuluva vuosi	Jäljellä	TOT%	TOT ed.vuosi
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 760 283,00	2 879 657,11	-119 374,11	104,30	3 268 682,79
Maksutuotot	1 831 800,00	1 566 533,16	265 266,84	85,50	1 541 015,04
Tuet ja avustukset	386 420,00	1 090 514,81	-704 094,81	282,20	1 183 262,21
Muut toimintatuotot	1 299 395,00	1 403 861,75	-104 466,75	108,00	1 218 310,10
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 277 898,00	6 940 566,83	-662 668,83	110,60	7 211 270,14
Valmistus omaan käyttöön	0,00	45 172,39	-45 172,39	0,00	90 787,67
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-14 182 603,00	-14 084 225,00	-98 378,00	99,30	-13 657 516,30
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-3 280 795,00	-3 188 966,56	-91 828,44	97,20	-3 111 276,04
Muut henkilösivukulut	-552 682,00	-639 278,18	86 596,18	115,70	-505 052,25
Henkilösivukulut	-3 833 477,00	-3 828 244,74	-5 232,26	99,90	-3 616 328,29
Henkilöstökulut yht.	-18 016 080,00	-17 912 469,74	-103 610,26	99,40	-17 273 844,59
Palvelujen ostot	-15 076 303,00	-14 170 503,68	-905 799,32	94,00	-14 360 079,01
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 198 148,00	-3 391 768,77	193 620,77	106,10	-3 245 624,13
Avustukset	-1 339 582,00	-1 241 519,93	-98 062,07	92,70	-1 228 990,49
Muut toimintakulut	-1 030 635,00	-786 929,91	-243 705,09	76,40	-856 189,33
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-38 660 748,00	-37 458 019,64	-1 202 728,36	96,90	-36 873 939,88
TOIMINTAKATE	-32 382 850,00	-30 517 452,81	-1 865 397,19	94,20	-29 662 669,74
Verotulot	13 626 000,00	14 153 296,44	-527 296,44	103,90	13 528 686,93
Valtionosuudet	20 533 289,00	20 453 204,00	80 085,00	99,60	19 896 773,55
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	1 300,00	11 223,31	-9 923,31	863,30	2 040,39
Muut rahoitustuotot	89 300,00	122 641,19	-33 341,19	137,30	65 050,83
Korkokulut	-32 000,00	-32 595,08	595,08	101,90	-35 427,30
Muut rahoituskulut	-4 000,00	-59 934,37	55 934,37	1 498,40	-3 237,87
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	54 600,00	41 335,05	13 264,95	75,70	28 426,05
VUOSIKATE	1 831 039,00	4 130 382,68	-2 299 343,68	225,60	3 791 216,79
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-2 010 000,00	-1 826 560,76	-183 439,24	90,90	-1 702 822,26
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	-178 961,00	2 303 821,92	-2 482 782,92	-1 287,30	2 088 394,53
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	11 240,00	23 131,87	-11 891,87	205,80	11 073,78
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-167 721,00	2 326 953,79	-2 494 674,79	-1 387,40	2 099 468,31

2.11. Investointiosan toteutuminen

	TA	TA muutos	TA + muutos	TOT	Jäljellä	TOT %
Kunnanhallituksen inv.proj.						
Osakkeiden hankinta						
Hankinnat yht.	0	-40 000	-40 000	0	-40 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	0	-40 000	-40 000	0	-40 000	0
Yksityisteiden perusparannukse						
Hankinnat yht.	-110000 *)	0	-110 000	-47 159	-62 841	43
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-110 000	0	-110 000	-47 159	-62 841	43
Monitoimireitistön kunnostamis						
Hankinnat yht.	-100 000	0	-100 000	-81 960	-18 040	82
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	44 181	-44 181	0
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	-37 779	-62 221	38
Maa-alueiden myynti ja osto						
Hankinnat yht.	-16 000	-55 000	-71 000	-73 840	2 840	104
Myyntit yht.	0	0	0	8 053	-8 053	0
Investointien netto	-16 000	-55 000	-71 000	-65 787	-5 213	93
Kunnanhallituksen inv.proj. YHTEENSÄ						
Hankinnat yht.	-226 000	-95 000	-321 000	-202 964	-118 036	63
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	44 181	-44 181	0
Myyntit yht.	0	0	0	8 053	-8 053	0
Investointien netto	-226 000	-95 000	-321 000	-150 730	-170 270	47
*) osa määrärahasta Virvikkosuontien ja Mannilantien perusorjaus						
Sote investointiproj						
Terveyskeskuksen peruskorjaus						
Hankinnat yht.	-40 000	0	-40 000	-14 167	-25 833	35
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-40 000	0	-40 000	-14 167	-25 833	35
Henkilökunnan asuntola/Sosiaal						
Hankinnat yht.	-64 000	0	-64 000	-38 002	-25 998	59
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-64 000	0	-64 000	-38 002	-25 998	59
Palv.keskus Katajan saneeraus						
Hankinnat yht.	-30 000	0	-30 000	-14 239	-15 761	47
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-30 000	0	-30 000	-14 239	-15 761	47
Sos. ja terv.toimen irtaimisto						
Hankinnat yht.	0	-26 000	-26 000	-25 862	-138	99
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	0	-26 000	-26 000	-25 862	-138	99
Sote investointiproj YHTEENSÄ						
Hankinnat yht.	-134 000	-26 000	-160 000	-92 269	-67 731	58
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-134 000	-26 000	-160 000	-92 269	-67 731	58

	TA	TA muutos	TA + muutos	TOT	Jäljellä	TOT %
Sivistystoimen investointiproj						
Yläkoulun remontti						
Hankinnat yht.	-500 000	-500 000	-1 000 000	-465 379	-534 621	47
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-500 000	-500 000	-1 000 000	-465 379	-534 621	47
Alakoulun saneeraus						
Hankinnat yht.	-80 000	0	-80 000	-20 286	-59 714	25
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-80 000	0	-80 000	-20 286	-59 714	25
Koulut/pk katokset ja aidat						
Hankinnat yht.	-30 000	0	-30 000	-24 492	-5 508	82
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-30 000	0	-30 000	-24 492	-5 508	82
Hutun koulu pyöräkatos piharak						
Hankinnat yht.	-30 000	0	-30 000	-6 855	-23 145	23
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-30 000	0	-30 000	-6 855	-23 145	23
Sota-ajan perinnehuone						
Hankinnat yht.	-65 000	0	-65 000	-87 416	22 416	134
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-65 000	0	-65 000	-87 416	22 416	134
TaKu:n kuntosalilaitteiden uus						
Hankinnat yht.	-55 000	0	-55 000	-45 047	-9 953	82
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-55 000	0	-55 000	-45 047	-9 953	82
Älytaulut, kalusteet, mobiili						
Hankinnat yht.	-91 000	0	-91 000	-37 298	-53 702	41
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-91 000	0	-91 000	-37 298	-53 702	41
Uimahallin peruskorj. suunn.						
Hankinnat yht.	-100 000	0	-100 000	0	-100 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	0	-100 000	0
Liikuntatoimen ratojen kunn.						
Hankinnat yht.	-15 000	0	-15 000	-15 830	830	106
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-15 000	0	-15 000	-15 830	830	106
Sivistystoimen investointiproj YHTEENSÄ						
Hankinnat yht.	-966 000	-500 000	-1 466 000	-702 602	-763 398	48
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-966 000	-500 000	-1 466 000	-702 602	-763 398	48

	TA	TA muutos	TA + muutos	TOT	Jäljellä	TOT %
Teknisten palveluiden inv.proj						
Virvikkosuon yks.tien peruspar						
Hankinnat yht.	0 *)	0	0	-41 056	41 056	0
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	20 510	-20 510	0
Investointien netto	0	0	0	-20 546	20 546	0
Mannilan yks.tien perusparann						
Hankinnat yht.	0 *)	0	0	-20 776	20 776	0
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	10 214	-10 214	0
Investointien netto	0	0	0	-10 562	10 562	0
Ammattikoulun tilojen saneerau						
Hankinnat yht.	-500 000	500 000	0	0	0	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-500 000	500 000	0	0	0	0
Kunnanvir.ilmast.saneeraus						
Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	-36 583	-23 417	61
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-60 000	0	-60 000	-36 583	-23 417	61
Väestönsuoja Taivalkosk. halli						
Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	0	-60 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-60 000	0	-60 000	0	-60 000	0
Vanhan paloaseman saneer						
Hankinnat yht.	-40 000	0	-40 000	0	-40 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-40 000	0	-40 000	0	-40 000	0
Rakentaminen ja päällystäminen						
Hankinnat yht.	-150 000	0	-150 000	-90 831	-59 169	61
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-150 000	0	-150 000	-90 831	-59 169	61
Tievalaistus						
Hankinnat yht.	-25 000	0	-25 000	-16 374	-8 626	65
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-25 000	0	-25 000	-16 374	-8 626	65
Maanpohjakorvaukset/toimitukse						
Hankinnat yht.	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-20 000	0	-20 000	0	-20 000	0
Opastus ja viitoitus						
Hankinnat yht.	-40 000	0	-40 000	0	-40 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-40 000	0	-40 000	0	-40 000	0

	TA	TA muutos	TA + muutos	TOT	Jäljellä	TOT %
Teollisuusal.tontit/saha						
Hankinnat yht.	-100 000	0	-100 000	0	-100 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	0	-100 000	0
Leikkikentät, kalusteiden uusi						
Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	0	-60 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-60 000	0	-60 000	0	-60 000	0
Urh.kent/jääkiekkok puku-wctil						
Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	0	-60 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-60 000	0	-60 000	0	-60 000	0
Uimaranta,uimakopit,laituri						
Hankinnat yht.	-30 000	0	-30 000	-12 630	-17 370	42
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-30 000	0	-30 000	-12 630	-17 370	42
Teknisten palv. irtaimisto						
Hankinnat yht.	-50 000	0	-50 000	0	-50 000	0
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-50 000	0	-50 000	0	-50 000	0
Kiinteistöstrag. ja huoltokirj						
Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	-4 280	-55 720	7
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-60 000	0	-60 000	-4 280	-55 720	7
Varavedenottamo Pitkälammenkan						
Hankinnat yht.	-60 000	0	-60 000	-34 705	-25 295	58
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-60 000	0	-60 000	-34 705	-25 295	58
Teknisten palveluiden inv.proj YHTEENSÄ						
Hankinnat yht.	-1 315 000	500 000	-815 000	-253 790	-561 210	31
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	30 724	-30 724	0
Investointien netto	-1 315 000	500 000	-815 000	-223 066	-591 934	27

*) määräraha kohdassa yksityisteiden peruskorjaus

	TA	TA muutos	TA + muutos	TOT	Jäljellä	TOT %
Muut investointi projektit						
Koskimelontaradan kunnostamine						
Hankinnat yht.	-15 000	0	-15 000	-9 458	-5 542	63
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-15 000	0	-15 000	-9 458	-5 542	63
Osekk:lle vuokratut kiinteistö						
Hankinnat yht.	-140 000	0	-140 000	-81 282	-58 718	58
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-140 000	0	-140 000	-81 282	-58 718	58
Suunnittelu, verkosto ja laito						
Hankinnat yht.	-120 000	0	-120 000	-142 348	22 348	119
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-120 000	0	-120 000	-142 348	22 348	119
Jv-puhdistamo bioroottorin uus						
Hankinnat yht.	-100 000	0	-100 000	-115 497	15 497	115
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	-115 497	15 497	115
Verkostosaneeraus						
Hankinnat yht.	-100 000	0	-100 000	-99 884	-116	100
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-100 000	0	-100 000	-99 884	-116	100
Muut investointi projektit YHTEENSÄ						
Hankinnat yht.	-475 000	0	-475 000	-448 319	-26 681	94
Rahoitusosuudet						
Investointien netto	-475 000	0	-475 000	-448 319	-26 681	94
KAIKKI YHTEENSÄ						
Hankinnat yht.	-3 116 000	-121 000	-3 237 000	-1 699 944	-1 537 056	53
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	74 905	-74 905	0
Myynnit yht.	0	0	0	8 053	-8 053	0
Investointien netto	-3 116 000	-121 000	-3 237 000	-1 616 985	-1 620 015	50

2.12. Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2022	TA 2022 muutos	TA 2022 + muutokset	Toteuma	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	1 941 750	-110 711	1 831 039	4 130 382,68	2 299 343,68
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	-211 145,43	-211 145,43
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 941 750	-110 711	1 831 039	3 919 237,25	2 088 198,25
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-3 116 000	-121 000	-3 237 000	-1 699 943,71	1 537 056,29
Rah.osuudet investointimenoiksi	0	0	0	74 905,19	74 905,19
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	0	0	0	219 198,61	219 198,61
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 116 000	-121 000	-3 237 000	-1 405 839,91	1 831 160,09
Toiminnan ja invest. rahavirta	-1 174 250	-231 711	-1 405 961	2 513 397,34	3 919 358,34
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaam.lisäykset	0	0	0	-46 652,00	-46 652,00
Antolainasaam.vähennykset	0	0	0	336,38	336,38
Antolainauksen muutokset	0	0	0	-46 315,62	-46 315,62
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	2 500 000	0	2 500 000	0,00	-2 500 000,00
Pitkäaik.lainojen vähennys	-816 280	0	-816 280	-816 274,00	6,00
Lainakannan muutokset	1 683 720	0	1 683 720	-816 274,00	-2 499 994,00
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut	0	0	0	25 503,09	25 503,09
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-4 837,07	-4 837,07
Saamisten muutos	-30 000	-50 000	-80 000	76 335,49	156 335,49
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	47 682,11	47 682,11
Muut maksuvalmiuden muutokset	-30 000	-50 000	-80 000	144 683,62	224 683,62
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 653 720	-50 000	1 603 720	-717 906,00	-2 321 626,00
RAHAVAROJEN MUUTOS	479 470	-281 711	197 759	1 795 491,34	1 597 732,34

2.13. Yhteenveto sitovien erien toteutumisesta

	MÄÄRÄRAHAT 1 000 EUR						TULOARVIOT 1 000 EUR				
	Sitovuus 1) N	Alkup. TA	TA muutos	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- ma	Poik- keama	Alkup. TA	TA muutos	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Keskusvaalilautakunta	N	-27		-27	-12	-15	0		0	9	9
Tarkastuslautakunta	N	-40		-40	-27	-13	0		0	0	0
Valtuusto	N	-43		-43	-43	0	0		0	0	0
Kunnanhallitus	N	-3 327	-390	-3 717	-3 297	-420	91		91	402	311
Sosiaali- ja terveyslautak.	N	-19 615		-19 615	-18 962	-654	2 395		2 395	2 775	380
Sivistyslautakunta	N	-8 624	-600	-9 224	-9 235	12	644		644	734	90
Tekininen lautakunta	N	-5 994		-5 994	-5 927	-67	3 147		3 147	3 066	-82
Yhteensä		-37 671	-990	-38 661	-37 503	-1 158	6 278	0	6 278	6 986	708
TULOSLAKELMAOSA											
Verotulot	N						12 880	746	13 626	14 153	527
Valtionosuudet	N						20 400	133	20 533	20 453	-80
Korkotulot	N						1		1	11	10
Muut rahoitustulot	N						89		89	123	33
Korkomenot	N	-32		-32	-33	1					0
Muut rahoitusmenot	N	-5		-5	-60	55					0
Satunnaiset kulut	N	0		0		0					
Yhteensä		-37		-37	-93	56	33 371	879	34 250	34 740	490
INVESTOINTIOSA											
Investoinnit	B	-3 116	-121	-3 237	-1 700	-1 537	0		0	83	-83
Yhteensä		-3 116	-121	-3 237	-1 700	-1 537	0	0	0	83	-83
RAHOITUSOSA											
Tulorahoituksen korjauserät											
Antolainasaamisten muutos		0		0	-47	47	0		0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	N						2 500		2 500	0	2 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	N	-816		-816	-816	0					
Muut maksuvalmiuden muutokset	N	-30	-50	-80	145	-225					
Yhteensä		-846		-896	-718	-178	2 500	0	2 500	0	2 500
Kaikki yhteensä		-41 670	-1 111	-42 831	-40 014	-2 817	42 148	879	43 028	41 809	3 616

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja noudatetaan kirjanpitolautakunnan yleisohjeita.

3.2. Tuloslaskelma

Ulkoiset tulot ja menot	1.1-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 879 657,11		3 268 682,79	
Maksutuotot	1 566 533,16		1 541 015,04	
Tuet ja avustukset	1 090 514,81		1 183 262,21	
Muut toimintatuotot	1 403 861,75	6 940 566,83	1 218 310,10	7 211 270,14
Valm.om.käyttöön	45 172,39	45 172,39	90 787,67	90 787,67
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	- 17 912 469,74		- 17 273 844,59	
Palkat ja palkkiot	- 14 084 225,00		- 13 657 516,30	
Henkilösivukulut	- 3 828 244,74		- 3 616 328,29	
Eläkekulut	- 3 188 966,56		- 3 111 276,04	
Muut henkilösivukulut	- 639 278,18		- 505 052,25	
Palvelujen ostot	- 14 170 503,68		- 14 360 079,01	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 391 768,77		- 3 245 624,13	
Avustukset	- 1 241 519,93		- 1 228 990,49	
Muut toimintakulut	- 786 929,91	- 37 503 192,03	- 856 189,33	- 36 964 727,55
Toimintakate		- 30 517 452,81		- 29 662 669,74
Verotulot		14 153 296,44		13 528 686,93
Valtionosuudet		20 453 204,00		19 896 773,55
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	11 223,31		2 040,39	
Muut rahoitustuotot	122 641,19		65 050,83	
Korkokulut	- 32 595,08		- 35 427,30	
Muut rahoituskulut	- 59 934,37	41 335,05	- 3 237,87	28 426,05
Vuosikate		4 130 382,68		3 791 216,79
Poistot ja arvonalennukset				
Suunnitelmanmukaiset poistot	- 1 826 560,76		- 1 702 822,26	
Arvonalentumiset	-	- 1 826 560,76	-	- 1 702 822,26
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
Satunnaiset kulut		0,00		0,00
Tilikauden tulos		2 303 821,92		2 088 394,53
Poistoeron lis.(-) tai väh.(+)		23 131,87		11 073,78
Varausten lis.(-) tai väh.(+)		-		-
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)		-		-
Tilikauden + yli/-alijäämä		2 326 953,79		2 099 468,31

3.3. Rahoituslaskelma

	TP 2022		TP 2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	4 130 382,68		3 791 216,79	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjaukset	-211 145,43	3 919 237,25	-82 836,21	3 708 380,58
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 699 943,71		-3 562 108,98	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	74 905,19		209 628,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	219 198,61	-1 405 839,91	98 555,20	-3 253 925,78
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 513 397,34		454 454,80
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-46 652,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	336,38	-46 315,62	336,38	336,38
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		1 500 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-816 274,00		-658 380,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-816 274,00	0,00	841 620,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	91 550,93	91 550,93
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	25 503,09		17 258,65	
Vaihto-omaisuuden muutos	-4 837,07		6 919,37	
Saamisten muutos	76 335,49		-405 868,35	
Korottomien velkojen muutos	47 682,11	144 683,62	327 787,24	-53 903,09
Rahoituksen rahavirta		-717 906,00		879 604,22
Rahavarojen muutos		1 795 491,34		1 334 059,02
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 560 043,27		2 764 551,93	
Rahavarat 1.1.	-2 764 551,93	1 795 491,34	-1 430 492,91	1 334 059,02

3.4. Tase

VASTAAVAA	2022		2021	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Tietokoneohjelmistot	277 442,17		177 334,15	
Muut pitkävaikutteiset menot	6 111,00		28 276,59	
		283 553,17		205 610,74
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	3 660 623,85		3 594 837,03	
Rakennukset	17 813 283,19		18 389 698,06	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 554 306,69		4 467 522,22	
Muut pitkävaikutteiset menot				
Koneet ja kalusto	488 667,46		570 032,24	
Muut aineelliset hyödykkeet	65 849,40		65 849,40	
Ennakkomaksut ja kesk.eräiset	697 116,36	27 279 846,95	692 549,93	27 780 488,88
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	4 967 996,79		4 967 996,79	
Muut lainasaamiset	716 934,75		717 271,13	
Muut saamiset	67 912,06	5 752 843,60	21 260,06	5 706 527,98
Pysyvät vastaavat yhteensä		33 316 243,72		33 692 627,60
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Toimeksiantojen varat				
Valtion toimeksiannot	41 372,30		55 313,56	
Muut toimeksiantojen varat	29 574,07	70 946,37	20 794,20	76 107,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	17 831,85		12 994,78	
Muu vaihto-omaisuus	-	17 831,85	-	12 994,78
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	638 251,63		563 452,79	
Lainasaamiset	30 000,00			
Muut saamiset	80 551,14	748 802,77	80 600,00	644 052,79
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	933 964,88		829 033,30	
Lainasaamiset	37 850,41			
Muut saamiset	286 876,73		463 381,53	
Siirtosaamiset	516 603,42	1 775 295,44	450 842,00	1 743 256,83
Rahat ja pankkisaamiset				
Pankkisaamiset	4 559 359,35		2 769 783,21	
Käteisvarat	683,92	4 560 043,27	- 5 231,28	2 764 551,93
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		7 101 973,33		5 164 856,33
VASTAAVAA		40 489 163,42		38 933 591,69

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	- 11 252 197,19		- 11 252 197,19	
Muut omat rahastot	-		-	
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	- 13 737 177,65		- 11 637 709,34	
Tilikauden yli/alijäämä	- 2 326 953,79	- 27 316 328,63	- 2 099 468,31	- 24 989 374,84

Oma pääoma yhteensä - **27 316 328,63** - **24 989 374,84**

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	- 138 224,92		- 161 356,79	
Vapaaehtoiset varaukset	- 1 179 362,68	- 1 317 587,60	- 1 179 362,68	- 1 340 719,47

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	-	-	-	-
---------------------------	---	---	---	---

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	- 86 332,96		- 84 911,78	
Lahjoitusrahastojen pääomat	- 37 142,21		- 28 354,34	
Muut toimeksiantojen pääomat	- 64 573,92	- 188 049,09	- 54 441,27	- 167 707,39

VIERASPÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	- 5 175 433,00		- 5 991 707,00	
Muut pitkäaikaiset velat	- 37 719,91	- 5 213 152,91	- 37 719,91	- 6 029 426,91

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	- 816 274,00		- 816 274,00	
Saadut ennakot	- 132 297,04		- 82 722,61	
Ostovelat	- 1 820 798,86		- 1 731 655,69	
Muut velat	- 320 953,44		- 298 211,59	
Siirtovelat	- 3 363 721,85	- 6 454 045,19	- 3 477 499,19	- 6 406 363,08

Vieras pääoma yhteensä - **11 667 198,10** - **12 435 789,99**

VASTATTAVAA - **40 489 163,42** - **38 933 591,69**

3.5. Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma

	2022	2021
Toimintatuotot	17 792 531,64	18 246 915,11
Toimintakulut	-47 341 236,11	-46 289 749,88
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	249 842,59	31 488,08
Toimintakate	-29 298 861,89	-28 011 346,69
Verotulot	14 071 118,18	13 449 740,47
Valtionosuudet	20 453 204,00	19 896 773,55
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	12 489,84	2 238,79
Muut rahoitustuotot	89 651,70	33 385,29
Korkokulut	-118 768,18	-92 090,23
Muut rahoituskulut	-86 755,04	-5 102,10
Vuosikate	5 122 078,59	5 273 599,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 880 209,79	-2 672 721,08
Omistuksen eliminointierot	22,55	-27,29
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	2 241 891,36	2 600 850,70
Tilinpäätössiirrot	-9 041,38	-949,88
Tilikauden verot	-3 119,31	-1 179,69
Laskennalliset verot	-32 568,76	-61 113,20
Vähemmistöosuudet	-6 332,08	-4 181,15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 190 829,82	2 533 426,78

Konsernin rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 122 078,60	5 273 599,08
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-3 119,31	-1 179,69
Tulorahoituksen korjaukset	-488 989,99	-163 100,51
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 004 917,86	-7 017 413,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin	79 482,58	1 927,80
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	177 354,80	783 796,06
Toiminnan ja investointien rahavirta	-118 111,16	-1 122 370,63
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-46 652,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	336,38	336,38
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	2 663 559,48	3 402 600,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-420 665,69	-230 403,88
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-912 516,00	-926 840,00
Oman pääoman muutokset	188 485,30	91 550,93
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	24 936,50	17 190,74
Vaihto-omaisuuden muutos	23 802,24	-15 928,69
Saamisten muutos	26 181,23	-650 481,19
Korottomien velkojen muutos	138 406,24	500 328,59
Rahoituksen rahavirta	1 685 873,67	2 188 352,88
Rahavarojen muutos	1 567 762,51	1 065 982,25
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 928 820,66	4 361 058,15
Rahavarat 1.1.	4 361 058,15	3 295 075,90
	1 567 762,51	1 065 982,25

Konsernitase

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	50 557 810,81	48 513 740,24
Aineettomat hyödykkeet	575 000,89	438 902,29
Aineettomat oikeudet	332 940,58	244 549,96
Muut pitkävaikutteiset menot	82 415,58	92 196,90
Ennakkomaksut	159 644,74	102 155,43
Aineelliset hyödykkeet	47 603 281,78	46 112 237,62
Maa- ja vesialueet	4 473 338,90	4 406 441,64
Rakennukset	28 423 701,79	29 198 999,95
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 109 386,22	6 079 109,48
Koneet ja kalusto	1 043 550,04	1 178 894,44
Muut aineelliset hyödykkeet	109 031,80	110 992,90
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	7 444 273,03	5 137 799,21
Sijoitukset	2 379 528,15	1 962 600,33
Osakkuusyhteisöosuudet	1 940 727,27	1 569 660,18
Muut osakkeet ja osuudet	360 148,89	360 603,78
Muut lainasaamiset	1 663,30	1 999,68
Muut saamiset	76 988,69	30 336,69
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	298 410,24	317 767,20
Valtion toimeksiannot	128 116,22	162 700,79
Muut toimeksiantojen varat	170 294,02	155 066,41
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 019 975,86	8 277 473,34
Vaihto-omaisuus	175 886,21	199 688,45
Aineet ja tarvikkeet	175 886,21	199 688,45
Saamiset	3 915 268,99	3 716 726,74
Pitkäaikaiset saamiset	749 167,26	644 417,28
Myyntisaamiset	638 251,63	563 452,79
Lainasaamiset	30 000,00	0,00
Muut saamiset	80 915,63	80 964,49
Lyhytaikaiset saamiset	3 166 101,72	3 072 309,46
Myyntisaamiset	1 826 099,32	1 636 566,76
Lainasaamiset	37 850,41	0,00
Muut saamiset	552 195,79	720 252,18
Siirtosaamiset	749 956,20	715 490,52
Rahoitusarvopaperit	117 412,09	202 633,25
Osakkeet ja osuudet	131,86	131,86
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	117 280,23	202 501,39
Rahat ja pankkisaamiset	5 811 408,57	4 158 424,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ	60 876 196,92	57 108 980,78

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA	31 488 940,92	29 289 069,71
Peruspääoma	11 252 197,19	11 252 197,19
Yhdistysten ja säätiöiden pääoma	2 119,17	2 119,17
Muut omat rahastot	1 592 674,43	1 576 833,06
Ed. tilikausien yli/alijäämä	16 451 120,30	13 924 493,52
Tilikauden yli/alijäämä	2 190 829,83	2 533 426,77
VÄHEMMISTÖOSUUDET	361 642,34	355 260,80
Vähemmistöosuudet	361 642,34	355 260,80
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET	358 753,29	386 519,00
Muut pakolliset varaukset	358 753,29	386 519,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	415 604,34	410 024,80
Valtion toimeksiannot	173 076,88	192 299,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	37 224,81	28 459,53
Muut toimeksiantojen pääomat	205 302,65	189 266,26
VIERAS PÄÄOMA	28 251 256,03	26 668 106,47
Pitkäaikainen	18 762 133,32	17 818 401,05
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 424 747,77	17 492 946,76
Saadut ennakot	37 719,91	37 719,91
Siirtovelat	20 637,50	41 275,00
Laskennalliset verovelat	279 028,14	246 459,38
Lyhytaikainen	9 489 122,71	8 849 705,42
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 603 000,20	1 204 423,42
Saadut ennakot	145 042,12	99 092,47
Ostovelat	2 656 006,36	2 375 228,95
Muut velat	563 438,70	498 525,62
Siirtovelat	4 521 635,33	4 672 434,96
Laskennallinen verovelka	0,00	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	60 876 196,92	57 108 980,78

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetiedoista on säädetty kuntalaissa sekä kirjanpitolaissa ja -asetuksessa. Kirjanpitolain 3.2 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat tytäryhteisöt: Kiinteistö Oy Siikataival, Kiinteistö Oy Koillismaakeskus, Taivalkosken Kyläverkot Oy ja Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit sekä kuntayhtymät; Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Pohjois-Pohjanmaan liitto omistusosuuksien suhteessa. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisön voitosta ja tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoerot on siirretty omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja laskennalliseen verovelkaan.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenon mukaisesti.

Suunnitelmapoistojen oikaisut

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi ja ero on kirjattu oman pääoman eriä Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämää ja Tilikauden ylijäämä/alijäämää vastaan.

4.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtävälueittain	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	488 841,99	181 305,45	410 489,92	104 637,57
Sosiaali- ja terveyspalvelut	12 018 318,08	12 319 846,29	2 775 355,56	2 824 286,28
Opetus- ja kulttuuripalvelut	729 721,46	960 188,94	729 721,46	960 188,94
Tekniset palvelut	4 555 650,11	4 785 574,43	3 024 999,89	3 322 157,35
Yhteensä	17 792 531,64	18 246 915,11	6 940 566,83	7 211 270,14

Verotulojen erittely	2022	2021
Kunnan tulovero	10 932 146,46	10 211 809,41
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 284 483,08	2 395 475,30
Kiinteistövero	936 666,90	921 402,22
Verotulot yhteensä	14 153 296,44	13 528 686,93

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	18 068 151,00	17 786 237,55
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 603 740,00	3 807 581,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-162 958,00	-140 693,00
Verotulomenetysten korvaus	2 548 011,00	2 251 229,00
Yhteensä	20 453 204,00	19 896 773,55

Palvelujen ostojen erittely	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	6 945 195,54	7 627 298,93
Muiden palvelujen ostot	7 225 308,14	6 732 780,08
kunnan palvelujen ostot yhteensä	14 170 503,68	14 360 079,01

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3 - 5 v
Maa-alueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat	tasapoisto	20-50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	menojäännöspoisto	10-25 %
Koneet ja kalusto	tasapoisto	5-10 v
Luonnonvarat	käytön mukaan	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Poistosuunnitelmaan tehdyt muutokset;

Valt.12.12.1996	Käyttöomaisuuden suunnitelmapoistojen perusteet
Khall.5.3.2011	Käyttöomaisuuden suunnitelmapoistot vuonna 2000
Khall 29.3.2005	Käyttöomaisuuden poistoaikojen muutoksia
Khall 3.12.2007	Käyttöomaisuuteen kuuluvan yläasteen kiinteistön poistoajan muutos
Valt.28.10.2009	Taivalkosken kunnan poistosuunnitelman muuttaminen Koillis-Pohjanmaan ammatillisen koulutuksen kuntayhtymältä kunnalle siirtyneen omaisuuden johdosta

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	386 519,00	397 490,06		
Lisäykset tilikaudella	13 346,07	30 023,29		
Vähennykset tilikaudella	-41 111,78	-40 994,35		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	358 753,29	386 519,00		
Muut pakolliset varaukset 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0,00	0,00		
Pakolliset varaukset yhteensä	358 753,29	386 519,00		

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	2 392,58	2 332,05	2 392,58	2 332,05
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	208 989,11	118 309,32	208 752,95	80 504,16
Luovutusvoitot yhteensä	211 381,69	120 641,37	211 145,53	82 836,21

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2022	2021
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	1738	1102
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä	1738	1102
Erittely poistoeron muutoksista	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	23 131,87	11 073,78
Suunnitelman mukaisten ja verotuspoistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	23 131,87	11 073,78

*) Vuonna 2022 on oikaistu tulosvaikutteisesti tilikauden 2020 virheellinen poistoerokirjaus.
Virheen korjauksen summa on 9 999,79 euroa.

4.3. Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik.menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	177 334,15	28 276,59	205 610,74
Lisäykset tilikaudella			0,00
Rah.osuudet tilikaudella			0,00
Vähennykset tilik. aikana			
Siirrot erien välillä	182 713,38		182 713,38
Tilikauden poisto	-82 605,36	-22 165,59	-104 770,95
Arvonlennukset ja niiden pal.			
Hankintameno 31.12.	277 442,17	6 111,00	283 553,17
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	277 442,17	6 111,00	283 553,17

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Taide ja arvoesineet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 493 875,78	100 961,25	18 389 698,06	4 467 522,22	570 032,24	65 849,40	692 549,93	27 780 488,88
Lisäykset tilikaudella	73 840,00						1 551 198,52	1 625 038,52
Rahoitusosuudet tilikaudella								0,00
Vähennykset tilik.aikana	-8 053,18							-8 053,18
Siirrot erien välillä			219 981,62	848 467,70	82 345,31		-1 546 632,09	-395 837,46
Tilikauden poisto			-796 396,49	-761 683,23	-163 710,09			-1 721 789,81
Arvonl. ja niiden palautukset								0,00
Hankintameno 31.12.	3 559 662,60	100 961,25	17 813 283,19	4 554 306,69	488 667,46	65 849,40	697 116,36	27 279 846,95
Arvonkorotukset								0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	3 559 662,60	100 961,25	17 813 283,19	4 554 306,69	488 667,46	65 849,40	697 116,36	27 279 846,95

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Muut laina- ja muut saamiset

	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Osakkuus-yhteisö-osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset muut yhteensä	Muut saamiset	Palautuskelpoiset liittymismaksu	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 577 644,06	1 879 877,26	242 242,59	268 232,88	715 589,33	1 681,80	0,00	21 260,06	5 706 527,98
Lisäykset							46 652,00		46 652,00
Vähennykset						-336,38			-336,38
Siirrot erien välillä									0,00
Hank.meno 31.12.	2 577 644,06	1 879 877,26	242 242,59	268 232,88	715 589,33	1 345,42	46 652,00	21 260,06	5 752 843,60
Arvonlennukset ja niiden palautukset									0,00
Arvonkorotukset									0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	2 577 644,06	1 879 877,26	242 242,59	268 232,88	715 589,33	1 345,42	46 652,00		5 731 583,54

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Y-tunnus	Kuntakonsernin osuus (1000 euroa)				
			Kunnan omist.osuus %	Konsernin omist.osuus %	Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt							
Kiint.Oy Koillismaakeskus	Taivalkoski	0905709-7	100,00	100,00	1 956 549	504 940	-5 570
Kiint.Oy Siikataival	Taivalkoski	0574521-2	100,00	100,00	766 413	3 331 067	-2 420
Kiint.Oy Taivalkosken Hallit	Taivalkoski	0800553-5	84,02	84,02	1 618 097	1 174 663	30 768
Taivalkosken Kyläverkot Oy	Taivalkoski	2543015-4	100,00	100,00	-80 696	1 505 328	19 780
				Yhteensä	4 260 363	6 515 998	42 557
Kuntayhtymät							
Pohjois-Pohjanmaan SHP	Oulu	0679480-9	1,26	1,26	2 048 390	10 447 711	-449 055
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	Oulu	0922484-4	1,36	1,36	26 731	17 860	1 147
				Yhteensä	2 075 121	10 465 571	-447 908
Osakkuusyhteisöt							
Taivalkosken Voima Oy	Taivalkoski	0932668-0	50,00	50,00	0	0	0
Kiint.Oy Taivalkosken Yrittäjätalo	Taivalkoski	0485462-8	26,83	26,83	0	0	0
Kairan Kuitu Oy	Taivalkoski	2476943-9	35,00	35,00	0	0	0
K-S Kehitt.yhtiö Naturpolis Oy	Kuusamo	1940705-4	20,90	20,90	0	0	0
				Yhteensä	0	0	0

Saamisten erittely

	2022	2021
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lainasaamiset	0,00	0,00
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	638 251,63	563 452,79
Lainasaamiset	30 000,00	0
Muut saamiset	80 600,00	80 600,00
Yhteensä	748 851,63	644 052,79
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	87 467,17	108 886,91
Saamiset osakkuusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	3 708,67	23 067,67
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	842 789,04	697 078,72
Muut saamiset	286 876,73	463 381,53
Siirtosaamiset	516 603,42	450 842,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	1 737 445,03	1 743 256,83
Saamiset yhteensä	2 486 296,66	2 387 309,62

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni 2022	2021	Kunta 2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	130 336,44	110 903,33	108 142,80	87 000,00
EU-tuet ja avustukset			0,00	0,00
Muut tulojäämät	619 619,76	604 587,19	408 460,62	223 842,00
Tulojäämät yhteensä				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	749 956,20	715 490,52	516 603,42	310 842,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	11 252 197,19	11 252 197,19	11 252 197,19	11 252 197,19
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	11 252 197,19	11 252 197,19	11 252 197,19	11 252 197,19
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2 119,17	2 119,17		
Muut omat rahastot 1.1.	1 576 833,05	1 575 883,17		
Siirrot rahastoon	17 187,92	1 888,37		
Siirrot rahastosta	-1 346,54	-938,49		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 592 674,43	1 576 833,05		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	13 924 493,52	13 831 810,30	11 637 709,34	9 860 032,26
Siirto edell.tilikauden yli-/alijäämä	2 533 426,77	1 132,30	2 099 468,31	1 686 126,15
Aikaisempien tilikausien oikaisut		91 550,93	0,00	91 550,93
Siirrot	-6 800,00			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	16 451 120,30	13 924 493,52	13 737 177,65	11 637 709,34
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 190 829,83	2 533 426,77	2 326 953,79	2 099 468,31
Oma pääoma yhteensä	31 488 940,92	29 289 069,70	27 316 328,63	24 989 374,84
Erittely poistoerosta	2022	2021		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	138 224,92	161 356,79		
Pitkäaikaiset velat				
Pitkäaikaiset velat (yli viiden vuoden päästä erääntyvät)	2022	2021		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 400 202,00	2 127 689,00		
Yhteensä	2 400 202,00	2 127 689,00		
Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
Muut pakolliset varaukset	2022	2021	2022	2021
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	358 753,29	386 519,00		
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00		
Yhteensä	358 753,29	386 519,00	0,00	0,00

Vieras pääoma	2022 Pitkä aikainen	Lyhyt aikainen	2021 Pitkä aikainen	Lyhyt aikainen
Velat tytäryhteisöille Ostovelat	0,00	0,00	0,00	60 000,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä Ostovelat	0,00	337 616,75	0,00	428 769,40
Velat osakkuusyhteisöille Ostovelat	0,00	7 189,90	0,00	49 223,00
Siirtovelat	0,00	42 119,58	0,00	118 136,40
Velat muille Saadut ennakot	37 719,91	132 297,04	37 719,91	82 722,61
Ostovelat		1 475 992,21		1 193 663,29
Muut velat		320 953,44		298 211,59
Siirtovelat		3 321 602,27		3 359 362,79
Yhteensä	37 719,91	5 637 771,19	37 719,91	5 590 089,08
Muiden velkojen erittely	Konserni 2022	2021	Kunta 2022	2021
Muut velat Liittymismaksuvelat				
Muut velat	563 438,70	498 525,62	320 953,44	298 211,59
Yhteensä	563 438,70	498 525,62	320 953,44	298 211,59
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni 2022	2021	Kunta 2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 922 410,90	3 146 835,95	2 095 615,65	2 364 878,70
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	585 720,74	402 029,29	153 060,36	391 033,88
Korkojaksotukset	38 534,53	8 246,37	7 747,48	9 052,46
Muut menoajämät	976 379,54	1 143 497,98	1 107 298,36	712 534,15
Yhteensä	4 523 045,71	4 700 609,59	3 363 721,85	3 477 499,19

4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	147 018,00	309 492,00	0,00	0,00
Shekkitililimitti, käytössä	0,00	0,00		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	903 857,68	1 066 331,88	0,00	0,00

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Metsähallitus/maanvuokrasopimus	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Yrityskiinnitykset	50 400,00	50 400,00		
Talletusvakuus/Matovaaran kaatopaikka	80 600,00	80 600,00	80 600,00	80 600,00
Muut vakuudet	267 120,00	267 120,00		

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	88 219,67	140 832,53	14 211,00	14 211,00
Myöhemmin maksettavat	444 419,43	489 714,40	286 212,52	300 423,52
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	143 624,53	88 114,31	105 099,12	88 114,31
Myöhemmin maksettavat	163 712,74	123 957,49	109 523,77	123 957,49
Yhteensä	839 976,37	842 618,73	515 046,41	526 706,32

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			10 558 521,00	8 293 521,00
Jäljellä oleva pääoma			7 945 046,73	5 771 726,73
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	37 800,00	7 800,00	2 167 274,00	2 167 274,00
Jäljellä oleva pääoma	24 765,54	27 372,43	1 147 594,48	1 276 165,64

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2022	2021
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	29 623 829,00	27 686 979,00
Kunnan mahd. vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	17 131,00	18 136,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 911 406,57	1 555 388,47	1 433 842,58	1 658 218,97

**)Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja peruserantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

4.5. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2022	2021
Yleishallinto	6	8
Sosiaali- ja terveystoimi	173	178
Opetus- ja kulttuuritoimi	183	159
Tekniset palvelut	45	46
Yhteensä	407	391

Henkilöstökulut	2022	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	17 912 469,74	17 273 844,50
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	42 434,97	90 274,83
Henkilöstökulut yhteensä	17 954 904,71	17 364 119,33

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Puolue	2022	2021
Perussuomalaiset Taivalkoski	591,76	462,88
Keskustan Taivalkosken paikallisjärjestö ry	2 919,03	2 754,28
Taivalkosken Sos.dem työväenyhdistys ry	1 835,15	1 759,02
Vasemmistoliiton Taivalkosken yhdistys ry	0,00	739,69
Pohjois-Pohjanmaan vasemmisto ry	516,56	0,00
Yhteensä	5 862,50	5 715,87

Tilintarkastajan palkkiot	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot	11 367,78	18 361,29
Tarkastuslautakunnan avustaminen	6 716,72	2 316,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Yhteensä	18 084,50	20 677,29

5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1. Vesihuoltolaitoksen erillistilinpäätös

Taivalkosken kunnan vesihuoltolaitos on kirjanpidossa laskennallisesti eriytetty yksikkö.

Tuloslaskelma

ulkoinen ja sisäinen	2022	2021
Liikevaihto	508 861,80	534 896,86
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet	-77 433,82	-90 252,61
Palvelujen ostot	-104 614,75	-129 638,00
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-66 098,84	-58 722,51
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-13 119,62	-12 474,65
Muut henkilösivukulut	-2 778,23	-2 174,48
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-149 707,14	-126 150,41
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	-6 351,18	-2 848,12
Liikeylijäämä (-alijäämä)	88 758,22	112 636,08
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00
Korkokulut	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	-53 130,66	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	35 627,56	112 636,08
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	35 627,56	112 636,08
Poistoeron lisäys ja vähennys		
Vapaaehtoisten varausten lisäys tai vähennys		
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	35 627,56	112 636,08

Rahoituslaskelma

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä	88 758,22	238 786,49
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-292 400,06	-222 291,61
Toiminnan ja investointien rahavirta	-203 641,84	16 494,88
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	197 274,48	29 248,09
Korottomien velkojen muutos	-66 523,01	36 225,90
Rahoituksen rahavirta	130 751,47	65 473,99
Vaikutus kunnan kassavaroihin	-72 890,37	81 968,87

Tase

	2022	2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	40 218,43	41 694,55
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 240 553,42	1 032 110,42
Keskeneräiset hankkeet	41 959,37	105 363,36
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	9 238,07	206 512,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 331 969,29	1 385 680,88
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	1 169 848,86	1 062 613,26
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	109 687,94	160 713,46
Tilikauden yli-/alijäämä	35 627,56	112 636,08
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	0,00	0,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	0,00	7 078,81
Muut velat	9 580,50	34 426,81
Lomapalkkajaksotus	4 948,01	6 492,06
Muut siirtovelat	2 276,42	1 720,40
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 331 969,29	1 385 680,88

Jäännöspääoman korvaus on jäänyt kirjaamatta tulosvaikutteisesti vuosina 2019 – 2021. Kirjaamatta jääneet jäännöspääoman korvaukset on oikaistu tilinpäätöksessä 2022 edellisten tilikausien yli-/alijäämän kautta.

5.2. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

TAIVALKOSKEN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS 2022

Vuosi 2022 oli Taivalkosken kunnan vesihuoltolaitoksen 55. toimintavuosi ja 21. vuosi kunnan kirjanpidossa erillisenä laskennallisena taseyksikkönä toimiva laitos. Taivalkosken kunnan vesihuoltolaitos vastaa Taivalkosken taajaman vedenjakelusta ja jätevesien johtamisesta ja käsittelystä. Kunnan alueella toimii lisäksi yksitoista itsenäistä vesihuoltolaitosta, jotka huolehtivat alueillaan käyttöveden hankinnasta ja jakelusta asiakkailleen.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Talousarviossa investointien määrärahaa varattiin yhteensä 280 000 euroa. Vesihuoltoinvestointien toteutuneet kustannukset olivat 292 550 euroa, joten toteutuma ylittyi 12 550 eurolla. Investointisuunnitelmaa tarkennettiin elokuun tekniseen lautakuntaan. Toteutuman ylitys näyttäisi muodostuvan pääasiassa tutka-aseman paineenkorotuspumppujen uusimisesta. Tätä ei erikseen ole esitetty investointisuunnitelmissa.

Investointeja toteutettiin seuraavasti:

- Bioroottori 2 uusittiin jätevedenpuhdistamolle 116 058 euroa.
- Julmaharjun varavedenottamon suunnittelu ja siiviläputkikaivon asennus 34 705 euroa.
- Vesilaitoksen aidat uusittiin Paulamyrskyn jäljiltä 26 000 euroa
- Tutka-aseman paineenkorotuspumput uusittiin 9 670 euroa
- Maijanlammin jätevesipumppaamot saneerattiin 50 192 euroa
- Maijanlammin veden mittauskaivo saneerattiin 12 000 euroa
- JVP 7 ja JVP 9 ohjauskeskukset uusittiin 25 160 euroa.
- Viemärlaitoksen vanha portti uusittiin sähköiseksi 10 400 €
- Lisäksi vesijohtoverkoston saneeraussuunnitelmia (Rauhalantie – Otsonkuja – Suoperän alue) aloitettiin sekä varavedenottamon suunnittelu aloitettiin.
-

Vesijohtovuotoja todettiin ja korjattiin yksi.

Liiketoiminta

Taivalkosken valtuusto hyväksyi kokouksessaan 28.11.2002 § 59 laitokselle vesihuoltomaksujen maksuperusteet. Samassa yhteydessä se päätti, että laitoksen tulee maksaa kunnalle kohtuullinen tuotto, jonka suuruus on keskimäärin 5 %. Tuottoprosentti lasketaan jäännöspääomalle kymmenen vuoden keskiarvona. Kertomusvuoden aikana vesihuoltotaksoihin ei tehty tarkistuksia. Kustannusten nousuista johtuen on tavoitteena päivittää vesihuollon maksuperusteet vuoden 2023 aikana.

Henkilöstö

Taivalkosken kunnan vesihuoltolaitoksen kertomusvuoden henkilöstökulut (palkat, palkkiot ja henkilöstösivukulut) olivat 81 996,69 euroa, joka on noin 19,5 % laitoksen käyttömenoista. Henkilöstökulut vastaavat noin 1,5 htv. Laitoksella on yksi päätoiminen vesi- ja viemärlaitoksen hoitaja, joka toimii jätevedenpuhdistamon hoitajana ja vastaa puhdistamonhoidon ohessa myös muusta vesihuoltolaitoksen ylläpidosta ja valvonnasta. Tarvittaessa käytetään teknisten palveluiden muuta omaa henkilöstöä laitoksen kunnossapitotehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä (mm. vedenlaskutus ja laitoksen työnjohtotehtävät), joiden henkilöstökulut sisältyvät em. henkilöstökuluihin.

Laitosta kuvaavat tunnusluvut

<i>Tunnusluvut</i>	TP 2022	<i>TP 2021</i>	<i>TP 2020</i>
Pumpattu vesi (1.000 m ³ /a)	164,5	181,9	189,1
Myyty vesi (1.000 m ³ /a)	118,9	121,7	144,5
Laskutettu jätevesi (1.000 m ³ /a)	109,5	109,0	143,5
Puhdistettu jätevesi (1.000 m ³ /a)	162,6	188,7	195,
Vesijohtoverkosto (km)	49,23	49,23	49,23
Viemäriverkosto (km)	56,14	56,14	56,14
Verkostoon liitetyt kiinteistöt, kpl	679	679	679
Laitoksen asukasmäärä	2390	2390	2390
Ominaiskulutus (l/as/d)	n. 136	n. 140	n. 166
Kotitalouksien om.kulutus (l/as/d)	n. 120	n. 120	n. 130
Vesimaksu (€/m ³ ; sis. alv 24 %)	1,26	1,26	1,26
Jätevesimaksu (€/m ³ ; sis. alv 24 %)	3,38	3,38	3,38
Perusmaksu omakotitalo (€/vuosi; sis. alv 24 %)	136,40	136,40	136,40
Nettovaikutus talouteen (1.000 €)	+35,6	+112,6	+170,1
Talousveden valvontanäytteiden määrä kpl	6	6	6
STM:n raja-arvot täyttävien näytteiden määrä kpl	6	6	6
Puhdistamolta lähtevän jäteveden laatu:			
BOD7 mg/l, vuosikeskiarvo	6,6	6,0	5,6
BOD7:n puhdistusteho -%	97	97	96
Fosfori mg/l, vuosikeskiarvo	1,1	0,27	0,27
Fosforin puhdistusteho -%	84	96	96
Puhdistamon lupaehto (VHO 04/0353/3 5.11.2004) mukaiset raja-arvot:			
BOD7 mg/l, puolivuosiskeskiarvo	< 15 mg/l, puhdistusteho > 90 %		
Fosfori mg/l, puolivuosiskeskiarvo	< 0,5 mg/l, puhdistusteho > 90 %		

Fosforin osalta raja-arvot ylittyivät kahden mittauksen osalta tammikuussa ja heinäkuussa. Tammikuussa vika oli laitokseen toimitetussa saostuskemikaalissa. Kemikaali vaihdettiin ja toiminta saatiin nopeasti normaalille tasolle. Heinäkuussa kemikaalipumppuun tuli sähkövika, josta aiheutui muutaman päivän toimintahäiriö. Todennäköisesti puhdistusteho fosforin osalta on ollut parempi kuin vuoden 2022 tulokset antavat ymmärtää. Häiriöt viemärlaitoksen toiminnassa ovat olleet lyhytaikaisia.

6. LUETTELOT JA SELVITYKSET

Kirjanpito kirjat

Tasekirja	sidottu
Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Palkkakortisto	tuloste

Tositelajit

Tlaji	Nimi	Tlaji	Nimi
10	Kassatositteet	5H	Sivistyspalvelut
20	Effica-toimeentulotuki	5I	Päivähoito
30	Pankkitositteet	5L	Kansalaisopisto
31	Salaiset ostolaskut P2P	5Q	Hallinto- ja talouspalvelut
32	Ostolaskut P2P	5R	Teknisten palveluiden laskut
34	Hyvitysten kohdistus OSRE	5S	Tontinvuokrat
35	Ostolaskujen maksut	5T	Vuokrasaavat
36	Ostolaskut käsin tallennetut	5X	Vesilaskut
38	Toimeentulotuella maks. laskut	5Y	Kaukolämpö
39	Järjestelmä/Toimeentulotuki	63	eMemo Payments
40	Myren viitesuoritukset	6A	Jätehuolto/Jätehuollon perusma
41	Myre käsintallennetut suoritukset	70	Sisäiset laskut
42	Intime yleislaskutus	77	SIS Web-muistiotositteet
46	Viitesuoritukset/Perintätsto	78	Sis.laskutus Intime/P2P
47	Myre enn. ja maksumäär. kohdistu	80	Web-muistiotosite
49	Korkolaskut	81	Käsinkirjatut muistiotositteet
50	Avohoito	82	Matkalaskut M2
51	Hammashoito	83	Yleismuistiot MYRE
52	Kuntalaskut	84	Palkkatositteet
53	Kotipalvelu/vanhustenhuolto	85	Luottotappiot
57	Työterveyshuolto	86	Hyvitysten kohdistus MYRE
59	Konvertoidut avoimet laskut	87	Sumu-poistot
5D	Sosiaali- ja terveystalot	88	Käyttöomaisuuden luovutukset
5E	Keva-laskut	89	Poistoeron muutokset
5F	Ateriapalvelut	90	Vyörytykset

7. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Taivalkoskella 29. maaliskuuta 2023

TAIVALKOSKEN KUNNANHALLITUS

Mel. Mäkelä
Matti Mänttä
Pekka Kumpulainen
Turo Väärälä
Matti Mänttä
Maarit Järvelin
Riitta
Anna-Liisa Väärälä

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus

Paikka ja aika 2.6.2023 TAIVALKOSKI

KPMG Oy Ab

Juha Väärälä
Juha Väärälä
JHT, KHT